

EK : 1

1966 - 1967 Dönemi Oda Çalışma Programı

I. MEVZUAT :

A. Kanun Tasarıları ve Teklifleri.

1 — 6235 - 7303 sayılı Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Kanunu yerine geçecek olan "Odalar Kanunu" teklifi.

Durum : Türkiye Büyük Millet Meclisinin geçen döneminde kadük olan Kanun teklifi Bayındırlık Komisyonunda bazı değişikliklere tâbi tutulmuştu. Bu değişiklikler ve teklifdeki ana ilkeler göz önünde tutularak gelişen şartlara göre bazı ekler ve değişiklikler yapılmak suretiyle alt komisyonun çalışmaları tamamlanmıştır.

Yapılacak iş : Alt Komisyonun hazırladığı metne son şekli verilip Meslekdaş Senatör ve Milletvekillerine, Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmasını sağlamak, izlemek ve teklifin kanunlaşmasına çaba göstermek.

Süre : Teklifin Yüce Meclise sunulması : Haziran 1966.

İzleme ve Savunma : Sürekli.

Görevliler : Odalararası Komisyon (Genel Sekreter)

2 — Teknik Devlet Memurları Kanun Tasarısı.

Durum : Odamızın XII. Genel Kurulunda 657 sayılı Kanununun İnşaat Mühendisliği hizmetlerini aksatacağını belirten konuşmalardan sonra Teknik Personel Kanununun zorunlu olduğu Hükümete, Senatör ve Milletvekillerine yazılmış ve Bayındırlık Bakanlığında "Teknik Devlet Memurları Kanun Tasarısı" hazırlamak üzere ilgili Bakanlık ve Odalararası bir komisyon kurulmuştur.

Yapılacak iş : Kanun Tasarısı çalışmalarına aktif olarak katılmak, çalışmaları sonuçlandırmak, tasarının kanunlaşması için çaba göstermek, izlemek ve Meclis Komisyonlarında savunmak.

Süre : Tasarının tamamlanması : Haziran 1966
İzleme ve Savunma : Sürekli.

Görevli : Genel Sekreter.

3 — 3458 sayılı Mühendis ve Mimarlık Kanunu- nu değiştirecek Kanun Teklifi :

Durum : T. M. M. O. B. nin 1962 Fevkalâde Genel Kurul toplantısında kabul edilen metin üzerinden T. B. M. M. sine sunulmuş bulunan Kanun teklifi Bayındırlık, Maliye ve İmar - İskân Komisyonlarında görüşülmüş birincisinde bazı değişikliklerle kabul edilmiş, ikincisinde rededilmiş ve üçüncüsünde müzakeresi tamamlanmadan dönem sonu dolayısıyla kadük olmuştur.

Odamızın geçen çalışma döneminde Mevzuat Komisyonumuzca Kanun teklifi üzerinde çalışmalar yapılarak yeni bir şekil verilmişse de Teknik Üniversitelerde kademeli öğretim sistemi üzerinde çalışmalara başlandığı öğrenilerek bunun neticesinin beklenmesine karar verilmişti.

Yapılacak iş : İlk önce Mühendisliğin ön tahsili hakkında bilgi toplamak, çalışmalar yapmak ve buna göre kanun hakkında Oda görüşünü tesbit etmek.

Süre : Ekim 1966

Görevliler : Eğitim Komisyonu - Mevzuat Komisyonu.

B. Tüzükler - Yönetmelikler.

1 — "İnşaat Mühendisliği Sınıf Tüzüğü"

Durum : 657 sayılı Kanun hükümlerine göre Devlet Personel Dairesince hazırlanan Sınıf Tüzüğü üzerinde geçen çalışma döneminde komisyon çalışmaları yapılarak Oda görüşü tesbit edilmişse de ilgili Bakanlıklar ve Dairelerarası görüş birliğine varılamadığından Oda görüşü de meslekdaşlarımızı tatmin etmemişti. Esasen 657 sayılı kanun çerçevesi içerisinde tatminkâr bir tüzük yapmaya da im-

kân görülmemektedir. Bununla beraber Personel Dairesinin Tasarısı üzerinde çalışarak mümkün mertebe ıslah etmekte de zorunluk vardır.

Yapılacak iş : İnşaat Mühendisliği Sınıf Tüzüğü üzerinde Karayollarının hazırladığı değişik tasarısı üzerinde çalışılarak Oda görüşünün tesbiti, ilgili Bakanlıklar, Kurumlar nezdinde teşebbüslere geçilmesi, izlenmesi ve savunulması.

Süre : Haziran 1966

Görevliler : Yönetim Kurulu üyelerinden kurulu komisyon ve Genel Sekreter.

2 — Oda Reorganizasyonu.

Durum : Geçen dönemde Özel Komisyon ve İstanbul Şubesinin hazırladıkları görüş tasarıları Danışma Kurulunun ikinci dönem toplantısında müzakere edilmiş ve bir kısmı kabul edilmişse de çok önemli olan bu konunun olgunlaştırılması için bu döneme bırakılmıştır.

Yapılacak iş : Geçen dönemdeki çalışmaları gözden geçirmek, tamamlamak ve Şubelerin de mütalâalarını almak suretiyle Reorganizasyon esaslarını tesbit etmek.

Süre : Eylül 1966.

Görevli : Reorganizasyon Komisyonu.

3 — Mühendislik hizmetlerinin değerlendirilmesi (Asgari Ücret Tarifesinin İslahı)

Durum : 1963 yılında onaylanmış bulunan Asgari Ücret Tarifesinin, Mimarlar Odasıyla tam bir anlaşma elde edilinceye kadar özel bina proje ve hizmetlerinde uygulanması sakıncalı görülerek diğer proje ve hizmetlerde yürürlüğe konmuştu. Oysa ki bu tarife diğer proje ve hizmetleri de bütün kapsamıyla karşılayacak şekilde hazırlanmamıştı. Böylece bu tarife işlemez bir halde kalmıştır.

Yapılacak iş : Yeni gelişmelere ve Odalararası görüşmelere göre daha geniş çerçevede içerisinde çalışmalar yaparak yeni bir yönetmelik hazırlamak.

Süre : Aralık 1966

Görevli : Özel Sektör Komisyonu.

4 — İhale Usülleri.

a) Proje ihale usulü rehberi.

Durum : Devlet Plânlama Dairesince hazırlanan "Proje ihale rehberi" hakkında ilgili Bakanlık ve Dairelerden mütalâa istenmiş, Bayındırlık Bakanlığı

da ilgili dört Oda ile ortak bir görüş tesbitini uygun görmüştür.

Yapılacak iş : İlk önce Odalararası müzakereler yapıp bundan sonra Oda görüşünü tesbit etmek ve bu görüşü Bayındırlık Bakanlığında kurulacak Komisyonda savunmak ve gerçekleşmesine çaba göstermek ve izlemek.

Süresi : Oda görüşünün tesbiti ve savunulması : Mayıs 1966.

Gerçekleşmenin izlenmesi : Sürekli.

Görevliler : Özel İhtisas Komisyonu - Genel Sekreter.

b) Mesleki hizmet.

Durum : Proje ihalelerine paralel olarak diğer mühendislik hizmetlerinin Özel Sektöre yaptırılması halinde uygulanacak esasları tesbit eden bir yönetmelik üzerinde çalışmalara başlamak zamanı gelmiştir.

Yapılacak iş : Yabancı Milletlerin uygulanmakta olduğu usuller derlenerek memleketimizin şartlarına ve ihtiyaçlarına uygun bir yönetmelik tasarısı üzerinde çalışmalar yapmak.

Süre : Aralık 1966

Görevli : Özel ihtisas komisyonu.

c) Proje kontrolü.

Durum : Yabancı memleketlerde, Özel Sektöre yaptırılmış olan projelerin, belli firmalara kontrol ettirilmekte olduğu bilinmektedir. (Prüf. Ingenieur). Memleketimizde de Özel Sektöre proje yaptırılmaya başlandığına göre bu ikinci kaleme hizmete de ihtiyaç duyulacaktır.

Yapılacak iş : Yabancı literatüründen faydalanmak suretiyle bir yönetmelik tasarısı hazırlamak.

Süre : Ekim 1966

Görevli : İstanbul Şubesi.

5 — Mühendislik Bürolarının tescilli.

Durum : X. Genel Kurulca onaylanan yönetmelik üzerinde iki yıllık deneme süresinde bazı eksik ve aksak taraflar görülmüş, özellikle sicil müessesesinin kurulmasında ve müeyyidelerindeki boşluklar tatbikatı güçleştirmiştir. Ayrıca proje ihale usulü rehberine göre de bir revizyon zorunluğu belirmiştir.

Yapılacak iş : Mevcut Yönetmeliğin gelişen şartlara, ihtiyaçlara ve uygulama süresinde edinilen tecrübelerle göre tekemmül ettirmek.

Süresi : Ekim 1966

Görevliler : Özel Sektör ve Referans Komisyonlarından kurulu karma komisyon.

6 — Yayın işleri.

a) Yayın organı (Türkiye Mühendislik Haberleri)

Durumu : Geçen dönemde dergimizin geliştirilmesine yarıyacak esasları tesbit etmek üzere yeni bir yönetmelik hazırlanmasına ihtiyaç görülmüş, İstanbul Şubesinde hazırlanan teklif Yayın Komitesine havale edilmiş fakat dönem sonu yaklaştığı için bu teklif üzerinde çalışmalara başlanamamıştır.

Yapılacak iş : Mevcut Yönetmelik ve İstanbul Şubesi teklifi gözden geçirilerek gelişen ihtiyaçları karşılayacak ve Yayın Organının gelişmesini sağlayan müstakil yeni bir yönetmelik hazırlamak.

Süresi : Eylül 1966

Görevliler : İstanbul Şubesi ve Yayın Komitesi.

b) Teknik broşür ve kitapların yayınlanması.

Durum : Teknik broşürlerin seçilmesinde, telif ve tercüme ücretinin verilmesinde uygulanacak prosedürü tesbit eden bir yönetmelik mevcut değildir. Bugüne kadar yayınlanan Teknik Broşürlerde her konu için Yönetim Kurulunca takdir yoluyla ayrı kararlar alınması bir gelenek halinde devam etmiş fakat son zamanlarda çeşitli teklifler gelmeye başlamıştır. Bu durumda bir yönetmeliğe zaruret hasıl olmuştur.

Yapılacak iş : Yeni bir Yönetmeliğin hazırlanması.

Süre : Temmuz 1966

Görevli : Yayın Komitesi.

c) Yayın Komitesi.

Durum : Mevcut Yönetmelikte bu komiteye görev olarak yalnız yayın organının yürütülmesi ve rılmış bulunmaktadır. Oysa ki Odamızın bütün yayın işleri ve Derleme Araştırma ve Geliştirme Yönetmeliğindeki görevler de XII. Genel Kurul kararıyla bu komiteye verilmiştir. Çoğalan ve genişleyen bu görevlerin yapılabilmesi için yeni bir yönetmeliğe ihtiyaç hasıl olmuştur.

Yapılacak iş : Yeni duruma göre yeni bir yönetmeliği hazırlamak.

Süresi : Eylül 1966

Görevli : Yayın Komitesi.

7 — Şehir yol projelerinin Minimum standartları.

Durum : Geçen dönemde İstanbul Şubesinde hazırlanıp Danışma Kurulundan geçirilen ve XII. Genel Kuruluna sunulan yönetmelik İmar ve İskân Bakanlığınca şehir yollarında tretuvarlar altına konacak su, elektrik ve havagazı gibi umumî tesisat boru ve kablolarının yerleri ile yol maktaları hakkında tesbit edilen esaslar göz önünde tutularak tekemmül ettirilmesi şartıyla onaylanmıştır.

Yapılacak iş : Yönetmeliği yukarıdaki esaslara göre tekemmül ettirmek.

Süresi : Eylül 1966

Görevliler : İstanbul Şubesi - Genel Sekreter.

II. İKİNCİ BEŞ YILLIK KALKINMA PLANI :

Durum : Geçen dönemde İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planında İnşaat Sektörüne ait Oda görüşünü hazırlamak üzere kurulan "İnşaat Teknoloji Grubu" çalışmalarına başlamış ve ihtisas gruplarına ayrılarak kendilerine verilen branşlar üzerinde incelemelere koyulmuştur.

Yapılacak iş : Plan üzerinde Oda görüşünü tesbit etmek, ilgili kurumlara bildirmek, basın aracılığı ile kamu oyuna duyurmak, izlemek ve savunmak.

Süre : Eylül 1966

Görevliler : Teknoloji grubu ve Genel Sekreter.

III. KÜLTÜR İŞLERİ :

1 — III. Teknik Kongre:

Durum : III. Teknik Kongre İcra Heyetince 1965 yılında başlanan hazırlık çalışmaları tamamlanmak üzeredir.

Yapılacak iş : Hazırlık çalışmalarının tamamlamak üyelere dağıtılacak raporlar kitabını düzenlemek ve basmak, Kongreyi sevk ve idare etmek.

Süresi : Eylül 1966

Görevli : III. Teknik Kongre İcra Heyeti.

2 — Konferanslar.

Durum : Her yıl kış mevsiminde her Perşembe saat 17.30 da Oda Konferans salonunda meslektaşlarımızı ilgilendiren Teknik, Bilimsel ve Sosyal konular üzerinde konferanslar verilmektedir. Konferansçılar genel olarak üyelerimiz arasından seçilmekle beraber istisnai hallerde meslek dışından da temin edilmektedir.

Yapılacak iş : Bu Konferansların daha da faydalı ve cazip hale getirilmesine çalışmak ve konferans özetlerini bütün üyelerimize duyurmak.

Süresi : Eylül 1966 ayında başlanacak ve Mayıs 1967 ye kadar devam edecek.

Görevliler : Konferansçılar ve Genel Sekreter.

3 — Teknik Broşürler.

Durum : Geçen dönemde ele alınan "Betonarme taşıyıcılara demir koyma tekniği" ve "İlkel Gerilmeli Beton - Spannbeton" kitaplarının tercümelemeleri devam etmektedir. Bundan başka yeni broşürler için bazı teklifler alınmışsa da ücretleri üzerinde bir anlaşmaya varılmadan broşürler ele alınamamış ve programın ilgili maddesinde belirtildiği gibi bir yönetmelik düzenlenmesine zaruret görülmüştür.

Yapılacak iş : Ele alınan işleri tamamlamak ve hazırlanacak yönetmelik esaslarını üyelerimize duyurarak yeni broşürler üzerinde çalışmalar yapmak.

Süresi : Sürekli.

Görevliler : Broşürlerin müellif ve mütercimleri, Genel Sekreter.

4 — Cep takvimi.

Durum : İki yıldan beri İstanbul Şubemizde hazırlanan cep takvimini 1966 yılı içinde hazırlamak ve seneden seneye devam ettirmek arzusu genelleşmiş bulunmaktadır.

Yapılacak iş : 1966 cep takvimini daha da geliştirmek suretiyle hazırlamak ve masraflarını karşılayacak veya hafifletecek ilân ve reklâmları sağlamak.

Süresi : Kasım 1966

Görevliler : İstanbul Şubesi ve Genel Sekreter.

5 — Oda kitaplığından üyelerimizin faydalanması.

Durum : Oda merkezi kitaplığındaki kitap, dergi ve peyperler Düvey sistemine göre tasnif edil-

miş ve kayıtları yapılmış yeniden gelenlerin de bu esasa göre kayıtlarına devam edilmektedir.

Yapılacak iş : Oda merkezindeki kitaplıktan bütün üyelerimizin faydalanmalarının bir sistem dahilinde sağlanması ve şubelerimizde buna paralel çalışmalar yapılarak kitaplıklar kurulması ve üyelerimizin faydalanmalarına açılması.

Süresi : Sürekli.

Görevliler : Oda Başkanı, Genel Sekreter ve Şubeler.

IV. SOSYAL KONULAR :

1 — Yardımlaşma fonu.

Durumu : Geçen dönemde yardım fonunun üyelerimizden yardıma muhtaç olanların faydalanması üzerinde yalnız huzur evleri konusu ele alınmış fakat olgunlaştırılamamıştır. Bundan başka yardımlaşma derneğine bir nisbet dahilinde yardım yapılması XII. Genel Kurulda kabul edilmiş ve yönetmeliğin ilgili maddesi buna göre değiştirilmiştir.

Yapılacak iş : Yardım fonundan muhtaç üyelerimizin daha geniş anlamda ve çeşitli yönlerden faydalanmalarını sağlamak üzere yönetmelik üzerinde çalışmalar yapmak ve mevcut hükümler çerçevesi içerisinde yardımlar devam etmek.

Süresi : Yönetmelik çalışmaları : Eylül 1966
Yürütme : sürekli.

Görevli : Mevzuat Komisyonu.

2 — Sosyal toplantılar.

Durum : Her yıl 19 Aralıkta İnşaat Mühendisliği Günü (40 ıncı meslek yılını tamamlayan üyelerimizin jübile töreni ile birlikte) kutlanmakta ve zaman zaman sohbet yemekleri düzenlenmektedir.

Yapılacak iş : Bu dönemde a) Jübile, b) Sohbet yemekleri, c) Çay, d) Piknik v.b, sosyal toplantılara daha çok önem verilecek ve sıklaştırılacaktır.

Süresi : Sürekli.

Görevli : Özel Komisyon.

V. AÇIK OTURUMLAR :

Durum : Geçen dönemde ilk defa olarak "Resmî Sektör - Özel Sektör" konusunda bir Açık Oturum düzenlenmiş fakat bir ikincisinin yapılmasına vakit ve imkân bulunamamıştır.

Yapılacak iş : Açık oturumların Prosedürünü hazırlamak günün aktüel konuları üzerinde araştırma ve incelemeler yaparak teklifte bulunmak ve tesbit edilen konu üzerindeki konuşmacıları seçmek ve programlamak, uygulamak.

Süresi : Sürekli.

Görevli : Özel Komisyon.

VI. İŞ BİRLİKLERİ :

Durum : Oda Merkezince Şubelerle ve ilgili Bakanlık ve Kurumlarla, çeşitli kuruluşlarla yapılmakta olan işbirlikleri günden güne artmakla beraber beklenen seviyeye ulaşmaktan henüz çok uzaktır.

Yapılacak iş : Gerek Merkezin ve gerek Şubelerin birbirleri arasında ve ilgili dış kuruluşlarla iş birliklerine önem verilecektir.

Süresi : Sürekli.

Görevli : Genel Sekreter.

VII. İNCELEMELER :

Durum : Henüz ele alınmamış olan fakat ele alınmasında fayda görülen konuları gelecekte programlandırabilmek için ilk önce bir incelemeye tabi tutulmaları zaruri görülmüştür.

Yapılacak işler ;

1 — Mühendislik formasyonu :

- Teknikerler konusu,
- Mühendislik öğretim kurumları,
- Bu kurumların müfredat programları,
- Mesleki eğitim,

konularında incelemeler yapmak.

Süre : (a) Temmuz 1966

(b, c, d) Aralık 1966

Görevli : Eğitim Komisyonu

2 — İstatistik Bilgilerin toplanması.

Meslekdaşların;

- Tahsil durumları,
- İş durumları,
- Çalışmakta oldukları kurumlar,
- Buldukları yerler,
- İştigal konuları,

f) Oda, cemiyet v.b. ile ilgili konularında istatistik bilgi toplama metod ve tedbirleri üzerinde incelemeler yapmak.

Görevli : Özel Komisyon.

Süresi : Aralık 1966

VIII. ÇEŞİTLİ HİZMETLER :

1 — Vize ve belge hizmetleri.

Durum : Bu hizmetler İstanbul ve Ankara'da oldukça gelişmiş İzmir'de ilerlemekte, Elâzığ Şubesinde henüz başlangıç döneminde bulunmakta ve Kayseri, Eskişehir, Samsun gibi illerimizde de başlanmak üzeredir.

Yapılacak iş : Bir taraftan bu hizmetlerin yapıldığı il merkezlerinin sayısını 14'e çıkartmak öte yandan yeknesak ve ahenkli bir çalışma düzeni kurmak ve Mimarlar Odası ile ahenk sağlamak.

Süresi : Aralık 1966

Görevliler : İlgili Şube ve Temsilciler ve Genel Sekreter.

2 — Oda rozeti.

Durum : Bir çok üyelerimiz belirttikleri arzu üzerine geçen dönemde İstanbul Şubesinde İnşaat Mühendisleri için bir Oda rozeti örneği yaptırılmış fakat bunun üzerinde daha etraflı araştırmalara ihtiyaç görüldüğünden bu döneme bırakılmıştır.

Yapılacak iş : Bütün üyelerimizin isteyerek takacağı bir rozet modeli tesbit etmek.

Süresi : Eylül 1966.

Görevli : İstanbul Şubesi.

3 — Anket cevaplarını değerlendirmek.

Durum : 1963 yılında ileri milletlerin meslektaş Oda ve Kurumlarına gönderilen "Mühendislik Hizmetlerinin yürütülmesinde Resmî Sektör - Özel Sektör ilişkileri" hakkında Anket Sorularına gelen cevaplar dilimize çevrilerek bir kitap halinde toplanmış bulunmaktadır.

Yapılacak iş : Bu kitapta mevcut olan müteleva, tüzük, yönetmelik ve şartname gibi faydalanılabilir belgeleri incelemek tasnif etmek ve özetlemek bunlardan komisyonların çalışmalarına yararlı olanları ayırmak ve değerlendirmek.

Süresi : Ağustos 1966

Görevli : Özel Komisyon.

4 — Genel Kurula sunulan üye dileklerinin değerlendirilmesi.

Durum : XII. Genel Kurulun toplantısında bazı üyelerimiz Başkanlık Divanına çeşitli konular üzerinde sunulmuş olan dileklerden mümkün ve uygun olanlarının yerine getirilmesi Yönetim Kuruluna havale edilmiş bulunmaktadır.

Yapılacak iş : Bu dilekleri incelemek ve değerlendirmek.

Süresi : Eylül 1966

Görevli : Genel Sekreter.

5 — XIII. Genel Kurul hazırlık çalışmaları.

Durum : Genel Kurula sunulacak görüş, teklif ve yönetmeliklerin gerekçeleriyle birlikte hazırlanmasında büyük faydalar görülmektedir.

Yapılacak iş : Komisyon çalışmalarının neticelerini Yönetim Kurulundan geçirmek alınan kararları Danışma Kuruluna sunmak ve bunların neticelerini açık ve kesin şekilde Genel Kurula sunmak.

Süresi : Kasım 1966

Görevli : Genel Sekreter.

İLGİLENELECEK KONULAR

1 — Devlet İhale Kanunu Tasarısının izlenmesi ve Büyük Millet Meclisinin komisyonlarında Oda görüşümüzün savunulması,

2 — Teknikerler Kanun Tasarısı,

3 — İnşaat ve Tesisat Mütahhitleri Odaları Birliği Kanun Tasarısı.

—oO—

EK : 2

Teknikerlik Konusunda İnşaat Mühendisleri Odası Görüşü

I. GİRİŞ :

1.1. Amaç :

Az gelişmiş memleketlerin daha müreffeh bir hayat seviyesine getirilmesinde olduğu kadar müessir gelişmiş memleketlerin mevcut yüksek hayat seviyelerini idame ettirmelerinde de yetişkin ve bir teknik kadronun mevcudiyetinin ne kadar elzem olduğu konu üzerindeki yetkililerin ittifak ettikleri bir hususdur.

Teknik kadroya duyulan bu ihtiyacın en uygun şekillerde hazırlanması modern dünyanın önemli sorunlarından birini teşkil etmektedir. Bilhassa son yıllarda teknik öğretim ve eğitim alanında yapılan radikal hamleler, teknik elemanların süratle değişen dünya şartlarına intibak ettirilmesindeki kesif gayretlerin bir işaretidir. Gelecek yıllar Teknik elemanların yetiştirilme ve Organize edilmelerinde çok daha önemli değişmelere şahid olacak gibi görünmektedir.

Memleketimiz de, ekonomik kalkınmanın gerçekleştirilmesinde daha iyi vasıfta ve daha çok sayıda teknik elemana olan ihtiyacı hissetmiş ve bunu birinci beş yıllık kalkınma plânının eğitim programlarında teknik öğretim ve eğitime, diğer

öğretim ve eğitim çabalarının 3-4 misli bir önem vermek sureti ile göstermiş bulunmaktadır.

Plânın öngördüğü hususların gerçekleştirilmesi için halen geniş bir faaliyet gösterilmektedir. Bu faaliyetlerin hedeflere varılmasında ne kadar başarılı olduklarının incelenmesi bu AMAÇ dışında bırakılmıştır.

Burada incelenecek husus Teknikerlerin durumu ve Teknikerlerin problemleridir.

1.2. Teknik Eleman Tarifi :

Teknik eleman kelimesi çok kullanılan bir terim olmasına rağmen bugün bu terim üzerinde net bir anlayış birliğine varılmış değildir. Biz bu raporumuzda Teknik eleman "**Tabiattaki enerjii ve maddenin ihtiva ettiği imkânları yapı, makina ve mamul madde şekillerinde insanın kullanmasına amade kılan hizmetlerini ifa eden kimse**" şeklinde tarif edeceğiz.

Bu şekilde tarif edilen teknik eleman aslında muayyen tip bir kimseyi ifadeden ziyade bu hizmetlerin belirli usullerle yapıldığı oldukça muğlak bir teknik organizma içinde vazife alacak kimseyi ifade etmektedir. Başka bir deyim ile teknik eleman standart bir formasyona sahip tek tip bir ele-

man değildir. Teknik hizmetlerin gittikçe muğlak bir hal alan mahiyetlerine elâstiki bir şekilde adapte olacak teknik organizmalar çok çeşitli mahiyette teknik eleman tipine ihtiyaç göstermektedir.

1.3. Teknik İhtisas Seviyeleri :

Genel bir ifade ile teknik bir hizmet içinde şu temel çalışmalar bulunmaktadır.

- a) Problemin tanınması,
- b) Durumun tesbiti,
- c) Problemin çözümü için muhtelif hal tarzlarının tasarlanması,
- d) Tasarlanan hal tarzlarının cari teknoloji çerçevesinde muhtelif alternatifler halinde fizikî olarak gerçekleştirilmesinin plânlanması ve projelendirilmesi,
- e) En uygun alternatifin tâyini ve uygulanması için detay problemlerinin hakkı ve tatbikat projelerinin meydana getirilmesi,
- f) Projenin tatbiki ve gerçekleştirilmesi,
- g) Meydana getirilen projenin işletilmesi ve idamesi,

Muhtelif merhaleler halinde belirtilmiş bir teknik çalışmanın içinde çeşitli seviyelerde işler de bulunmaktadır. Genel bir sınıflandırma ile bir teknik faaliyet içinde şu seviyeler bulunmaktadır.

- a) Aksiyonun genel bir çerçevede tasarlanması, esas irtibatlarının tesisi, tanzim ve murakabesi,
- b) İrtibatları yapılmış ve genel plâni mevcut bir aksiyon içindeki bir faaliyete ait teknik projelerin ortaya konulması,
- c) Teknik projelerin tatbiki,

Yukarıda açıklananların müşahhas bir örnek ile ortaya konulması maksadı ile su kaynaklarının geliştirilmesi çalışmaları bir örnek olarak verilebilir.

Bir akarsu havzasının geliştirilmesi çalışmalarında, havzanın taşması, havzanın gelişme potansiyelinin ortaya konulması, havza gelişmesinin muhtelif hal tarzlarının tasarlanması, bu tasarıların muhtelif havza gelişme alternatifleri halinde ortaya konulması, bunlar arasında en uygun olanının çeşitli ekonomik ve sosyal düşüncelerle tesbiti, tesbit edilen en uygun alternatifin içindeki tesislerin (Biriktirme, çevirme, nakil, istihlak sistemleri) genel ve detay projelerinin yapılması, tatbiki, işletilme ve idamesi, teknik elemanlarca yürütülmesi gereken başlıca faaliyetlerdir. Her bir faaliyet içinde de farklı seviyelerde muhtelif hizmetler de bulunmaktadır. Örnek olarak bir barajın plânlama ve projelendirme hizmeti ele alınacak olursa, bunun içinde bilgi ve done toplanması gibi rutin hizmet-

ler, barajın genel plânlanması gibi geniş ve derin bir ihtisas isteyen hizmet, plânlaması yapılmış bir barajın esas boyutlarının belirli mühendislik kaidelerine göre tâyini temin eden sınırlı ihtisas hizmetli ve en nihayet ana boyutları belirlenmiş bir projenin detay resimleri ve rutin proje hizmetleri bulunmaktadır. Bu hizmetlerin görülebilmesi için çeşitli bilgi dallarında ve farklı bilgi seviyelerine sahip teknik elemanlara ihtiyaç bulunmaktadır.

Seviyelerin ve bunlar arasındaki sınırın tesbitinin ne kadar zor olduğu, bu konu ile yakından ilgilenmiş kimselerin gayet iyi bildikleri bir husustur. Bütün bu zorluklara rağmen bir teknik aksiyonda şu ihtisas seviyelerinin belirlenmesi genel olarak mümkündür :

1.3.1 — Halli gereken Teknik problemlerin bağlandığı tabiat hadiselerinin temel kanunlarına geniş ve derin bir vukufa sahip, değişen şartlara ve farklı kombinasyonlara modern teknolojiyi genel bir çerçevede uygulama yeteneğine sahip teknik elemanlar. (Meslek sınıfı Uzman Mühendis)

1.3.2 — İrtibatları tâyin edilmiş özel bir problemin haline teknolojik bilgileri uygulayabilecek yeteneğe sahip teknik elemanlar. (Meslek sınıfı mühendis)

1.3.3 — Bir mühendisin nezareti altında ve onun talimatına istinaden rutin teknik hizmetleri ifa edecek teknik elemanlar (Yarı-profesyonel personel teknikerler)

1.3.4 — Yarı profesyonel bir elemanın çalışmalarında ona yardımcı olan sanat sınıfı personel (Muhtelif sanat sınıfı elemanlar. Topograf, usta, hidrolog, ressam, forman vs.)

1.3.5 — Sanat sınıfı personelin nezaretinde muhtelif hizmetleri gören kalifiye veya kalifiye olmayan işçi sınıfı personel.

Yukarıda belirtilen teknik seviyeler bir teknik aksiyonda normal olarak yukarıdan aşağıya doğru genişleyen bir pramit halinde teşekkül etmelidirler. İşin özelliklerine göre bu pramidin genişleme açısı değişebilir. Etüd ve plânlama gibi ihtisas hizmetlerinin kesif olduğu bir sahada bu pramit sadece ilk dört tip elemanı ihtiva eder ve oldukça dik bir açığa sahiptir. İşletme ve Bakım gibi daha çok rutin hizmetlerin hâkim olduğu bir sahada ise pramitin tepesi 2 nci hattâ 3 üncü seviyeden başlar ve çok yaygın bir açığa sahip olur.

1.4. Türkiye'deki Durum :

Yukarıda belirlenen Teknik eleman ve Teknik ihtisas seviyeleri memleketimizde eskiden beri çok sarıh olarak tâyin edilmeseler dahi şu veya bu şe-

kilde mevcut bulunmakta idi. Türkiye'deki teknik eleman statüsündeki gelişmeye kısaca bir bakış bu sahadaki mevcut durumun nedenlerini izah edebilecektir.

Memleketimizde eskiden beri teknik personel çalıştıran kuruluş Bayındırlık Bakanlığıdır. Bu Bakanlığın Nafia nezareti olarak İmparatorluğun Bayındırlık Hizmetlerine eğilişinden, bünyesindeki muhtelif reislikler vasıtasıyla Demiryollar ve Limanlar, Karayolları, Yapı ve İmar İşleri, Hava Meydanları ve Akaryakıt Tesisleri gibi hizmetleri tam salâhiyetle yürüttüğü bugünkü haline gelişine kadarki devre içinde, teknik eleman statüsünün geçirdiği değişiklikleri derinliğine incelemek konumuzun dışında olmakla beraber; ilk zamanlarda Nafia Kondoktör Mektebinden yetişen ve bugünkü teknikerlere tekabül eden 3. derece elemanların Mühendisanelerden yetişmiş mühendisler yanında hizmet gördükleri ve onlara yardımcı oldukları müşahade edilmektedir. Bu şekilde okuldan yetişmiş kondoktörlerin yanında, herhangi bir diplomayı haiz olmamakla beraber, pratik olarak yetişmiş bazı kimselelere de Kondoktörlük ünvanının verildiği müşahade olunmaktadır. Bir müddet sonra bu Kondoktör Mektebinin "Fen Mektebi Alisi" adı altında ve Fen Memuru ünvanıyla Teknik Eleman yetiştiren bir okul haline getirildiği görülmektedir. Bu devrede Teknik Elemanlar iki ünvan altında toplanmakta bunlardan üst kademe olanlara Mühendis, alt kademe olanlara Fen Memuru ünvanı verilmekte idi. Yine bu devrede Nafia Müdürlüklerinde uzun müddet çalışmak ve pratik olarak yetişmek suretiyle ehliyet gösterenlere de Fen Memuru veya resmi deyimle Alaylı Fen Memuru denilmekte idi. 1938-1939 senelerinde Teknik eleman kademeleri üçe çıkarılmış ve bunlardan ilk kademeyi işgal edenlere Yüksek Mühendis, ikinci kademeyi işgal edenlere Mühendis ve üçüncü kademeyi işgal edenlere de Tekniker ünvanı verilmiştir. Bunlardan, Teknikerler de Tekniker Okullarından yetişmektedirler. Eskiden Fen Mektebinden mezun olup Fen Memuru ünvanını almış olanlar 1938 senesinden sonra topluca bir imtihana tâbi tutulmak suretiyle iki kısma ayrılmışlardır:

İmtihanı kazanmış olanlar; Yıldız Teknik Okulunda açılan 10 aylık bir Mühendislik Kursuna tâbi tutulmak ve bunda muvaffak olma şartıyla, Mühendislik ünvanına almışlar imtihanı kazanamayan veya kursta muvaffak olamayanlar ise Fen Memuru kalmışlardır.

Fen Memurlarından; eski barem kanununun 90 lira aslî maaş derecesine yükselenlere Baş Fen

Memuru ünvanı verilmekte ve bu ünvan bunların en son yükseliş adını ifade eylemekteydi.

Eski tarihlerde, Mühendis adedinin gayet az olması dolayısıyla gerek Kondoktörlere gerekse Fen Memurlarına, zaman zaman Mühendisliğe verilmesi icap eden vazife ve salâhiyetlerin vekâletinde olsa verildiği görülmektedir. Yalnız şunu da belirtmek yerinde olur ki, bilhasşa eski kondoktörler ile eski fen memurlarının tahsil ve yetişme tarzlarıyla o zamanki mühendislerin tahsil ve yetişme tarzları arasındaki fark nisbeten az idi. Yüksek Mühendis Okulunun bir çok hocaları Fen Mektebinin de hocaları idiler ve Fen Mektebi Hocalarından zamanla ve liyakat gösteren birçokları Yüksek Mühendis Okulu hocalığına (profesörlüğüne) geçmekte idiler.

Teknik elemanlardaki bu kademelenmenin Bayındırlık Bakanlığı hizmetlerindeki şeklini ve durumunu açık olarak belirten bir vesika (Nafia İşleri Kontrol Talimatnamesi) dir. Bu Talimatnamenin Kontrol kademelerinin sırasını gösteren 9 uncu maddesi aynen şöyledir :

"Madde 9 — Kontrol Teşkilâtındaki memurlar aşağıda sıralanmış olup, bunlar, Alet derecat, birbirlerinin emir ve murakabesi altında ve (Nafia İşleri Genel Şartnamesi) nin kontrole ait maddelerindeki hükümler dairesinde vazife görürler.

- 1 — Puantörler,
- 2 — Sürveyanlar,
- 3 — Fen Memurları,
- 4 — Kontrol Mühendis ve Mimarları (Kısım Mühendisi),
- 5 — Şube Mühendisi,
- 6 — Kontrol Âmiri,
- 7 — Umum Müdürlük veya Müdürlük,
- 8 — İşveren Makamlar".

Yine (Nafia İşleri Kontrol Talimatnamesi) nin, Fen Memurları ile Kontrol Mühendislerinin vasıf ve salâhiyetlerini gösteren 14 ve 15 inci maddelerinde ihtisaslaşma şöylece belirtilmiştir.

"Madde 14 — Fen Memurlarının vazife ve salâhiyetleri :

A) Kontrol Fen Memurları, Kontrol Mühendislerinin (Kısım Mühendisi) yardımcısı olup, Mühendis tarafından kendilerine tevdi edilen mesaha, hesap, proje ve murakabe işlerini, Mühendise izafeten yapar ve bilhassa sürveyan ve puantörleri kontrol ederler.

Kontrol Fen Memurunun vazifeleri, yanına tevdi edilen işlere münhasır olmak üzere, kontrol mühendisi vazifelerinin ayıdır.

B) Kontrol Fen Memurları, bizzat kendileri tarafından mesaha ve tanzim edilen roleve ve ataşmanları, keşif, proje vesair evrakı imza ederler.

C) Kontrol Fen Memurları, Müteahhit ile yazı ile muhabere edemezler. Fakat, mukavele tatbikatına ve inşaatın sevk ve idaresine ait hususlar ile yanlış ve fena yapılan inşaat ve imalât ve ihzarat hakkında, müteahhide veya adamlarına sözlü ihtarda bulunabilirler.

Müteahhit ve adamları ihtarları dinlemedikleri takdirde, Kontrol Mühendisine, haber vermekle mükelleftirler. Proje ve Şartnamesine ve fen ve sanat kaidelerine uygun olarak yapılmayan inşaatı durdurmak salâhiyeti kontrol mühendisine haiz olmakla beraber; Kontrol Mühendisi, bu salâhiyetin kendisine izafeten yaptırılması hususunda Fen Memuru, bu gibi inşaatı durdurabilir. Ancak, bu takdirde, kontrol mühendisini derhal keyfiyetten haberdar etmekle mükelleftir.

Aynı talimatname kontrol mühendisleri için şöyle bir vazife tarifi yapmaktadır :

Madde 15 — Kontrol Mühendisinin (Kısım Mühendisi) aşağıda sayılan vazifelerin iyi suretle ifasını bizzat çalışarak veya işin cesametine göre, kendisine yardımcı verilmiş olan Fen Memuru vesair memurların mesaisinden istifade ederek teminle mükelleftir.

Halen geniş mikyasta teknik eleman çalıştıran DSİ, Karayolları gibi kuruluşlarda bu kademelenme meselesi teşkilâtların oldukça istikrar kesbetmiş olan şemalarında halledilmiş bulunmaktadır. Bu şemalar bir pramit görünüşü arz etmekte ve 10195 sayılı kararnameye göre değerlendirilmiş bulunmaktadır. Şemaların 9 ve daha aşağı kademelerindeki bazı pozisyonlara "mühendis veya fen memuru" yazılmak suretiyle bu pozisyonların her iki seviyeye işgal edileceği ifade edilmiştir. Diğer taraftan Fen Memurları ve Teknikerlerin 9 uncu derecenin son kademesini aşamıyacakları Bayındırlık Bakanlığınca bir teamül haline konulmuştur.

1.5. Mevcut Önemli Problemler :

Yukarıda belirtilen Teknik Kademelenme de halen muhtelif problemler mevcut bulunmaktadır. Bunların önemlileri aşağıda açıklanmıştır.

a) Teknik elemanların sayısı ihtiyaca yetecek seviyede değildir. Buna ilâveten eldeki mahdud kadroda Ankara, İstanbul, İzmir gibi büyük merkezlere toplanmış durumdadır. Dolayısı ile diğer bir kısmı şehirlerde bazı ihtisas kadrolarının daha alt kademeden elemanlarca doldurulduğu sık sık karşılaşılan bir vakiydir. Aslında böyle bir tâyin normal

olarak başarılı olmaması gerekir ve realitede bu iken, uzman teknik elemanların kendilerine tevdi edilen işleri aşağıda açıklanan sebepler dolayısı ile, daha aşağı bir seviyede yapmaları, dolayısı ile başarısızlık durumu sarîh olarak belirmemektedir.

b) Teknik organizma teşekkül etmiş değildir. Bunun sebebi, böyle bir organizmada yer alan muhtelif kademe elemanların yeter sayıda bulunmamasıdır. Bilhassa 2 nci ve 3 üncü kademe elemanlar yeter sayıda bulunmadıklarından birinci kademede çalışması gereken elemanlar bu hizmetleri ifa durumuna düşmektedirler. Bu ise bir taraftan değerli elemanların israfını, diğer taraftan da ihtisas elemanlarının gerçek fonksiyonları üzerinde yanlış fikirler doğmasını ve dolayısı ile bir takım iddiaların ortaya çıkmasını teşvik etmektedir.

c) Yukarıda açıklanan **yerinde istihdam edilmeme** durumlarının ve bazı sosyal tazyiklerin bir sonucu olarak her kademede kendinin bir üstündeki kademenin ünvan ve salâhiyetlerini kullanma yolunda kuvvetli bir temayül mevcuttur.

1.6. Mevcut Problemlerin Ana Sebepleri :

Yukarıda belirtilen ve halen teknik organizmamızda büyük sürtünmelere yol açan problemlerin tahlili bunların başlıca sebeplerini şöylece ortaya koymaktadır.

a) Mevcut organizmalarda yukarıda 5 kademe olarak belirtilen teknik kademelenme sarîh olarak mevcut değildir.

b) Teknik elemanların öğretimi bunlar arasındaki bariz formasyon farklarını ortaya koyacak bir durumda olmak yerine bilâkis bunları birbiri üzerine bindirme suretiyle mevcut sürtünmeleri takviye etmektedir. Örnek olarak Mühendisle Yük. Mühendis arasındaki formasyon farkı 1 seneden ibaret olarak düşünülmüş ve mevcut yetiştirme sistemleri buna göre düzenlenmiştir. Aslında bu fark sadece 1 sene farkı olmayıp temel bilgilere ve teknolojiye vukuf, geliştirici düşünceye sahiplik ve geniş bir ihataya malikiyet gibi sahalarda olan temel bir farktır. Aynı durum Mühendislerle teknikerler arasında da mevcut bulunmaktadır. Son teknikerler meselesinin gayet açık olarak gösterdiği gibi tekniker yetiştiren müesseseler aradaki farkları kapayıp mühendis yetiştiren kuruluşlar haline gelme çabasındadırlar.

c) Mevcut Teknik öğretim ve eğitim her bir kademeye ihtiyacı olan temel formasyonu verecek durumda değildir. Uzman Mühendis kademesinde yetiştirilen kimselerin bu kademenin istediği bazı vasıflardan kısmen veya tamamen yoksun oldukla-

rı bizatihi bu kademe elemanlarınca ifade edilmektedir. Tekniker yetiştirilmesindeki yetersizlikler o kadar çoktur ki bazı kurumların lise ve muadili okul mezunları arasından kurslar vasıtası ile yetiştirdikleri elemanların, yetiştirildikleri sahalarda, teknikerlerden daha fazla başarılı oldukları ifade edilmiştir.

d) Teknik öğretim ve eğitim sisteminden yetişen elemanların kademelere göre dağılışı teknik bir organizmanın teşekkülü için lüzumlu pramidi meydana getirmekten çok uzaktır. Uzman mühendislik kadrolarına yetiştirilmekte olan elemanların sayısı bunların altındaki kademelere yetiştirilen elemanların sayısından çoğu zaman daha fazladır.

e) Bir kademede üstün başarı gösteren bir elemanın daha üst kademe elemanı haline getirilmesi için düzgün ve kararlı bir şekilde çalışan bir sistem mevcut değildir.

II. TEKNİKER MESELESİ:

Tekniker meselesi olarak Türk efkârını aylardan beri işgal eden mesele aslında bütün Teknik eleman camiasındaki problemlerin belirli bir kademede ortaya çıkmasıdır. Tekniker meselesini tahlil edebilmek için, bu konuda bilinenlerin kısaca incelenmesinde fayda görülmüştür.

2.1. Tekniker Okullarının Tarihçesi :

Bugün Tekniker olarak ifade edilen teknik elemanların yetiştirilmesi maksadı ile ilk müessese 1911 de Kondüktör Mektebi olarak kurulmuştur. Bundan sonraki gelişme şöyledir :

1922 de bu okul Nafia Fen Mektebi ismini almıştır.

1937 de bu okul Yıldız Teknik Okulu adı altında Teknikerlik ve mühendislik kısımlarına ayrılmıştır.

1953 de Teknik Okulun Teknikerlik bölümü lağvedilmiş ve aynı sene gündüz tekniker okulları açılmıştır.

1955 de Akşam Teknik Okullarının açılması kararlaştırılmıştır.

1956 yılına kadar gündüz ve gece olmak üzere 7 Tekniker Okulu varken bu miktar 1959 da 22'ye yükselmiştir. 1960 yılında tekniker okullarının statüsü Millî Eğitim Bakanlığınca Orta dereceli ihtisas okulu olarak kabul edilmiştir.

1960 dan sonra 6 tekniker okulu daha açılmak suretiyle bu okulların sayısı 28'e çıkarılmıştır.

1965 senesinde 5 senelik Sanat Enstitüsünden gelmek suretiyle Tekniker Okullarından mezun

olanların, Sanat Enstitülerinin yeni durumlarına intibaklarını temin gayesiyle Tekniker Yüksek Okulları faaliyete geçmiş bulunmaktadır.

Tekniker Okullarının bu şekilde süratle kurulması ve bu okulların başarısını temin edecek öğretim imkân ve kadrolarının yokluğu bunlardaki öğretim ve eğitimin yetersizliği için en önemli sebep olmuştur. Bu durum 1961 de toplanan maarif şurasının bazı komite raporlarında ve şûra kararlarında kendisini göstermektedir. 1 Mart 1961 tarihli Erkek Teknik Öğretim Komitesi Raporunda bu durum şöylece tesbit olunmuştur :

"B) Gündüz ve Akşam Tekniker Okulları :

1 — Bugünkü durumları :

1953 senesine kadar bir tane tekniker okulumuz mevcut idi. Bu okulun Makina Şubesinden 609, İnşaat Şubesinden 442 olmak üzere 1051 tekniker mezun olmuştur.

1953 senesinden sonra gerçek ihtiyaçlar tesbit edilmeden çevreden gelen çeşitli tazyikler karşısında bu okulların sayısı süratle arttırılmıştır.

Halen (22) akşam (3) tane gündüz Tekniker Okulumuz mevcuttur.

Bu Okulların, hali hazır meslek şubeleri ve öğrenci sayıları aşağıda gösterilmiştir :

Meslek Şubeleri	Miktarı	Öğrenci Sayısı
Makina Şubesi	22	2497
Elektrik Şubesi	10	625
Yapı Şubesi	9	968
Mensucat Şubesi	1	26
Motor Şubesi	1	91
Kâğıt Şubesi	1	63
Yekûn		4270

Lise ve Erkek Sanat Enstitüsü mezunlarını alıp Akşamları üç, gündüzleri iki yıllık bir öğretim yaptırarak bu okulların amacı, Mühendislerle, ustabaşı arasındaki boşluğu kapatacak olan teknik personelini yetiştirmek olarak tesbit edilmiş ise de :

1 — Endüstri İşletmelerinin pek azında bu kademelerin ihdas edilmiş olması,

2 — Endüstride çalışmayan gençlerin bu okula girebilmesi ve bunların da çoğunluğu teşkil etmesi,

3 — Endüstri ile Tekniker Okulları arasındaki köprüünün kurulmaması bulunması,

4 — Programlarının, kuruluş gayelerine uygun olarak tertip ve tanzim edilmemiş olması,

5 — Mevcut programları dahi liyakatle uygulayacak olan öğretmenlerin temininde müşkülât çekilmesi,

6 — Laboratuvar çalışması ve Atelye çalışmasına hiç bir suretle imkân bulunamayışı, esasen okulların bu tesislerden mahrum bulunmaları,

7 — Programların, kabiliyetli gençleri yüksek öğretime geçiş için imkân vermeyecek şekilde tertip edilmiş olması,

8 — Müfredat programlarına uygun ders kitaplarının yazılmamış olması,

9 — Bu okullardaki öğretimi takip için belirli bir seviye yerine, giriş imtihanlarının kadro esasına göre yapılması,

10 — Tekniker Okullar mezunlarının, vazife, hak ve salâhiyetlerinin kanunî teminat altına alınmaması olması,

11 — Tekniker okullarını bitiren gençlerin birbirlerinden çok farklı ve fakat ekseriyetle çok zayıf yetiştikleri,

12 — Öğretmenlere ödenen ders ücretlerinin mahallen temini ve öğrencilerden alınan paraların da buna eklenmesi, öğretmen ve idarecileri müşkül durumda bırakmaktadır. Bu sisteme son verilmesi,

13 — Tekniker ihtiyacı için masa başında tesbit edilen kabarek rakamlarla, mevcut sistem içinde yetişen gençler arasında, hiç bir münasebetin bulunmadığı, bundan dolayı da mezunlarımızın endüstrideki yerlerini alamadıkları kanaatına varılmıştır.

Bugüne kadar gündüz ve akşam tekniker okullarının makina bölümünden 394, Elektrik bölümünden 720, Motor bölümünden 224 tekniker mezun olmuştur.

Teşkilât bakımından oldukça geniş endüstri işletmelerine dahi, teknikerlik kadrolarının ihdas edilmemiş bulunması, bu okul mezunlarını yaptıkları tahsille mütenâsip iş bulamamalarının huzursuzluğu ile karşı karşıya bırakmıştır. Arkadan gelecek 4270 kişilik büyük bir kitleyi de hesaba katarak, bugünkü tekniker okullarına gerçek ihtiyaca cevap verecek yeni bir vechе vermenin ve mevcut sistemle mezun olacak gençlerin sayısını da çoğaltmanın lüzumuna inanılmaktadır. Bundan dolayı :

a) Bugünkü sistemle öğretim yapan Akşam Tekniker Okullarının büyük bir kısmı süratle tasviye edilmelidir.

b) Büyük endüstri merkezlerindeki Tekniker Okullarının resimhane, laboratuvar, ders ve atelye levazımı noksanları süratle tamamlanmalıdır. Bu maksatla makina, elektrik ve inşaat şubelerine havi 400 mevcutlu bir akşam tekniker okulu için yaklaşık olarak 500.000 liraya ihtiyaç olduğu tesbit edilmiş bulunmaktadır.

c) Bu okulların yönetmelik ve müfredat programları süratle ele alınıp hazırlanmalı, ders kitapları yazdırılmalıdır.

ç) Mezunların fonksiyonları ile hak ve salâhiyetleri tesbit edilip kanunî teminat altına alınmalıdır.

d) Tekniker olarak çalışıp mesleğinde muvaffak olanlara ilerleme imkânı verilmek için mektupla öğretimden faydalanmalı ve mühendis yetiştirilecek gece teknik okulları açılmalıdır. Ancak bu husus, gerçek ihtiyaca ve Devlet Plânlama Dairesi tarafından yapılacak etüdlerle dayanılmalıdır. Mevcut sistemin ıslâhı için :

1 — Tekniker okullarına enstitü ve teknik liselerden mezun olup askerliği yapmış ve mesleğinde bilfiil iki yıl çalışarak ustalık imtihanını verenler imtihanla alınmalıdır. Bunlar, formasyon bakımından muayyen bir işi, tekniğin istediği şartlara uygun olarak ve ekonomik bir şekilde yapan ve yaptırmasını bilen elemanlar olarak yetiştirilmelidirler.

2 — Bu okullarla Endüstri arasında, tam bir işbirliği kurulmalıdır.

3 — Hariçten imtihana girmek isteyenler yulkarında tesbit edilen esaslara göre bir nizamla bağlanmalıdır,

4 — Giriş imtihanları, kadroya göre değil belirli bir seviye esas tutularak yapılmalıdır.

5 — Akşam Tekniker Okulları için kadrolu öğretmen temin edilmelidir.

6 — Bu okullarda işbilgisi, mesuliyet bilgisi iş öğretmeni, iş usullerini ıslâh, personel idaresi konularına geniş yer verilerek endüstrinin muhtaç bulunduğu tatabakatçı nezaretçiler olarak yetiştirilmelidirler.

7 — Bu okulların bazı branşlarını endüstri ile işbirliği yaparak muayyen süreli kurslar halinde yürütmek mümkün olabileceği gibi, Elektrik ve İnşaat Şubeleri en çok iki yıl süreli ve birinci derecede ihtisas veren orta meslek okulu olarak da yürütmek mümkün olabilir.

8 — *Akşam Tekniker Okulları, Komitemizce tesbit edilen esaslar dahilinde ve büyük endüstri merkezlerinde ihtiyaca göre öğretim yapılmalıdır.*"

5 ilâ 15 Şubat 1962 tarihleri arasında toplanan 7. Millî Eğitim Şûrası kararlarından, (Millî Eğitim Bakanlığında neşredilmiş olan "7. Millî Şûrası çalışma esasları, konuları ve kararları") sayfa 140, 141, 143, 189, 190, 191) Tekniker okulları konusunda şu kararlara rastlanmaktadır:

"*Konu XIX — Gündüz ve Akşam Tekniker Okulları :*

Amaçlar :

Lise ve Erkek Sanat Enstitüsü mezunlarını alıp Akşamları 3 veya gündüzleri 2 yıllık öğretim yaptıran bu okulların amacı, Mühendis ile usta başı arasındaki boşluğu kapatacak olan teknik personeli yetiştirmektedir.

Kararlar :

1 — *Bugünkü sistemle öğretim yapan Akşam Tekniker Okullarından iş alanı ve gelişme imkânları elverişli olmayan yerlerde kurulmuş olanlar, müsait yerlere nakledilmelidir.*

2 — *Büyük endüstri merkezlerindeki Teknik Okullarının resimhane, laboratuvar, ders ve atelye, teçhizat ve malzeme eksikleri süratle tamamlanmalıdır.*

3 — *Bu okulların Yönetmelik ve müfredat programları yeniden ele alınıp ıslâh edilmeli ve ders kitapları yazdırılmalıdır.*

4 — *Mezunlarının görevleri ile hak ve sâlahiyetleri tesbit edilip kanunî teminat altına alınmalıdır.*

5 — *Tekniker olarak çalışanlara, mesleklerinde ilerleme imkânı verebilmek için, mektupla öğretimden faydalanılmak ve çeşitli gelişme kursları açılmalıdır.*

6 — a) *Tekniker Okulu mezunlarına mühendis formasyonu vermek üzere Akşam Teknik Okulları açılmalıdır.*

b) *Tekniker Okulu mezunlarının, bir imtihanla intibak edecekleri teknik okullarının ilgili sınıflarına alınmaları sağlanmalıdır.*

7 — *Mevcut sistemin ıslâhı için alınacak bazı tedbirler :*

a) *Tekniker Okulların meslek liseleri ile genel liselerden mezun olup belirli bir seviye imtihan verenler kabul edilir. Bunların, Tekniker Okullarından mezun oluncaya kadar, mesleklerinde, hazırlanmış olan (çırak, kalfa ve ustalar hakkındaki kanun hükümlerine göre) us-*

talık imtihanı verdiklerine dair belgeyi ibraz etmeleri şarttır.

Bunlar, formasyon bakımından muayyen bir iş tekniğinin istediği şartlara uygun ve ekonomik bir şekilde yapan ve yaptırmasını bilen elemanlar olarak yetiştirilmelidirler.

b) *Dışardan imtihanlara girmek isteyenler için de yukarıda tesbit edilen nizam uygulanmalıdır.*

c) *Giriş imtihanlarında kadroya göre öğrenci olmak yerine belirli bir bilgi ve beceriklilik seviyesi esas tutulmalıdır.*

d) *Akşam Tekniker Okulları için, kadrolu, esas öğretmen temin edilmelidir.*

e) *Bu okulların müfredat programlarında iş eğitimi, öğretimi, iş organizasyonu, sorumluluk duygusunu geliştirme ve personel idaresi konularına geniş yer verilmelidir.*

f) *Bazı büyük endüstri merkezlerindeki Akşam Tekniker Okullarına, endüstrinin ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde eleman yetiştirmek maksadı ile esneklik verilmelidir.*

8 — *Yukarıdaki esaslara göre düzenlenen Tekniker Okulları yüksek dereceli okullardır.*

9 — *Önceki mezunların değişen bünyeye göre tesbit edilecek seviye imkânını vermek suretiyle yeni duruma intibakları sağlanmalıdır." denilmektedir.*

3 — Millî Eğitim Bakanlığı tebliğler dergisinin 16 Temmuz 1962 gün ve 25. cilt, 12/2, sayısının, 149. sayfasının, X. faslında aynen :

"X — *Sanat Enstitülerine dayalı okullar :*

Sanat Enstitülerine dayalı olan Tekniker Okulları, Tatbiki Güzel Sanatlar Okulu ve Teknik Okulları ile ilgili olarak Şûra tarafından kabul edilen hususların, 3 yıllık Sanat Enstitüleri ile ilgili çalışmaların ikmâl edilmesinden hemen sonra ele alınması muvafık mütalâa edilmiştir." denilmektedir.

2.2 — *Tekniker Öğrenci Birliklerinin Boykotu :*

Tekniker Okulları mezunlarının tatbikatta bir takım problemlerle karşılaştıkları muhakkaktır. Bu problemlerin başlıca menşeinin bu okullardan mezun olanların resmî statülerindeki belirsizlik ve sosyal hayatımızda bunların kendileri için gerekli gördükleri mevkiyi elde edememeleridir. Tekniker Okullarının yapmakta oldukları boykotla ilgili beyanlarında bu husus tebarüz etmektedir.

15.4.1966 tarihinde başlayan Tekniker Okullarının boykotu ile ilgili safhalar şöylece özetlenebilir.

2.2.1 — Tekniker Okulları mezunlarına bir statü temini maksadı ile teklif olunan ilk tasarı Türk Teknikerler Cemiyeti Genel Merkezinin 1. Şubat 1965 de hazırlayıp neşrettiği tasarıdır. Bu tasarı üzerinde Bakanlıkla yapılan temaslara teknikleri tatmin edici bir netice vermemiş görünmektedir.

2.2.2 — 16 ve 17 Nisan 1966 tarihli gazeteler, kendilerine (Mühendis) ünvanı verilmeye kadar 22 il'deki 28 Tekniker Okulu ile 4 Yüksek Tekniker Okulu öğrencilerinin 15.4.1966 dan itibaren süresiz olarak boykot kararı aldıklarını yazmışlardır.

2.2.3 — Boykot kararı alan Tekniker Okulları öğrencileri sayılarının 40.000 olduğunu ifade etmişlerdir. İstatistiklere göre 1954 den 1964 sonuna kadar (Tekniker) Okullarından mezun olanların sayısı (5086) olup Millî Eğitim Bakanlığınca hazırlanan kanunî tasarı gereğince de (Tekniker) mevcudunun (5000)'e yaklaştığı belirtilmektedir. 1964 - 1965 ders yılındaki öğrenci sayısı ise (4155) dir.

2.2.4 — 15.4.1966 daki boykota, 559 öğrencisi olan Ankara Tekniker Yüksek Okulu, 300 öğrencisi olan İstanbul Akşam Yüksek Tekniker Okulu öğrencileri katılmıştır. Eğer istekleri kabul edilmez ise 28 Tekniker Okulu talebelerinin de boykota katılacağı bu tarihte ilân edilmiştir.

2.2.5 — 18.4.1966 da Ankara'da Tandoğan Meydanında bir miting düzenlenmiştir. Bu mitingde konuşanlar kendilerine (Yüksek Teknisyen) ünvanının verilmesini haksız bulmuşlar ve (Mühendis) ünvanının verilmesini istemişlerdir.

2.2.6 — 20.4.1966 tarihli Ulus Gazetesi (T.M.M. O.B.) Kongresinde Genel Sekreterin (Tekniker Okullarının programlarının ıslâh edilmek suretiyle teknik bilgilerinin daha kuvvetlendirilmesinin mümkün olabileceğini, ayrıca yüksek seviyede teknik okullarına lüzum olmadığı kanısındayız.) dediğini yazmıştır.

2.2.7 — 24.4.1966 tarihinde bir toplantı düzenleyen Türk Tekniker Talebe Birliği Genel Başkanı : (Ötedenberi ileri sürdükleri haklarının halen gerçekleşmemiş olmasından duydukları üzüntüyü belirtmiş ve istekleri gerçekleşinceye kadar 26 Nisan'dan itibaren 22 il'deki 28 okulun süresiz olarak derslere boykot yapacaklarını) söylemiştir. Teknikerlerin elde edemediklerini ifade ettikleri hususlar şunlardır :

a) Yüksek Tekniker okullarının kuruluş kanunlarının çıkarılması,

b) Yüksek Tekniker Okullarının isminin (Teknik Tatbikat Yüksek Okulu) olarak değiştirilmesi, mezunları (Tatbikat Mühendisliği) ünvanının verilmesi, yetkililerinin kanunî teminat altına alınması,

c) Bütün Tekniker Okulu mezunlarının bu okullara intibaklarının sağlanması,

d) İstanbul'da okulda bir kâğıtçılık şubesinin açılarak kâğıt tekniklerinin de intibaklarının sağlanması,

e) Bu okul mezunlarının kadrolarının ve yönetmeliklerinin Bakanlararası yapılacak toplantıda tesbiti ve personel kanununda yerinin belirtilmesi,

f) Altıncı Millî Eğitim Şûrası kararlarının bir an önce tatbiki.

2.2.8 — 17.6.1966 tarihinde (Türk Teknikerler Cemiyeti) Genel Merkezince yayınlanan bildiri de ise istekleri şu şekilde sıralanmaktadır :

a) Mevcut 28 Tekniker Okulu Sayısı azaltılarak yüksek dereceli bölge okulları haline getirilmeli. (Devrim tarihi, Fizik, Kimya dersleri takviye edilerek),

b) Teknikerlerin hak ve yetkileri teminat altına alınmalı,

c) Diğer Dünya Milletlerinde olduğu gibi meslekte ilerlemek ve memleketin mühendise olan ihtiyacının bir kısmını, daha ekonomik ve daha çabuk karşılamak amacıyla Teknikere dayalı (Tatbikat Mühendisi) veya (İş Mühendisi) Teknik Okulları açılmalı,

d) Ankara ve İstanbul'da açılan iki Yüksek Okulun (Tatbikat Mühendis Okulu) haline getirilmesi,

2.2.9 — 12.5.1966 tarihli Cumhuriyette "Mühendis Yetiştiren Okulların Talebe Teşekkülleri, Teknikerlerin yaptıkları boykota çattılar" denilmekte ve şu hususlar ilâve edilmektedir.

"3458 sayılı Kanun gerçevesi içinde diploma alan Mühendisler her türlü proje ve inşaat işlerinde müstakil olarak araştırma, tasavvur etme, hareket etme ve karar verme yetkisine sahip kişilerdir. Teknikerler ise müstakillen karar verip hareket edemezler. Mühendis ile Mimara yardımcı olarak çalışırlar. Bütün mesleklerde olduğu gibi Teknik Kademeler üstten alta doğru bir (Piramit) şeklinde genişleme zordur. Halbuki Türkiye'de müesseselerin kuruluş gayelerine ihamet etmeleri yüzünden bu piramit ters dönmüş vaziyettedir.

Teknikerlerin boykotunun asıl nedeni, içerisinde Mühendis ünvanı bulunan bir isme sahip olmayı istemelerindedir."

Bu beyanata Tekniker Okulları mezunları başkanının 13.5.1966 da verdiği cevapta: "bu gün Türkiye'de umumiyetle Anadolu'da Teknik çalışmaların, plân proje tatbikatının % 60'ndan fazlasını Teknikerler yapmaktadır. Acaba bu genç arkadaşlar biliyorlar mı ki halihazırda Tekniker milyonları aşkın keşifteki işlerin direkt kontrol âmiri ve şantiye şefidir. Yine Tekniker, Mühendis ve Mimarın olmadığı yerde plân ve proje çizme hakkına dahi sahiptir. Şu da bir hakikattir ki şimdiye kadar teknikerin ne çizdiği projeden ve ne de yaptığı işlerden hiç biri yıkılmamıştır."

2.2.10 — Millî Eğitim Bakan Vekili ve Devlet Bakanı Cihat Bilgehan, Haziran başında verdiği bir demeçte (dersleri boykot etmek suretiyle imtihana girmeyecek kadar devamsız duruma düşen tekniker öğrencilerine, buna rağmen imtihan hakkı tanıdığını ve bunların 4 Haziran ile 20 Haziranda yapılacak imtihanlara girebileceklerini) açıklamıştır.

Bu demece rağmen teknikerler 4 ve 20 Haziran'da imtihanlara girmemişler boykota devam etmişlerdir.

2.2.11 — 19.6.1966 tarihli gazetelerde çıkan bir haberde (Millî Eğitim Bakanlığı dün bir bildiri yayınlarak orta dereceli meslekî ve teknik öğretim okullarından mezun olanlar ile Teknikerlerin tanım, meslekî formasyon, ünvan, görev ve yetkileri ile ilgili Kanun Tasarısı hazırlanmış ve Bakanlıkların mütalâası alınmak üzere ilgili makamlara sevk edilmiş bulunmaktadır.

Devamsızlıklardan ötürü imtihan haklarını kaybetmiş öğrencilere sağlanan bir imkân olarak evvelce duyurulduğu üzere 20 Haziran günü yapılacak imtihana katılma hakkı da tanınmıştır, denilmektedir.

Bu bildiri üzerine Tekniker Okulları öğrenci birliklerinden 11'nin başkanları toplanarak (Hakları gerçekleşinceye ve kanunî teminat altına alınmaya kadar boykota devam edecekleri) kararının alındığını, bu sebeple imtihanlara girmeyeceklerini açıklamışlardır. Nitekim 20 Haziran günü de Teknikerler imtihanlara girmemişlerdir.

2.2.12 — 3.6.1966 tarihli Cumhuriyet Gazetesinde (Bağımsız Milletvekili Reşat Özarda, Teknikerler ile ilgili olarak iki kanun teklifi vermiştir.) Bu

dökümanda Kanunun tarihçesi ve önemli sebepleri özetlenmiştir. Bu tasarı Yüksek Tekniker Okulları Dergisince hazırlanan tasarının, bazı farklarla, aynıdır.

2. 3. — Teknikerlerin Yeni Personel Rejimi İçindeki Tasarlanan Durumu :

Türkiye'de yeni baştan düzenlenen personel rejimi içinde Teknikerlerin işgal edeceği mevki ve yükleneceği görevin ne olacağı Sınıf Tüzük çalışmaları çerçevesinde değerlendirilmiştir.

Teknikerlerin mevcut sistemde düşünülen yeri hakkında sarîh bir fikir verecek olan bazı sınıf tüzüklerinin önemli maddeleri aşağıda verilmiştir.

a) Devlet Karayollarınca hazırlanan İnşaat Teknikerleri sınıf tüzüğünde :

Madde 2 — Sınıfa verilen hizmetlerin tarifi (Karayolları Genel Müdürlüğü için)

Yol, Köprü, Sanat yapıları ve tesislerinde :

a) Plânlaması, programlanması ve fizibilite etüdü,

b) İstikşaf, etüd, proje ve keşiflerinin yapılması,

c) Bilimsel ve Teknik araştırmaların yapılması,

d) Yapımı,

e) Onarımı,

f) Bakımı,

g) Emniyetle kullanılmasının sağlanması

ve bunlarla verilmiş olan Mühendislik hizmetleri çerçevesinde alt seviyede bazı mühendislik hizmetleriyle tedahül halinde bulunabilen yardımcı teknik hizmetler,

a) İnşaat Fen Memurluğu ve Teknikerliği sınıfının hizmetleridir.

b) DSİ, ce hazırlanan İnşaat Teknikerleri Sınıf Tüzüğünde :

Madde 2 — Bu sınıfın DSİ ile ilgili görevleri şunlardır :

Yerüstü ve yeraltı su kaynaklarının zararlarını önlemek ve onlardan, çeşitli yönlerden, faydalanmak maksadıyla yapılacak inşaat ve müteferri tesislerinin bilcümle etüd, rasat, tecrübe, istatistik, araştırma, harita, istikşaf, plânlama, proje, yapım, bakım, onarım, işletme ve yenileme işlerinin inşaatla ilgili işlerinde, diğer teknik elemanlarla teşriki mesai halinde, 13. maddede belirtilen Hizmet/Görev derecelerinde gösterilen seviyede ve daha ziyade İnşaat Mühendisliği sınıfına yardımcı teknik eleman olarak ve bu işlerin nazari kısımlarından tatbiki kısımlarında çalışmak.

c) Devlet Personel Dairesince Hazırlanan Teknikerlik Hizmetleri Sınıf Tüzüğünde :

Madde 2 — Bu sınıftaki memurların görevleri :

Yüksek Mühendis veya Mühendisin gözetimi ve denetimi altında öğrenimi ile yetkili kılındığı bölüme ait her türlü projeleri uygulamak, uygulamayı izlemek, tip projelerden faydalanarak basit projeleri hazırlamak veya fiat analizleri, keşif, envanter, ölçme, aplikasyon, işletme, istikşaf, nivelman, harita alımı işlerini yapmak,

2. derecede Nirengi Şebekelerinin tesisi, parsellerinin birleştirilmesi ve açı ölçülerini talimat dahilinde yapmak, montaj onarım, imalât işlerini yürütmek, fiat tutanaklarını yapmak, yeşil defterleri imzalamak, kesin hesap işlerinde yardımcı olmak, makinaların sicilini tutmak, ikmal, depolama, muayene işlerini talimat dahilinde yapmak, kontrol etmek, yardımcı personelin hizmet içi eğitiminde görev almak, prensip kararları ve genel emirlerin her bir durum, hâdisse veya müracaatta tatbik sureti hakkında sorumlulukları altında karar vermek, hizmetin yürümesini kontrol etmektir."

Yukarıdaki maddelerde izah olunduğu ve gösterilmeğe çalışıldığı gibi; Fen Memuru - Teknikerler, zaman zaman ve teknik eleman azlığı dolayısıyla de olsa, re'sen İdare ve kararı icap ettiren ve Mühendisler tarafından işgal edilmesi gereken pozisyonlarda çalıştırılmışlardır. Bu hususu mümkün kılmak için mevzuata ve kadro cetvellerine de bazı hükümler konulmuştur. Ancak 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu gereğince hazırlanmış bulunan Sınıf Tüzükleriyle de ki, Mühendislik ve Tekniker sınıfları kesin olarak ve hizmetler ise mümkün mertebe ayrılmaya çalışılmıştır. Bununla beraber bu son mevzuatta da eski tatbikatın kalıntılarını rastlamak zaruri idi ve hakikaten rastlanılmaktadırlar.

2.4. Teknikerlerin Durumu Hakkında Bazı Teknik Daire Başkanlarının Görüşleri :

Tekniker çalıştıran bazı Teknik İhtisas Daireleri başkanlarının Teknikerler konusundaki görüşleri bu konuya ışık tutucu mahiyettedir. Bunlar kısaca aşağıda belirtilmiştir :

2.4.1 — Teknikerlerin bugünkü yetişme tarzları hatalı ve yetişenler bilgi ve formasyon bakımından zayıf ve kifayetsizdir. O kadarki, Kurumların lise ve muadili okul mezunları arasında seçerek aldığı ve kurslar açarak yetiştirdiği elamanlar, yetiştirildikleri konularda, bunlardan daha fazla muvaffak olmaktadır.

2.4.2 — Teknikerler, yetiştirildikleri ihtisas kolunun "yardımcı elemanı" Yardımcı Meslek Sınıfı

olarak çalıştırılmalı ve Mühendislere tatbikat işlerinde yardımcı olmalıdırlar.

Meselâ :

a) Etüd ve Plânlama işlerinde :

- Her türlü Donenin toplanmasında (Hidrolog, Meteorolog, Topograf, Alet Operatörü, Niveca, Toprak tasnif teknisyeni vs. gibi)
- Donelerin kıymetlendirilmesinde : (Hesapçı, Grafik ressamı, Teknik Arşivci gibi)
- Avan Projelerinin hazırlanmasında : (Hesapçı, Teknik ressam, Tip projelerinden faydalanarak basit proje yapıcısı gibi)

b) İnşaat ve Tatbikat işlerinde :

- İhale evrakının hazırlanmasında (Hesapçı, Teknik ressam, İhale evrak dosyasının hazırlayıcısı ve toplayıcısı teknik proje arşivcisi gibi)
- İnşaat tatbikatında : (Sürveyan, Formen, İstimlâk Teknisyeni, Aplikasyoncu, piketajcı ve roleveci gibi)
- Makinalı İnşaat işlerinde : (Makina arazi formeni gibi)
- Kesin hesap evrakının hazırlanmasında : (Teknik Hesapçı, Teknik ressam gibi)

c) Yeraltı suları işlerinde :

- Yeraltı suyu teknisyeni olarak
- Jeofizik teknisyeni olarak

d) İçmesuyu ve Kanalizasyon işlerinde :

- İçmesuyu teknisyeni olarak
- Kanalizasyon teknisyeni olarak
- Suların kirlenmesini kontrol teknisyeni olarak

e) İşletme ve bakım işlerinde :

- Sulama işletmelerinde (Sulama teknisyeni olarak)
- H. Elektrik Santral işlerinde (Vardiye Şefi ve Personeli, kumanda odası operatörü vs. gibi)
- Erozyon kontrolü işlerinde (Erozyon mücadele teknisyeni gibi)
- Yol işletme ve bakımda (Formen, Sürveyan ve yol teknisyeni gibi)

f) Makina ve ikmal işlerinde :

(Atelye ve imalât formeni, Anbar teknisyeni, ikmal formeni ikmal teknisyeni, sicil ve transfer teknisyeni gibi)

ma işlerinde :

Araştırma formeni, Araştırma teknisyeni gibi) Yardımcı personel olarak çalıştırılabilirler.

3 — Teknikerler mutlaka Mühendis, Jeolog vs. gibi teknik bir elemanın nezaretinde çalıştırılmalıdır. Ve yaptıkları görevlerden bu elemana karşı mes'ul olmalıdırlar. Kendilerine fevkalâde bir zaruret olmadıkça re'sen ve teknik karar gerektiren bir görev verilmemelidir. Ancak; uzun bir süre çalıştıktan ve lâyıkıyla yetiştirildiklerine kani olduktan sonra kendilerine bazı rutin teknik görevler (daha ziyade kontrol, işletme ve bakım işlerinde) re'sen verilebilir.

2. 5 — Tekniker Okullarının ve Tekniker Yüksek Okullarının Öğretim Durumları :

Tekniker Okulları ve Tekniker Yüksek Okulları müfredat programları ana hatları ile incelenmiş ve neticeler aşağıda özetlenmiştir :

2. 5. 1 — Bu incelemenin amacı, Tekniker Okulları ve Tekniker Yüksek Okullarının müfredat taşıyıp taşımadıklarını tespit etmektir.

2.5.2 — İnceleme sadece "Yapı" Tekniker Okulları ve Tekniker Yüksek Okullarının müfredat programlarını kapsamaktadır.

2.5.3 — İnceleme, üç çeşit kıstas kullanılmak sureti ile yapılmıştır :

- Miktar (yıl ve ders saati adedi)
- Muhteva (konular, derslerin kapsamı)
- Amaç (Yönelme)

2.5.4 — Miktar bakımından inceleme :

Tekniker okulları, yakın zamana kadar ilköğretimden sonra beş yıl öğrenim veren San'at Enstitülerine dayalı okullar olup, normal öğretim süreleri iki yıldır. Ancak, Akşam öğrenimi halinde, toplam ders saati 64'ten 57'ye inmekle beraber üç yıllık bir program yürütülmektedir.

Tekniker Okulları Yapı Teknikerliği ders dağıtımını cetveli Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu'nun 16 Aralık 1958 tarih ve 318 sayılı kararı ile tesbit edilmiştir.

Tekniker Yüksek Okulları ise iki yıl öğretim yapmak üzere kurulmuş okullar olup programlarında beher yıl için 40'ar saatlik öğretim öngörülmüştür. Bu okullara, esas itibarı ile, yeni sistemde 6 yıl öğretim yapan Sanat Enstitüleri mezunları alınacak ise de, halen Tekniker Okulları mezunları için birer yıllık muvakkat programlar yürütülmektedir.

Bu suretle hakikatte, liseye sürece tekabül eden 6 yıllık öğretimin üstünde sadece iki yıl öğretim bahis konusudur.

Bunlar üzerinde bazı karşılaştırmalar yapmak mümkündür.

2.5.5 — Muhteva bakımından inceleme :

Gerek Tekniker Okulları gerekse Tekniker Yüksek Okullarının müfredat programları bazı konuları ismen dahi kapsamaktadır. Örneğin, zemin ve temel bilgisi (kısmen "kârgir yapı bilgisi"ne konmuş) mekanik, akışkanlar mekaniği, hidroloji mevcut derslerin muhtevaları, **Tekniker Yüksek Okulları müfredat programı gözönüne alındığı takdirde dahi genellikle çok sınırlıdır.** Filhakika, bu programlardan bazı intibalar aşağıda gösterilmiştir :

— Topoğrafya'da basit poligon hesabından ileri gidilmektedir.

— Statik dersi ile mukavemet ve Yapı Hesapları dersinde hiperstatik sistem olarak sadece mütemadi veya iki ucu ankastre girişler incelenmekte, hiperstatik çerçeveler ile ilgilenilmemektedir.

Hâkeza, mukavemet ve yapı hesapları dersinin programında betonarme inşaat elemanları ile ilgili kısımda "hurdî döşeme, dal döşeme, izostatik giriş ve basit teçhizatlı kolonların hesabı için sadece lüzumlu formüllerle cetveller gösterilecek ve kullanılmış şekilleri anlatılacaktır." kaydı vardır. Aynı zamanda verilen Betonarme Bilgisi dersinin programında ise "Bu dersin konuları mukavemet ve Yapı Hesapları müfredat programları gözönünde bulundurularak işlenecektir." meşruatı bulunduğu göre, bu derste öngörülen "çok katlı ve betonarme bir inşaatın hesabı" konusu ile "bir betonarme tabikat projesinin hazırlanması" çok sınırlı birer temrinden başka bir şey ifade edemez.

— Öğretilen burkulma hesabı (W) metoduna inhisar etmektedir.

— "Su yapıları" dersi için ayrılan 2 yıl - saatlik zamanda, üstelik akışkanlar mekaniği bilgisine dayanmaksızın, programdaki konuların sathi olarak dahi işlenmesi çok güçtür.

— "Yapı İşletmesi ve Maliyet Hesapları" ile "Yapı Makineleri" derslerinde konular oldukça dar bir açıdan ele alınmakta ve okulların şimdiki amaçlarına uygun olarak, büyük organizasyon ve işletme problemlerine değinilmemektedir.

— Temel bilgiler çok zayıftır. Matematik (bir miktar integral hesap ve nümerik hesap istisna edilirse) Tekniker Lise Fen kolu seviyesini geçmemektedir. Kuvvetli bir matematik ve fizik bilgisine dayanmayan öğretimde, diğer derslerde konuların derinliğine girilmesi, tabiiyle, mümkün olmayacaktır.

2.5.6 — Amaç bakımından inceleme :

Tekniker Okulları'nın müfredat programı, aslında sanat sınıfı ile Mühendis arasında bir teknik sınıfın yetiştirilmesi için öngörülmüş olup, genellikle bu amaca yönelmiş niteliktedir. Ancak, program, bazı hallerde oldukça ileri konuları kapsarken (örneğin çelik yapılar), diğer bazı hallerde de ziyadesi ile elemanter kalmaktadır. (Örneğin : matematik öğretimi lise matematiğinin çok aşağısında kalmaktadır.) Hattâ Tekniker Okulları programı mülga Yapı Kalfası Okullarınının 44 saatlik (28 hafta) programları ile karşılaştırıldığında, örneğin "Şehircilik" ve "Köprü" gibi konuların eksikliği görülür.

Tekniker Yüksek Okullarının müfredat programında ise, Tekniker Okullarınının programına göre bazı iktibasla ve bazı konuların ilâvesi göze çarpmaktadır. Fakat gaye, aslında, bariz şekilde aynıdır ve Mühendis'in sorumluluğunu paylaşacak değil, Mühendis'in öngöreceği uygulama işlerini bizzat yapacak veya yaptıracak teknik elemanları yetiştirmeye yönelmiştir.

Bu amaç dahilinde dahi programlarda düzeltmeler yapılması imkân ve faydası, amacın kendine hâlel getiremez.

2.5.7 — Gerek Tekniker Okulları, gerekse Tekniker Yüksek Okullarındaki öğrenimin, "Yüksek Öğrenim" sayılıp sayılmaması, aslında, müstakil bir meseledir ve öğretimin amacını etkilememesi gerekir.

"Mühendis" ünvanına gelince, Türkiye'de hiç bir mühendislik Okulu 11 yıllık lise öğreniminden sonra, 4 seneden az bir eğitimle bu ünvanı vermemektedir. Burada yıl farkı kendini açıkça belli etmektedir.

Dış ülkelere gelince, A. B. D. de Mühendislik Okulları genellikle 4, bazıları 5 senede, Türkiye'de "Mühendis" olarak kabul edilen "Bachelor of Science" derecesini vermektedirler. Bundan maada A. B. D. de, daha yüksek mühendislik derecelerinin alınmış olması dahi, fennî mes'uliyet ve imza salâhiyeti bakımından çok fazla birşey ifade etmemekte olup bu yetkilerin kazanılması için ayrıca meslekî tecrübe görüp imtihandan geçtikten sonra "Professional Engineer" olarak kaydolmak hakkını kazanmak lâzımdır.

Almanya'daki "Ingenieur - Schule"ler her ne kadar orta okul mezunlarını alıyor ise de bu gençler en az iki yıl süre ile endüstride gayet sıkı bir staja gönderilmekte, kabiliyet imtihanına tâbi tutulmakta ve 6 sömestre ders görmektedirler. Aldık-

ları diploma, esas itibariyle, hiç bir makta, Ancak devlet ve özel sektörde bası dereceli işler için tercih sebebi sayılmaktadır. Federal Almanya Eyaletleri Kültür Bakanları'nın 17 Nisan 1953 tarihli toplantısında bu okullar San'at Okulları ile "Technische Hochschule"ler arasında, öğretim veren Devlet Müesseseleri olarak tanınmışlardır. Almanya'da sadece "Technische Hochschule"lerin verdiği "Diploma - Ingenieur" ve "Doktor - Ingenieur" dereceleri kanunun himayesinde olup, "Ingenieur" ünvanı çok kısa bir süre önce kanunî bir anlam kazanmıştır. Bundan başka, çok sağlam bir endüstriyel an'aneye sahip Almanya'da, sadece ünvan almak, salâhiyetleri de beraber getirmemektedir. Endüstri içinde bilgi arttırma imkânları da ayrıca mevcuttur. Nihayet, işaret etmek gerekir ki, Almanya'da eskiden beri aynı ad altında çalışan bu müesseseler, tarih içinde bir gelişmenin mahsulüdür ve bu durumu olduğu gibi kabul etmek yukarıda da belirttiğimiz gibi oturmuş esaslara dayanan bir endüstriye sahip Almanya'da görünürde büyük mahzurları teşkil etmemektedir. Kaldı ki, küçük yaştan beri, teknikçe ileri bir ortamda yetişen gençler, bazı teknik konuları öğrenmeye hazırlıklı olarak okula girmektedirler. Ayrıca, bu "Ingenieurschule"lerin teşkilât ve teçhizat bakımından gayet iyi durumda olduklarını ve öğretmenlerinin de gayet titizlikle seçildiklerini gözönünden ayırmamak lâzımdır. Filhakika, bu okullarda öğretim yapacak kimseler ya Technische Hochschule'yi bitirdikten (yani Yüksek Mühendis olduktan) sonra 5 yıl meslekî tecrübesi olan veya "Technische Hochschule"lerde öğretim yapmak salâhiyetine sahip olan kimseler arasından seçilmektedirler. Bu durumları bizdekilerle karşılaştırmak doğru değildir.

Başka ülkelerdeki durumlarda incelendiğinden, bizdeki durumla kıyaslanmanın basitçe yapılamıyacağı görülebilir.

Nihayet "Mühendislik" öğreniminin her geçen gün daha bilimsel bir nitelik kazandığını ve "Mühendislik Tabiatındaki enerji ve maddedeki imkânları yapı, makina ve mamul madde olarak insanın kullanmasına amade kılmak fen ve sanattır" şeklinde tarifinin verildiğini de gözönünden uzak bulundurmamak gereklidir. Bugün, bütün dünya ülkelerindeki mühendislik okulları, programlarındaki temel bilimlere gittikçe artan yer vermeye başlamışlardır. Bu yola henüz girmeyenlerin de ergeç başlayacakları kesinlikle söylenebilir. Bu bakımdan "Mühendislik" ile bizde de şiddetle ihtiyaç duyulan Tekniker arasında bariz yetişme ve fonksiyon farkları vardır.

de muhteva bakımından Tekniker Yüksek Okulları programları ile hazırlanmış bulunan Kanun Tekliflerindeki sorumlulukları gerek kullananlara gerekse bundan sonra kullanacaklara millî ekonomi ve endüstri bakımından verecek nitelikte değildirler.

III. SONUÇ :

Yukarıda detaylı olarak açıklanmış olan Teknik eleman ve Teknikerler meselesinin tetkiki bizi aşağıdaki neticelere götürmektedir.

3.1 — Teknikerler meselesi olarak ortaya çıkan mesele aslında, Türkiye'deki Teknik eleman kadrosundaki genel bir problemin belirli bir kademeye personel için ortaya çıkmasıdır.

3.2 — Teknik öğretim ve eğitim çalışmaları ile Tatbikat arasında yakın bir işbirliği bulunmadığından Teknik Öğretimden mezun olup tatbikatta intikal eden elemanların vasıfları ve miktarları tatbikat ihtiyaçlarına cevap vermekten uzaktır.

3.3. — Teknik elemanlar bazan muhtelif sebepler dolayısıyla yerlerinde kullanılmamaktadırlar. Meselâ bir mühendisin aslında bir tekniker tarafından yapılması iktiza eden işlerle de uğraştırıldığı görüldüğü gibi bir teknikerin de mühendise ait kadroda görevlendirildiği görülmektedir. Böyle bir durum bir taraftan değerli iş gücünün israfına yol açmakta, diğer taraftan da teknikerlerde mühendislik hizmetlerini yapabilecekleri zehabını uyanırmaktadır.

3.4 — Teknik tahsilde yetiştirilen muhtelif kademe elemanların tahsil sistemlerinin, bunları en iyi surette yetiştirecek şekilde plânlanması iktiza ederken bunun yapılmadığı görülmektedir.

3.5 — Teknikerlerin bazı noktalardaki (hak) taleplerinin asıl menşei, Teknik öğretim ve Teknik Organizasyonlardaki bazı hata ve belirsizliklerdir.

3.6 — Teknikerlerin talepleri esas olarak aşağıdaki hususları içine almaktadır.

a) Kendilerine ve salâhiyetlerine kanunî bir statü verilmesi,

b) Ünvanlarının tatbik mühendisi olması,

c) Tahsillerinin yüksek tahsil kabulü,

d) Mevcut tekniker okullarının bu kalitede bir öğretimini temin edecek şekilde sayılarının azaltılması ve kalitelerinin yükseltilmesi,

3.7 — Tekniker Okullarının ve Yüksek Tekniker Okullarının müfredat programlarında yapılan incelemeler, bu programlar ile (Mühendislik) for-

masyonu vermenin mümkün olmadığını göstermektedir. Bu programların bir mühendisin formasyonu verecek hale getirilmesi halinde ise bunların "Tekniker Okulları yerine (Mühendis) Okulları haline getirilmesi gerekmektedir.

3.8 — Bazı Teknik Daire Başkanları ile yapılmış olan temaslar Teknik Dairelerin Teknikerlerden bekledikleri formasyonu ortaya koyucu mahiyette olup teknikerlerden istenen formasyonun Mühendisler nezaretinde bazı rutin Teknik Hizmetlerin (3 Üncü kademe) yapılmasına yeter olmasıdır. Bu noktai nazardan bakıldığı zaman Tekniker ve Yüksek Tekniker Okullarında halen uygulanan programın bazı yerlerde lüzumundan fazla bilgiyi ihtiva ettiği bazı yerlerde ise yeter bilginin verilmediği görülmektedir.

IV. GÖRÜŞLERİMİZ :

Yukarıda tarihçesini ve (Teknik Eleman) camiasındaki yerini belirttiğimiz (Tekniker) ler mevzuundaki görüşlerimiz madde madde aşağıda sıralanmıştır :

4.1 — Amaç Bakımından Görüşümüz :

Teknik Personel camiası içerisinde bir (Tekniker) lik kademesinin ihdasında güdülen amaç, mühendis ile sanat sınıfı arasındaki boşluğu kapatacak, formasyon bakımından belli bir işi tekniğin gerektirdiği standart şartlara uygun olarak ve ekonomik bir şekilde yapan ve yaptırmasını bilen kim-seleri yetiştirmektir.

Bu amaca göre düzenlenmiş olan müfredat programları dahi, öğretmen kifayetsizliği yüzünden maalesef tam tatbik edilmeden Tekniker Okulundan şimdiye kadar (6000) genç mezun edilmiş bulunmaktadır.

Teknikerlerin yukarıda belirtilen amaca göre yetiştirilmediği, bunlardan randıman alınabilmesi için neler yapılması gerektiği VII nci Maarif Şurası Kararlarında da detaylı olarak belirtilmiştir. Bu sebeple Teknikerlerin evvelâ amaca uygun şekilde yetiştirilmesini sağlamak üzere aşağıdaki tedbirlerin alınmasını lüzumlu görmekteyiz :

a) Sanat Enstitülerinin sanat liseleri haline getirilmiş bulunması sebebiyle, Tekniker Okulları müfredat programlarının, amaca uygun olarak yeniden düzenlenmesi,

b) Halen bu okulların öğrencileri, birbirlerinden çok farklı seviyede yetişmekte olduklarından bina, tesisat, teçhizat ve öğretmen bakımından gerekli imkâna sahip bulunmayan yerlerde bu okul-

ların açılmaması, mevcutların sayısının azaltılarak, Kuruluş yeri ve kalite bakımından daha iyi işler duruma getirilmelerinin araştırılması,

c) Tekniker Okullarının müstakil hüviyeti haiz birer müessese haline getirilmesi, bunun için de bina ve öğretmen yönünden sanat enstitülerinden ayrılması,

d) Öğretmen görevlilerinin, müfredat programlarını uygulayabilecek kabiliyette kaliteli ve ehliyetli kimseler arasından titizlikle seçilmesi,

4.2. İstihdam Yönünden Görüşümüz :

a) Her Teknik Öğretim kademesinde olduğu gibi, Teknikerlere olan ihtiyaç da mümkün mertebe ilmi esaslara göre projeksiyonu yapılarak, Tekniker Okulları kapasiteleri tesbit edilmelidir.

b) Teknikerlerin, amaçlarına uygun işlerde çalışmalarını sağlamak üzere resmî ve özel sektörde, ünvanları ile ilgili kadrolar ihdas edilmelidir.

c) (Unvan) ve (sorumlulukları) Kanunla belirtilmelidir.

d) (Tekniker) ler resen karar verebilecek, sorumluluk yüklenebilecek tarzda yetiştirilmedikleri gibi, kendilerine, her hangi bir işin plânlanması için gerekli formasyon da verilmemektedir.

Bu sebeple bunlara (proje tanzimi, mes'uliyet), (Kontrolluk) gibi Mühendislik ve marlık formasyonu ile ilgili (yetgi) lerin Kanun ve Tüzüklerle verilmemesi lâzımdır.

e) Bugüne kadar yetişen Teknikerlerin, gerek müfredat programları ve gerekse yetişme şartları gözönünde tutulunca, (Yüksek) tahsil görmüş sayılmamaları lâzımdır.

Bununla beraber, Sanat Enstitüleri (lise) haline getirildiğine göre, (11) yıllık bu tahsilin üzerinde gösterilecek olan (2) senelik bir öğretimin derecesinin tâyini ve bunlara (yüksek okul) vasfının verilip verilmemesi hususu, Millî Eğitim Bakanlığınca aittir.

f) Teknikerlerin hayattaki imkânlarının sınırlı olmaması lâzımdır.

Bu sebeple bunlardan kabiliyetli olanların meslekte ilerlemesini sağlamak için, öğrenim imkânları aranması, fakat ilerde başka ciddi problemlerin çıkmasını önlemek için de bu hususta dikkatli davranılması lâzımdır.

g) Teknikerlerin, ilâve tahsil görmeden (Tatbikat) veya (İş) Mühendisi ünvanı almalarına yuvarıda açıkladığımız yetişme tarzları dolay ile, imkân görülemez. 15.8.1966

İNŞAAT MÜHENDİSLERİ ODASI

EK : 3

Diplomalı Yüksek Teknisyen ve Diplomalı Teknisyenler Hakkında Kanun Tasarısı

Madde 1 — Diplomalı Yüksek Teknisyen ve Diplomalı Teknisyenlerin tanım, meslekî formasyon, unvan, görev ve yetkileri bu kanun hükümlerine tâbidir.

Madde 2 — Diplomalı Yüksek Teknisyen (Dipl. Y. Teknisyen), formasyonu bakımından, belli bir işi tekniğin gerektirdiği standart şartlara uygun olarak ve ekonomik bir şekilde yapan;

Mesleği ve işi ile ilgili imâl, inşa, bakım konularında veya iş düzenleme ve idaresinde Yüksek Mühendis, Yüksek Mimar, Mühendis ve Mimara yardımcı olan;

Bu kanuna göre çıkarılacak tüzüklerle yetkili kılındığı işlerde sorumluluğu müstakillen üzerine alabilen ve kendisine bağlı personeli sevk ve idare edebilen kimsedir.

Madde 3 — Diplomalı Teknisyen (Dipl. Teknisyen), formasyonu bakımından belli bir iş kolunda kuvvetli el maharetine sahip olan;

Mesleki ve işi ile ilgili makina, âlet ve malzemeyi tekniğin gerektirdiği standart şartlara uygun ve ekonomik olarak kullanan ;

Bu kanuna göre çıkarılacak tüzük ve yönetmeliklerde belirtilen işleri bilfiil yapabilen kimsedir.

Madde 4 — Diplomalı Yüksek Teknisyen ünvanını kullanmak ve bu ünvanla meslek icra edebilmek için :

a) Öğretim süresi üç yıl olan Sanat ve Yapı Enstitüleri veya bunlara denkliği Millî Eğitim Bakanlığınca kabul edilmiş bulunan Meslek Okulları üzerine iki yıllık yüksek meslekî öğrenim veren "Yüksek Teknisyen Okulu" nu bitirmiş olmak;

İlgili bir iş kolunda, diplomalı aday olarak, başarı ile en az 3000 saat bilfiil çalışmış bulunmak gereklidir.

Madde 5 — Diplomalı Teknisyen unvanını kullanmak ve bu unvanla meslek icra edebilmek için:

a) Ortaokula dayalı ve öğretim süresi en az üç yıl olan Sanat ve Yapı Enstitülerini veya bunlara denkliği Millî Eğitim Bakanlığınca kabul edilmiş bulunan meslek okullarından birini bitirmiş olmak;

b) Mesleğiyle ilgili bir iş kolunda, diplomalı Teknisyen aday olarak, başarı ile en az 3800 saat bilfiil çalışmış bulunmak gereklidir.

Madde 6 — Diplomalı Yüksek Teknisyen ve Diplomalı Teknisyenlerin, çalışacakları iş alanı ve kollarındaki görev, yetki ve sorumluluklarının çeşitleri ve sınırları ile 4. ve 5. maddelerin "b" fıkralarında belirtilen çalışmaların değerlendirilme ve belgelendirilme şekli ve geçici 1. maddedeki intibak düzeni, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten başlayarak, en geç bir yıl içinde Bayındırlık, İmar - İskân, Sanayi, Çalışma ve Millî Eğitim Bakanlıkları

tarafından müştereken hazırlanacak tüzükler ve yönetmeliklerle düzenlenir.

Tüzük ve Yönetmeliklerin hazırlanmasında konuyla ilgili diğer kurum ve kuruluşların düşünceleri de alınabilir.

Geçici Madde 1 — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar :

a) Tekniker Okullarını ve bunlara denkliği Millî Eğitim Bakanlığınca kabul edilmiş olan meslek okullarını bitirenler ile,

b) Sanat ve Yapı Enstitülerini veya bunlara denkliği Millî Eğitim Bakanlığınca kabul edilmiş olan Meslek Okullarını bitirenler, 4. ve 5. maddelerin "b" fıkraları hükümlerini yerine getirdikleri, 6. madde uyarınca hazırlanacak tüzük ve yönetmeliklere göre, tesbit edildikten sonra bu kanunun verdiği haklardan faydalanırlar.

Madde 7 — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 8 — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

—oO—

EK : 4

“Diplomalı Yüksek Teknisyen ve Diplomalı Teknisyen Hakkında Kanun Tasarısı” na İlişkin İnşaat Mühendisleri Odası Görüşü

A) Tasarının tümü hakkında görüşümüz :

Teknikerlik teknik hizmetler dizisinde yeri belli olan bir meslek kademesidir. Şöyleki :

Tekniker Mühendisle sanat sınıfı arasındaki boşluğu dolduran ve Mühendisin gözetimi ve denetimi altında öğrenimi ile yetkili kılındığı Teknikerlik bölümüne ait işleri tekniğin gerektirdiği standart ve şartlara uygun olarak ekonomik bir şekilde yapan ve yaptırılan bir elemandır.

Teknik hizmetler zincirinin diğer halkalarını teşkil eden meslek kademelerinin hizmet, görev ve yetki sınırlarını gösterir Kanunları henüz mevcut değildir. Her ne kadar 3458 ve 6785 sayılı Kanunlar ileri sürülebilirse de bunlardan birincisi sadece ünvan Kanunu olup ikincisi ise şehirlerde Belediye sınırları içinde ve civarındaki İmar ve bina yapılarına ilişkin olarak çok sınırlıdır.

Odamızın Tekniker konusu ve diğer hizmet kademeleriyle ilişkileri hakkındaki Oda Görüşümüz

Millî Eğitim Bakanlığınca 22 Ekim 1966 tarih ve 410-3920 sayılı yazımızla sunulmuştu. Kanaatimizce aşağıdaki soruların cevapları kesin olarak açıklığa kavuşmadıkça Tekniker sorunu çözümlenemeyecektir :

1 — Teknikerin formasyonu nedir ve ne olmalıdır? Hangi hizmet boşluğunu dolduracaktır. Bu hizmetlerin ne gibi bir formasyona ihtiyacı vardır? Bu formasyonu verecek eğitim sistemi ne olmalıdır? Tekniker okullarında hangi dersler öğretilecek hangi laboratuvar deneyleri ve stajlar yaptırılacaktır?

2 — Yurdumuzun bugünkü Tekniker ihtiyacı nedir? Gelecek dönemlerde ne olacaktır? Bu ihtiyaç nasıl ve hangi plâna göre karşılanacaktır? Tekniker Okullar nerelerde ve ne tipte kurulacaktır? Öğretim kadroları, ders ve deney araç ve gereçleri nasıl karşılanacaktır?

3 — Teknikerliğin rağbet görmesi ve değerlendirilmesi için ne gibi tedbirler alınmalıdır?

4 — Teknikerlerden veya Tekniker okulu öğrencilerinden üstün liyakat, heves ve çaba gösterenlerin daha üst meslek kademelerine yükseliş düzeni nasıl olmalıdır?

Bunlar ve bunların benzeri sorular yukarıda sözünü ettiğimiz Oda görüşünde incelenmiş ve çikış yolları aranmıştır. Ancak bu tür çalışmalara dayanan bir meslek Kanunu konuyu çözebilir.

Bu nedenle işin esasını teşkil eden bu konular Millî Eğitim, Bayındırlık, Enerji ve Tabii Kaynaklar, Sanayi ve Köy İşleri Bakanlıkları ile Teknik hizmetler zincirinin bütün meslek kollarına ilişkin eğitim kurumlarının ve bu meslek Odalarının teknik temsilcilerini içine alan bir kurulca bütün meslek kademelerinin sorunları ile birlikte tüm olarak ele alınmalı, buna göre eğitim ve istihdam düzeni kurulmalıdır.

Hal böyle iken sözü edilen Kanun Tasarısı Teknik hizmet kademelerinden sadece birini, diğerleriyle olan bağlantılarını çözümlenmeden, ele almakta ve Teknikerlik görev ve yetki sınırlarının temel ilkelerini koymaksızın bunları tüzüğe bırakmaktadır ki bu hususlar yukarıdaki nedenlerle sakıncalı görülmüştür.

B) Tasarı maddeleri hakkındaki görüşlerimiz :

Tasarının Başlığı : Tasarının hazırlanmasından bu yana yapılan toplantılar, bildirimler ve demeçler sonunda Teknisyen ve Yüksek Teknisyen ünvanlarının tutmadığı ve vazgeçildiği yine TEKNİKER ünvanı üzerinde karar kılındığı görülmektedir. Esasen Odamız da Tekniker ünvanının alışımlı ve tutulmuş olduğu görüşündedir.

Madde 1 — Kanun başlığı TEKNİKER olarak değiştirildiğine göre bu madde kapsamına yalnız Teknikerler alınmalıdır.

Madde 2 — Bu maddenin üçüncü paragrafında Teknikerin müstakilen yapabileceği ve sorumluluğunu üzerine alabileceği işlerin hiç bir sınır koymadan ve ışık tutmadan tüzüklere bırakılması Odamızca uygun görülmemektedir. Bu fıkra maddeden çıkarılmalıdır. Esasen genel görüşümüzde belirttiğimiz gibi Teknikerlerin Mühendislik gözetim ve denetimi altında öğrenimi ile yetkili kılındığı bölüme ait işleri yapmak ve yaptırmakla görevli eleman olmaları ve bu suretle Mühendislik sanat sınıfı arasındaki boşluğu kapatacak nitelikte yetiştirilmeleri zorunlu karşılarında sınırlı bir formasyon ve yetki içersinde kalmaları gerekmektedir.

Bu bakımdan Teknikerlik için da formasyona gidilmesi kendilerini bekleyen boş sahasını boş bırakacaktır.

Madde 3 — Bu madde Sanat Enstitüsü mezunlarını öngörmektedir. Oysa yapılan değişikliklerle Kanun yalnız Teknikerleri kapsıyacağından bu maddenin tasadan çıkarılması gerekir.

Madde 4 ün (a) Fıkrasında "Yüksek Teknisyen Okulu" deyimini yerine "Tekniker Okulu" deyimini konmalıdır.

Aynı maddenin (b) Fıkrasındaki adaylık şartının resmî sektör için düşünülmüş olduğunu tahmin etmekteyiz. Bu takdirde Özel Sektör için bu adaylık şartının nasıl gerçekleşeceği ve nasıl belgeleneceğine dair maddeye bazı hükümler eklenmesi gerekir. Bundan başka adaylıkta başarı kazanamayanların durumları ne olacaktır? Bu boşluğun doldurulması gerekir. İleri bir düşünce olmakla beraber memleketimizdeki şartların bu uygulamaya elverişli olmadığından endişeliyiz.

Bu itibarla "Bilfiil çalışma" işinin öğretim ve eğitim programları içinde ele alınmasının daha uygun düşeceği kanısındayız (b) fıkrasının çıkarılması veya bu suretle değiştirilmesi gerekir.

Madde 5 — Kapsam dışı tutulması gerektiği yukarıda belirtildiğinden bu madde metinden çıkarılmalıdır.

Madde 6 — Madde yalnız Teknikerleri kapsayacak şekilde değiştirilmeli ve 2. maddenin üçüncü fıkrası ile 4. maddenin (b) fıkrası hakkındaki görüşlerimiz gözönünde tutulmalıdır.

Geçici Madde 1 — Yukarıda maddelerde belirtilen gerekçe ile (b) fıkrası çıkarılmalıdır.

İnşaat Mühendisleri Odası

—oOo—

EK : 5

Aydın Milletvekili Reşat Özarda'nın Teknik Tatbikat Yüksek Okulları Kanunu Teklifi

Kanunun Kapsamı ve Kuruluş :

Madde 1 — Millî Eğitim Bakanlığınca lüzum görülen yerlerde Teknik Tatbikat Yüksek Okulları kurulur. Bu okullardan mezun olacakların formasyon, unvan, görev ve yetkileri bu kanun hükmüne tâbidir.

...rürdümüzün şiddetle muhtaç bu-
...go teknik kalkınmayı hızlandırmak, gençle-
rimizi teknik sahaya aktarmak, mühendislik dalları-
nı çoğaltmak suretiyle memleketimizde teknik
ihtiyaçları en iyi şekilde karşılamak imalât, inşaat
ve üretim endüstrilerine ve iş sahalarına teorik ve
teknolojik bilgilere sahip teknik elemanlar yetiştir-
mektedir.

Tatbikat Mühendisinin Tanımı :

Madde 3 — Teknik Tatbikat Yüksek Okulun-
dan diploma almış imalât, inşaat ve üretimle il-
gili çeşitli iş ve endüstri kollarında kendilerine tev-
di edilen işlerin etüdünü, keşfini, proje, hesap ve
iş programlarını hazırlayan, ihtisas ve işgal ko-
nularına göre kendilerine bu kanunda gösterilen
derece ve seviyede müstakillen mesuliyet deruhte
eden, kendilerine bağlı alt kademe personelini sevk
ve idare edebilen teknik elemandır.

Meslekî Formasyon :

Madde 4 — Tatbikat Mühendislerinde aşağıda-
ki meslekî formasyon ve ehliyet şartları aranır.

A. Lise derecesinde öğrenim yapan Erkek Sa-
nat ve Yapı Enstitüleri veya dengi meslek okulları
üzerinde üç yıllık (altı sömestr) Teknik Okulların-
dan sonra bir yıl (iki sömestr) süreli Teknik Tat-
bikat Yüksek Okullarından mezun olmak.

B. Mesleğine ilişkin bir iş kolunda en az altı
aylık veya 960 saatlik fiilî staj yapmış bulunmak.

Ünvan :

Madde 5 — Bu okuldan mezun olanların ün-
vanı (Tatbikat Mühendis) dir.

Eğitim Esasları :

Madde 6 — Bu okulların müfredat program-
ları, yönetim esasları, ders dağıtım cetvelleri Millî
Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanır.

Öğretim Üyelerinin Ehliyet ve Nitelikleri :

Madde 7 — Bu okulların öğretim üyeleri, yük-
sek dereceli teknik okullarda öğretim üyeliği yapa-
bilecek ehliyet ve nitelikteki kişilerdir.

Makina Tatbikat Mühendislerinin Görev ve Yetki- leri :

Madde 8 — Makina Tatbikat Mühendislerinin
fonksiyonları şunlardır :

A. BÜYÜK İŞLETMELERDEKİ FONKSİYONLARI :

1) Bir işletmenin kuruluş plânlama işleri :
Kurulması gereken bir işletmede yapılacak işin
cinsine, uygulanacak imalât sistemine göre gerekli

makina, tezgâh, teçhizat ve bina seçimi, bununla
ilgili yerleştirme, plân ve programları uygulamak.

2) Proje Etüd İşleri :

İmalâtı yapılacak çeşitli avadanlık, madeni eş-
ya, makineleri ve her türlü mekanik tesisi mevcut
imkânlarla göre ekonomik, kullanım pratikliği ve
kolay imâl edebilme hususlarını etüd edip gerekli
projelerin konstrüksiyonunu hazırlamak ve lâbora-
tuvar çalışmaları yapmak.

3) Keşif ve maliyet tahmin işleri :

a. İmalâtı düşünülen bir parçanın operasyon-
larını tâyin ederek yapılması gereken takım ve iş
kalıplarının keşfini hazırlamak.

b. Tâyin edilmiş operasyonların direkt ve en-
direkt işçilik zamanlarının keşfini yapmak.

c. İmalî düşünülen bir makina projesi üzerin-
den direkt ve endirekt malzeme keşfini yapmak.

d. Maliyete esas teşkil eden (a), (b), (c)
bendlerindeki keşiflerle idarî ve sosyal masrafları
da düşünerek teknik muhasebe işlerini yürütmek.

4) Hazırlık ve metod işleri :

a. Operasyonları tâyin edip gerekli takım ve
tezgâhları tavsiye etmek.

b. İmalât kolaylığını ve çok sayıda kaliteli iş
yapmayı sağlayabilecek takım ve iş kalıpları kons-
trüksiyonunu hazırlamak.

c. Takım ve iş kalıplarının yapılmasını en iyi
şekilde organize ederek takımhaneyi idare etmek.

d. İmalât için gerekli direkt ve endirekt mal-
zemenin piyasadan şartlara uygun şekilde ve kısa
zamanda temini için satınalma işini yapabilmek.

e. Model atelyesini organize ve idare etmek.

5) İmalâtın plânlaması, tatbiki ve kontrolü :

a. Müstakillen veya mühendislerle işbirliği ya-
parak işletmedeki bütün makina, tezgâh ve tesisa-
tın boş kalmayacak ve sıkışmayacak şekilde çalış-
malarını sağlayacak iş organizasyonu hazırlayıp tat-
bik etmek.

b. İmalâtın tatbikatında mekanik atelyeler,
zaruri muamele atelyeleri montaj haklarını ve dö-
küm atelyelerini organize ve idare etmek.

c. Malzeme kontrol tekniğini uygulamak ve
kontrol yerlerini organize etmek.

d. İmalâtı kontrol ederek verimi yükseltebi-
lecek çareler aramak.

6) Muayene ve kalite kontrolü :

Ölçme tekniğini uygulayarak ölçü âletlerini
kontrol etmek, gayeye uygun mamûl elde edebil-
mek için iş parçalarının muayenesini tam bir şe-
kilde organize edip uygulamak.

7) Bakım ve tamir işleri :

a. İşletmedeki bütün makina, tezgâh ve tesislerin günlük, haftalık ve aylık bakım işlerini organize ve idare etmek.

b. İşletmenin faaliyeti esnasında arıza gösteren makina, tezgâh ve tesislerin onarımının yapılmasını organize ve idare etmek.

8) Personel işleri :

İş yerinin teknik personel düzenini, idarî usullerini ve kanunî mevzuatını uygulamak.

B) ORTA VE KÜÇÜK İŞLETMELERDEKİ FONKSİYONLARI :

Bu gibi işletmelerde kuruluş plânlarını iş programlarını hazırlamak, imalât ve bakım işlerini organize etmek, işin yönetme mesuliyetini üzerine almak.

C) KİTLE İSTİHSAL EDEN İŞLETMELERDE VE KUVVET STANDARTLARINDAKİ FONKSİYONLARI :

1 — Şeker, çimento, rafiner, havagazı, kokpetrol, kömür, maden vs. gibi işletmelerin mekanik tesislerini işletmek, tamir ve bakım işlerini organize ve idare etmek.

2) Termik, dizel ve hidrolik kuvvet santrallerini işletmek, tamir ve bakım işlerini organize ve idare etmek.

3) Bu işletmelerde sözlü ve yazılı talimatları uygulamak.

D) YAPI İŞLERİNDEKİ FONKSİYONLARI :

1) İnşaat sahası toplamı 1500 m² ye kadar olan her cins inşaatın kalorifer, havalandırma ve sıhhi tesisatının hesap ve projelerini hazırlamak.

2) Her cins binanın kalorifer, havalandırma ve sıhhi tesisatının keşif, şartname ve raporlarını tanzim etmek.

3) Her cins binanın kalorifer, havalandırma ve sıhhi tesisatının yapımı ile ilgili proje tatbikatını ve kontrolünü yapmak.

4) Her cins binada kaldırma gücü 450 kilogram kadar olan insan asansörlerinin seçimi ile ilgili şartnameyi hazırlamak.

5) İnşaat sahası toplamı 1500 m² ye kadar olan her cins binada yük asansörlerinin projelerini ve keşfini tanzim etmek.

6) Bu asansörlerin monte ve demontesinin kontrolünü yapmak. Makina Tatbikat Mühendisleri, bu maddede belirtilen kendi kapasite ve fonksiyonları çerçevesi içinde, yurdun her köşesinde, sorumlu fen adamları olarak hizmet görürler.

İnşaat Tatbikat Mühendislerinin Görev ve Yetkileri :

Madde 9 — İnşaat Tatbikat Mühendislerinin fonksiyonları şunlardır :

A) BİNA YAPILARINDAKİ FONKSİYONLARI :

1) Her cins ve büyüklükteki yığma binaların mimarî, statik plân, proje hesap ve detaylarını yapmak.

2) Bodrum dahil beş kat ve katların inşaat sahaları toplamı 1500 m² olan ve en büyük açıklığı 12 m. olan her cins betonarme "karkas" binaların mimarî, statik plân, proje, hesap ve detaylarını yapmak.

3) Her cins yığma ve karkas yapıların metraj, kesin hesap ve raporlarını tanzim etmek.

4) İnşaat sahası toplamı ne olursa olsun bodrum dahil beş katlı her cins resmî ve özel bina inşaatlarında işin resen kontrolünü ve şantiye şefliğini yapmak.

5) İnşaat sahası toplamı ne olursa olsun bodrum dahil beş katlı her cins binanın fenni mesuliyetini belediye ve diğer resmi teşekküllere karşı deruhte etmek.

B) SU YAPILARINDAKİ FONKSİYONLARI :

1) Nüfusu otuz bine kadar olan beldelerin her türlü içme suyu ve kanalizasyon yapılarının hesap ve projelerini yapmak.

2) Orta büyüklükteki sulama, taşkın ve kurutma yapılarının hesap ve projelerini yapmak.

3) Beş milyon metreküp kapasiteye kadar olan göletlerin plân, proje ve hesaplarını yapmak.

4) Barajlar hariç, her türlü su yapılarının keşfini, kontrolünü ve şantiye şefliğini yapmak.

C) YOL YAPILARINDAKİ FONKSİYONLARI :

1) İl yolları haricindeki ilçe, bucak ve köy yollarının etüd, plân ve keşfini yapmak.

2) Milletlerarası yollar haricinde kalan yolların kontrolünü ve şantiye şefliğini yapmak.

3) Yollar üzerindeki her türlü sınıf yapılar ve açıklığı 10 metreye kadar olan köprülerin kontrolünü yapmak.

İnşaat Tatbikat Mühendisleri, bu maddede belirtilen kendi kapasite ve fonksiyonları çerçevesi içinde, yurdun her köşesinde, sorumlu fen adamları olarak hizmet görürler.

Elektrik Tatbikat Mühendislerinin Görev ve Yetkileri :

Madde 10 — Elektrik Tatbikat Mühendislerinin fonksiyonları şunlardır :

1) Gücü 500 KW. a kadar olan her türlü alçak gerilim tevzi hesap ve projelerini yapmak.

2) Gücü 350 KW. a ve gerilimi 34.500 V.a. kadar olan şehir elektrifikasyonunun proje ve hesaplarını yapmak ve tatbik etmek.

3 — Gücü 800 KW. a kadar bütün iç tesisatın "Bayındırlık Bakanlığı İç Tesisat Talimatnamesi" gereğince proje ve hesaplarını yapmak ve tatbik etmek.

4) Bütün pratör tesisatın proje ve hesaplarını yapmak. Bayındırlık Bakanlığının "Yıldırımdan Korunma Talimatı" esasları dahilinde proje tatbik etmek.

5) Gücü 2000 KW. a kadar olan bir imalât fabrikasının bütün elektrik tesisatının bakım, onarım ve işletmesinden sorumlu olmak.

6 — Müesseseye alınacak elektrik motoru, makina malzemelerinin kontrolünü ve alımını yapmak ve ambarlamasından sorumlu olmak, satın alınan malzemenin fennî şartnamesini hazırlamak.

7) Elektrik motoru, elektrik sayacı, elektrik kontrol âletleri ve diğer cihazları imal eden fabrikalarda elektrik atelyelerini yönetmek ve kontrolünü yapmak.

8) Yukarıda bildirilen işlerden daha büyük tesislerin projelerinin tatbikatını, sorumluluk yüklenerek yapmak.

9) Tatbikatı kendisine verilen her türlü projelerde tadilî gerektiren kusur ve eksikleri, sebepleri ile beraber projeyi yapan kimse veya bütoya sözlü ve yazılı olarak rapor etmek.

10) Her türlü projenin keşfini, kesin hesaplarını, raporlarını tanzim etmek.

Elektrik Tatbikat Mühendisleri, bu maddede belirtilen kendi kapasite formasyonlarının çerçevesi içinde, yurdun her köşesinde sorumlu fen adamları olarak hizmet görürler.

Motör Tatbikat Mühendislerinin görev ve Yetkileri:

Madde 11 — Motör Tatbikat Mühendislerinin fonksiyonları şunlardır :

A) BÜYÜK İŞLETMELERDEKİ FONKSİYONLARI :

1) - a. Bu tesisin kuruluşunda yapılacak işe ait motorlu araç, iş makinesi, tezgâh, teçhizat seçimi, bina seçimi ve bunların yetiştirilmesine ait plân ve programları hazırlamak ve tatbik etmek.

b. Atelyedeki iş tezgâhlarının verimli çalışması için dolayısıyla fabrika ve işletmenin verimine tesir eden faktörlerin plân ve projelerini yapmak.

2) İmalâttaki Fonksiyonları :

a. İmalâtı yapılacak işin plân ve projelerini etüd etmek ve gerekli lâboratuvar çalışmalarını yapmak.

b. İmalât için hazırlık ve metod işlerini organize etmek.

c. İmalâtı plânlanan işleri tatbik ve kontrol etmek, gerekli direktifleri vermek.

d. İmal edilen işin teknik kontrolünü yapmak.

3) İşletmecilikteki fonksiyonları :

a. Motorun ekonomik verimini incelemek, gerekli parçaların projelerini hazırlamak ve işlerini teknik işbirliği çerçevesinde uygulamak.

b. İş yerinin teknik personel politikasını insan münasebetlerine göre uygulamak.

c. İş yerinin emniyet tedbirlerini organize etmek.

d. Motorün verimini düşürmemek için gerekli tedbirleri almak.

e. Malzemede kalite esasını kontrol etmek.

f. Sevk ve idareci olarak çalışmak.

g. Atelyesindeki işleri organize ve iş plânları yapmak.

h. İş ve işçi münasebetlerini İş Kanunu çerçevesinde uygulamak.

i. Atelyedeki teknik problemleri halletmek.

4) Montaj sanayiinde her türlü montaj işlerini deruht etmek.

5) Bir işletmenin maliyetçiliğindeki fonksiyonları :

a. Gerek imalât ve gerekse tamirat işlerindeki bütün maliyet hesaplarını yapmak, incelemek ve kontrol etmek.

b. Motor, makine, iş tezgâhları ve bunlarla ilgili takım, teçhizatın ekonomik bir şekilde çalışması için gerekli etüdleri yapmak.

6) Bir işletmenin ikmalciliğindeki fonksiyonları :

a. Demirbaş eşyanın alınması, kullanılması ve aynıyat talimatına göre gerekli işlemlerin uygulanmasını yapmak ve yaptırmak.

b. İşletmeye ait motör ve makinaların yedek parçalarını temin için katalog çalışması yapmak, lüzumlu parçaları tesbit etmek, bir sipariş listesi hazırlıyarak firmasından proforma fatura istemek ve bu faturayı tetkik ederek siparişe bağlamak, parçaların depolanmasını ve sevkini üzerine almak.

7) İşletmedeki eğitimcilik fonksiyonları :

a. İşletmenin kendine has elemanlarının eğitilmesi için bunun plân ve programlarını hazırlamak ve tatbik etmek.

b. Eğitim maksadiyle ilgili her türlü motör, makina ve tesisatı temin etmek; bu araçlarla gerekli eğitimi yapmak; memlekete ve millete yenilikleri öğretmekle birer faydalı eleman yetiştirmek.

B) ORTA VE KÜÇÜK İŞLETMELERDEKİ FONKSİYONLARI :

Bu gibi işletmelerde kuruluş plânlarını, iş programlarını hazırlar, imalât ve bakım işlerini organize eder ve işin yönetim mesuliyetini üzerine alır.

C) KİTLE İSTİHSAL EDEN İŞLETMELERDE VE KUVVET SANTRALLARINDAKİ FONKSİYONLARI :

1) Şeker, çimento, rafiner, havagazı, kokpetrol, kömür, maden v.s. gibi işletmelerde dizel ve elektrojenle motorize edilmiş tesisleri işletir; tamir ve bakım işlerini organize ve idare eder.

2) Termik, dizel ve hidrolik kuvvet santrallerini işletir, tamir ve bakım işlerini organize ve idare eder.

3) Bu işletmelerde de sözlü ve yazılı talimatları uygulanır.

Motör Tatbikat Mühendisleri, bu maddede belirtilen kendi kapasite ve fonksiyonunun çerçevesi içinde, yurdun her köşesinde sorumlu fen adamı olarak hizmet görür.

Tatbikat (İş) Mühendislerinin Mühendis Olabilmeleri :

Madde 12 — Teknik Tatbikat (İş) Mühendisi ünvanını alanlar, Millî Eğitim Bakanlığınca hazırlanacak ders müfredat programına göre yapılacak iki sömestrelilik bir öğrenimde başarı kazandıktan sonra (Mühendis) ünvanını alırlar.

Geçici Madde — Bu kanunun yayımı tarihinden itibaren, Yüksek Teknik Okulları (Teknik Tatbikat Yüksek Okulu) adını alır ve bu okullardan dâha evvel mezun olanlar da (Tatbikat "İş" Mühendisi) ünvanını alırlar.

Madde 13 — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 14 — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

—o—

EK : 6

Denizli Senatörü Hüseyin Atmaca'nın Teknikerlerin Mesleki Formasyon - Görev - Yetkileri Hakkında Kanun Teklifi

Madde 1 — Teknikerlerin mesleki formasyon, görev ve yetkileri bu kanun hükümlerine tabidir.

Madde 2 — Tekniker, imalât, inşaat, üretim gibi çeşitli iş ve endüstri kollarında yüksek mühendis, yüksek mimar, mühendis ve mimara verilen işlerde bunların yardımcısıdır. Tekniker, bu kanunda belirtilen hak ve yetkileri kullanma sorumluluğuna sahiptir.

Madde 3 — Tekniker okulu bir yüksek öğrenim kurumudur. Tekniker okullarının öğretim süresi; gündüzleri üç yıl (altı sömestre), geceleri dört yıl (sekiz sömestr) dir. Öğrenim devreleri içinde mesleğine ilişkin bir iş dalında en az altı ay (dokuzyüz altmış saat) fiili staj yapmak ve çalıştıkları kurum ve iş yerinden başarı sertifikası almak zorundadırlar.

Madde 4 — Tekniker okullarına, erkek sanat, motor sanat, yapı, elektrik - elektronik ve kız enstitüsü mezunları ile lise ve dengi okul mezunları alınır.

Madde 5 — Yapı teknikerlerinin yetki ve sorumlulukları şunlardır : İnşaat sahası iki bin met-

rekareye kadar olan resmi ve özel bina yapımının, şantiye şefliğini yapmak, daha büyük inşaatlarda mühendise yardımcı olarak çalışmak.

Bin metrekaareye kadar yükümlü inşaatların plân ve projeleri ile statik ve mukavemet hesaplarını yapmak.

Madde 6 — Motör teknikerlerinin yetki ve sorumlulukları :

Motör ve motörlü araç yapımı ile ilgili iş yerlerindeki motor, makina, tezgâh ve tesisatın her türlü bakım işlerini yapmak ve yaptırmak. Motör ve makinaların ambalaj, anbarlama ve sevk işlerini organize etmek. Motör ve motörlü araçlarla ilgili atölye ve servis istasyonlarını hazırlamak, bakım ve onarım işlerini yapmak, yaptırmak ve yönetiminin sorumluluğunda olmak. Orta ve büyük güçteki termik ve dizel santral mekanik bölümlerinin mühendis kontrolünde, daha küçük güçtekileri bizzat işletir. Onarım ve bakım işlerini organize eder. Her türlü motörlü taşıt ve motör yapımı, bakımı ile ilgili işletmelerde mühendise yardımcı olarak çalışır.

Madde 7 — Makina teknikerlerinin yetki ve sorumlulukları :

İşletme imalâthane ve atölyelerin kuruluş, tec-hizat, tesisat ve iş programlarını yapmak, keşif-le-rini hazırlamak, büyük ve orta güçteki termik, di-zel ve hidrolik santrallerinin mekanik bölümlerini mühendis kontrolünde, daha güçteki işletmelerin mekanik bölümlerini bizzat işletmek, onarım ve ba-kım işlerini yönetmek, dört bin metre kadar olan ısıtma ve havalandırma, ellibin metre küplüğe ka-dar olan sıhhi tesisat işlerinin proje, keşif ve kon-trol işlerini hazırlamak ve uygulamak.

Madde 8 — Elektrik teknikerlerinin yetki ve sorumlulukları :

Her türlü elektrik aracı imal eden fabrika ve atölyelerde araştırmacı, imalâtçı, deneyici ve kontrol olarak görev alır. Gücü yüz KW. ta kadar olan al-çak gerilim tevzi tablolarının gücü yüz KW. ta ka-dar iç tesisatın ve her türlü paratöner tesisatları-nın hesap, projelerini yapmak ve uygulamak. Elek-trik santrallerinin bakım ve işletmelerinde sorum-luluk almak, mühendisler tarafından yapılan bü-yük güçteki işlerin uygulamasını yapmak ve yaptır-mak.

Madde 9 — Teknikerler kanun ve yönetmelik-

le tanınan yetki ve sorumlulukları içinde bilirkişi-lik, eksperlik, hakemlik ve müşavirlik gibi görev-leri de yaparlar.

Madde 10 — Tekniker okullarının müfredat programı ve yönetmeliği Millî Eğitim Bakanlığı ta-rafından hazırlanır. Tekniker Okulu mezunlarının özlük hakları ile sorumluluk ve yetkilerinin detay-ları tüzükle belirtilir. Tüzük altı ay içinde Millî Eği-tim, Bayındırlık, İmar ve İskân, Enerji ve Tabii Kaynaklar ve Sanayi Bakanlıkları tarafından müş-tereken hazırlanır.

Madde 11 — Tekniker okulu mezunları teknik okulun denk sınıfına sınavla alınır.

Madde 12 — Kız ve sanat okulu mezunlarına teknisyen unvanı verilir. Teknisyenlerin yetki ve sorumlulukları onuncu madde gereğince hazırlana-cak tüzükle belirtilir.

Madde 13 — Bu kanun yayımı tarihinde yü-rürlüğe girer.

Madde 14 — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yü-rütür.

Muvakkat Madde 1 — Tekniker okulunun es-ki mezunları Millî Eğitim Bakanlığınca hazırlana-cak programla üç yıl içinde kurstan geçirilerek in-tibak ettirilir ve aynı haklardan faydalandırılır

—oO—

EK : 7

Türkiye Mühendis ve Mimar Odaları Kurulmasına ve 6235 ve 7303 Sayılı Kanunların Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Kanun Teklifi ve Gerekçesi

Gerekçe :

27.5.1959 tarih ve 7303 sayılı kanun ile bazı maddeleri değiştirilen 27.1.1954 tarih ve 6235 sa-yılı kanuna göre kurulmuş bulunan Türk Mühen-dis ve Mimar Odaları Birliği ve bu Birliğe bağlı Meslek Odaları, kuruluşlarından bu yana geçen on iki yıllık süre içerisinde, elde olunan sonuçlara ba-kılarak, kuruluş kanunu ile verilen görev ve amaç-ların gerçekleştirilmesinde başarı sağlayamamış bu-lunmaktadırlar.

Açık bir gerçek olan bu durumun nedenleri şöylece özetlenebilir.

a) Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği (T.M.M.O.B.); kuruluş kanununa göre asıl organ-

dir. Tüzel kişiliği haizdir, Genel Kurulun kararıyla kuracağı Meslek Odaları kendisine bağlı ve bağımlıdır.

Oysa bu Birliği teşkil eden mesleklerin çoğu-nun "Mühendislik" unvanlarından başka ortak ve ilgili tarafları yoktur. Nitelikleri, çalışma alanları amaçları, hak ve yetkileri değişiktir.

İşte bu birbirinin halinden ve dilinden anla-mayan Meslek Odalarını bir araya getirip onlardan bütün çalışmalarında devamlı bir işbirliği umulmuş ve Odaların sorunları ve dâvaları bu karmaşık te-şekkülün oy çoğunluğuyla kararına bırakılmıştır.

Sağ duyu'ya aykırı olan böyle bir kuruluştan başarı beklenemez.

b) Kanuna göre kamunun ve memleketin menfaatlerini, mesleğin gelişmesini, meslekdaşların hak ve yetkilerini koruma görev ve ödevlerini fiilen yapması ve yürütmesi kendilerinden beklenen Odaların böyle bir kuruluş içerisinde kendilerine gerekli kanunî yetkiler verilmemiştir.

c) Aslında bir meslek bölümü içinde bile çeşitli mühendislik dalları mevcut bulunan mühendis ve mimarları buraya toplayan Odalar, bir Birlik içerisinde bir araya getirilmiş ve kuruluş kanunu gerekçesinde Odalara verilmesi gereken Tüzel Kişiliğin kanun metninde Birliğe tanınması suretiyle Odalar niteliği belirsiz bir duruma getirilmişlerdir.

Bu kuruluşu ile Birlik, yukarıdan aşağıya doğru bir sistem teşkil etmiş, ayrıca Odalara Genel Kurullarının kararı ile Birlikten ayrılmalarına bir imkân da bırakılmamış ve bu suretle de demokratik ilkeler ile bağdaşamayan bir kuruluş meydana getirilmiştir.

d) T.M.M.O.B.'nin görüş, mütalâa ve kararlarında kendisine bağlı Odaların ayrı veya aykırı görüşlerinin birleşimini bulma çabasıyla çelişmeler veya anlaşmazlıklarla karşılaşmış, çözüm yolu bulunamayınca da oylama yoluna gidilmektedir. Oysa ki o konuyla ilgisi ve yetkisi en çok olan meslek Odasının görüş ve düşüncüsü gerçeğe ve gereğe en yakın olması imkân ihtimali daha çoktur ve bu Odanın görüş ve düşüncüsü azınlıkta kalarak kenara itilmektedir.

Kaldı ki bir sorun üzerinde çeşitli Meslek Odalarının kendi açılarından ayrı olan görüşlerinin ayrı ayrı ortaya konması o sorunun çözümlenmesinde daha çok faydalı ve gerçeğin aydınlığa çıkmasında daha yararlı olur.

e) Yalnız bir Odayı veya aynı zamanda bir kaç Odayı ilgilendiren bazı ilgili Bakanlıklar veya Kurumlarca hukukî zorunlukla ilk önce T.M.M.O.B. ye yazılmakta ve oradan Odalara havale edilmektedir. Bu yüzden zaman kaybolmakta gecikmeler olmakta ve çok defa süreli olan yazıların cevapları yetiştirilememektedir. Bu yüzden ayrıca boşna bir çok emek ve paralar harcamış olmaktadır.

f) Öte yandan Odalar, bağımsız Tüzel kişiliğe sahip olmadıkları için kendi meslek sorunlarında gereği kadar çaba göstermek olanağından yoksun kalmışlar ve gelişememişlerdir.

g) Yukarıda başlıca sakıncaları sayılan bu kuruluşdan yakınan bütün Odalar konuyu T.M.M.O.B. nin VIII. Genel Kuruluna götürmüşler (Nisan 1961) 2/3 den büyük bir çoğunluk kararıyla T. M. M.O.B. nin kapatılarak bunun yerine Odaların ba-

ğımsız ve Tüzel Kişiliğe sahip bulunmasını sağlayacak bir kanun çıkarılmasına teşebbüs edilmesi kararlaştırılmış ve ertesi yıl IX. Genel Kurula meslekdaş milletvekillerinin hazırladıkları kanun teklifi aynı çoğunlukla maksada uygun görülmüş ve Kırşehir Milletvekili Memduh Erdemir ve arkadaşları tarafından bundan önceki dönemde T.B.M.M. Başkanlığına sunulmuştur.

Çeşitli ihtisas komisyonlarına havale edilen bu TEKLİF kanunlaşmadan DÖNEM sona ermiştir.

h) Kanun Teklifinin kanunlaşması geciktikçe durumun aykırılığına katlanamayan Odalar birer ikişer T.M.M.O.B. ile olan ilişkilerini keserek sadece Kanunun yüklediği yükümleri ve ödevlerle başbaşa kalmışlardır. Bugün T.M.M.O.B. ye bağlı onbir Odaya yedisi bu duruma gelmişlerdir. Bu durumda bu Odaların T.M.M.O.B. den meslek ve dâvaları için hiç bir fayda sağlamadıkları ve hatta tersine olarak büyük zararlar gördükleri halde üyelerinden topladıkları aidat gelirlerinin bir kısmını T.M.M.O.B. ye ödemek veya borçlanmak zorunda kalarak hukukî engellerin üzerine bir de maddî güçlüklerle karşılaşmışlar ve bu yüzden anlaşmazlıklara ve mahkemelere düşmüşlerdir.

Hiç kimsenin istemeyeceği bu anormal ve üzücü duruma bir son vererek meslek Odalarına huzur içinde çalışma olanağını en kısa zamanda sağlamak zorunluğu bütün açıklığıyla ortaya çıkmış bulunmaktadır.

Esasen Anayasanın 122. maddesinde yer alan "Meslek Kuruluşları" deyiminden aynı meslek mensuplarını içine alan "Meslek Odaları"nın anlaşılması gerekir. Bu itibarla T.M.M.O.B. yerine her Meslek Odasının bağımsız ve tüzel kişiliğe sahip bir hale getirilmesi Anayasa hükmüne daha uygun düşer.

Bu kanunla kişiliğine kavuşacak Odalar meslek yakınlığı ve ortak dâva ve sorunlar halinde kendi istekleriyle federasyon veya konfederasyon halinde işbirliği yapabileceklerdir. Böylece Birlikten beklenen faydalarda güven içinde sağlanmış olacaktır. Teklifimizin ilgili maddesinde bu hususa da yer verilmiştir.

Sonuç olarak yukarıda açıklanan gerçekler ve gerçekler karşısında yurt ve millet hizmetinde daha yararlı ve verimli olmaları, mesleklerini geliştirmeleri, meslekdaşlarının üzerinde meslek ahlâkını ve disiplinini kurmaları, onların hak ve yetkilerini korumayı sağlamaları, daha kısa zamanda daha az külfetle başarıya ulaşmaları için T.M.M.O.B. Birliğinin çözülerek ona bağlı bütün Odaların KAMU

NİTELİĞİNDE TÜZEL KİŞİLİKTE BAĞIMSIZ MESLEK ODALARI haline getirilmeleri kaçınılmaz ve ivedi bir zorunluk halindedir .

**TÜRKİYE MÜHENDİS VE MİMAR ODALARI
KURULMASINA ve 6235 ve 7303 SAYILI
KANUNLARIN YÜRÜRLÜKTEN KALDIRILMASINA
DAİR KANUN TEKLİFİ**

BİRİNCİ BÖLÜM

Odalarda Kuruluşu, Şubeler, Görev, Yetki ve Amaç Kuruluş :

Madde 1 — Türkiye'de ünvan ve yetkisini kanunla alan sivil ve asker bütün yüksek mühendis, yüksek mimar, mühendis ve mimarları meslek ve sanatlarına göre, içerisinde toplayan bağımsız ve tüzel kişiliği haiz kamu kurumu niteliğinde Türk Mühendis ve Mimar Odaları kurulmuştur.

Şube ve Temsilcilikler :

Madde 2 — Odalar, Şubeler ve Temsilcilikler açabilirler ve kapatabilirler. Bunlara ait işlemler Oda Yönetmeliklerinde belirtilir.

Görev, Yetki ve Amaç :

Madde 3 — Odaların görev, yetki ve amaçları şunlardır :

a) Memleketin, kamunun ve mesleğin yararına her türlü teşebbüs ve çabalarda bulunmak,

b) Mesleğin gelişmesini sağlamak amacıyla etüd, araştırma, yayınlar yapmak ve eğitim faaliyetlerinde bulunmak,

c) Üyelerinin bu kanuna ve Oda Yönetmeliklerine, meslek ve ahlâk kurallarına uymalarını sağlamak ve denetlemek, aralarında meslekî ve toplumsal dayanışmayı kurmak,

d) Devlet Daire ve Kurumları, Eğitim Kurumları, Genel, Özel ve Katma bütçeli daireler, Belediyeler, bunlara bağlı İdare, Kurum ve Kurullar, İktisadî Devlet Teşekkülleri, sermayesinin yarısından fazlası devlete ait müesseseler ve bu müesseselerin ortaklıkları, her türlü şirket ve kooperatifler, her türlü Özel ve Tüzel kişilere danışma ve uyarma görevleri yapmak,

e) Meslek ve sanatla ilgili konularda hakem, bilirkişi ve jüri üyesi veya adaylarını seçmek ve mahkemelere bilirkişi adaylarını göstermek,

f) Meslek ve sanatla ilgili norm ve standartların teknik ilerlemelere uygunluklarını izlemek ve görevli kurumlara tekliflerde bulunmak ve yeni norm ve standartların hazırlanmasında işbirliği yapmak,

g) Meslek ve sanatla ilgili her türlü hizmetlerin asgarî ücret tarifelerini yapmak;

h) Meslek ve sanatla, meslekdaşların görev, hak ve yetkileri ile ilgili kanun, tüzük ve yönetmelikler üzerinde yetkili organlarla istişarede bulunmak ve bu organlara mütalâa ve teklifler vermek,

i) Meslek ahlâk kurallarını kurmak ve yürütmek,

k) Meslekle ilgili hizmet, malzeme, araç ve gereçler için belge vermek,

İKİNCİ BÖLÜM

Odalarda Organları - Kuruluş, Görev ve Yetkileri :

Madde 4 — Odaların organları :

- Genel Kurul,
- Yönetim Kurulu,
- Denetim Kurulu,
- Disiplin Kurulu,
- Genel Sekreterlik,
- Araştırma, Geliştirme, Danışma Kurulları,
- Komasyonlar.

Organların Kuruluşları :

Madde 5 — Odaların organlarından :

a) Genel Kurul :

Oda Genel Kurul; Odanın Şubeleri yoksa Oda asıl üyelerinin, şubeleri varsa Oda Yönetmeliklerinde belirtilen esaslara göre Şube Genel Kurullarınca seçilen delegelerin toplantıya katılanlarıyla kurulur; normal toplantılarını en erken yılda bir, en geç üç yılda bir yapar.

b) Yönetim Kurulu :

Oda Yönetim Kurulu; Oda Genel Kurulunca Oda asıl üyeleri arasından seçilen en az yedi kişiden kurulur. Kurul kendi içinden bir Başkan bir Başkan Yardımcısı, bir muhasip üye ve devamlı Genel Sekreterliği yoksa bir Genel Sekreter üyesi seçerek iş bölümü yapar.

Devamlı Sekreterin Oda Yönetim Kurulunda oy hakkı olup olmadığı Oda Yönetmeliğinde belirtilir.

c) Denetim Kurulu :

Oda Denetim Kurulu, Oda Genel Kurulunca Oda asıl üyeleri arasından seçilen üç kişiden kurulur.

d) Disiplin Kurulu :

Oda Disiplin Kurulu, Oda Genel Kurulunca Oda asıl üyeleri arasından seçilen beş kişiden kurulur.

e) Şube Genel Kurulu :

O Şubenin asıl üyelerinin toplantıya katılanlarıyla kurulur.

Normal toplantılara Oda Genel Kurul toplantılarına paralel olarak yapılır.

f) Şube Yönetim Kurulu :

Şube asıl üyeleri arasından seçilen en az üç kişiden kurulur. Kendi aralarından bir Başkanı, devamlı Genel Sekreter yoksa Sekreter üye ve bir Muhasip üye seçilir.

Organların Görev ve Yetkileri :

Madde 6 — Oda Genel Kurulunun görev ve yetkileri şunlardır :

a) Bu kanunun 3. maddesinde yazılı görev ve amaçları sağlayıcı esasları tesbit etmek ve karara bağlamak,

b) Organlardan Yönetim, Denetim, Disiplin Kurullarının asıl ve yedek üyeleriyle Yüksek Disiplin Kurulu temsilci ve yedeğini seçmek,

c) Yönetim ve Denetim Kurullarının çalışma raporlarını inceleyerek, Yönetim Kuruluna ibra etmek veya sorumlu tutmak,

d) Yeni çalışma döneminin gelir ve gider bütçelerini tesbit ederek karara bağlamak,

e) Yönetim Kuruluna görevler vermek,

f) Odalararası Federasyon veya Konfederasyonlar kurma, katılma veya ayrılma kararları vermek,

Bütün üyeler ve organlar Oda Genel Kurulunun kararlarına uymak zorundadırlar.

g) Oda amaçlarına uygun teşebbüsler ve iştiyaklar kurmaya karar vermek,

Madde 7 — Oda Yönetim Kurulunun görev ve yetkileri şunlardır :

a) Oda Genel Kurulunca alınan kararlar ile Kanunla tanınan hak ve yetkileri, kanun ve mevzuat hükümleri çerçevesinde uygulamak veya uygulamak Oda Genel Kurulunca seçilen organlar dışındaki organlarla Şube Yönetim Kurullarına ve Temsilciliklere göre verme ve onları denetleme ve feshetme ve haklarında her türlü kararlar almak,

b) Odayı temsil etmek,

c) Gerekliğinde Oda ve Şube Genel Kurullarını olağanüstü toplantıya çağırarak,

d) Gerekliğinde üyeleri Disiplin Kuruluna sevk etmek ve sonucunu uygulamak veya uygulamak,

Madde 8 — Oda Denetim Kurulunun görev ve yetkileri şunlardır :

a) Odanın Merkez, Şube ve Temsilciliklerinin Muhasebe işlerini denetlemek ve sonucunu raporlarla Oda Yönetim Kuruluna ve Oda Genel Kuruluna bildirmek,

b) Odanın yeni dönem bütçesi hakkında Yönetim Kuruluna ve Genel Kurula mütalâa vermek,

c) Oda Yönetmeliğinde belirtilen hallerde Genel Kurulu olağanüstü toplantıya çağırarak.

Madde 9 — Oda Disiplin Kurulunun görev ve yetkileri şunlardır :

Oda Yönetim Kurulunca kendisine verilen şikâyetleri ve konuları incelemek ve karara bağlamak,

Genel Sekreterliğin Görev ve Yetkileri :

Madde 10 — Genel Sekreterliğin görevleri Odaların ve Şubelerinin her türlü işlerini Kanunlara, Yönetmeliklere, Genel Kurul ve Yönetim Kurulu kararlarına, Genel düzen ve kurallara, fen ve sanat gereklerine uygun olarak yapmak, izlemek ve sonuçlandırmaktır.

Sürekli Genel Sekreterlik yoksa idarî kısımları üye Genel Sekreter ve malî kısımları Muhasip üye tarafından sevk ve idare edilir.

Genel Sekreterler Yönetim Kurullarının veya Başkanlarının verdikleri yetkiler çerçevesinde Oda veya Şubeyi temsil ederler. Genel Sekreterler doğrudan doğruya Yönetim Kurullarına karşı sorumludurlar. Genel Sekreterlerin yetenekleri seçim veya atanma usulleri hak ve vecibeleri kendi yönetmeliklerinde, onlara bağlı servis ve personelin görev, yetki ve sorumluluklarıyla özlük hakları Personel Yönetmeliklerinde gösterilir.

Madde 11 — Şube kurulmasıyla ilgili koşullar ve kurulacak Şubelerin Oda Merkezleriyle ilişki ve bağlantıları, delege oranı, Odaların ve Şubelerinin Genelkurul toplantı zamanları, toplantı yerleri, organlara seçileceklerde aranacak nitelikler, organların ve delegelerin seçim usulleri, seçim süreleri, toplantıları, çalışmaları, birbirleriyle olan ilişkileri, Yönetim Kurullarının üye sayıları işbölümleri ve Oda temsilciliklerinin kuruluşları, Oda Yönetmeliğinde belirtilir.

Oda Yönetmeliği Oda Genel Kurulunca oy çoğunluğuyla onaylanır. Değiştirilmesinde 2/3 oy çoğunluğu aranır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Odaya Üye Olma Zorunluğu :

Madde 12 — Asker veya sivil memur veya serbest, bütün Yüksek Mühendis, Mühendis, Yüksek Mimar ve Mimarlar Türkiye'de mesleklerini kanunen icraya yetkili oldukları sürece mesleklerine alt

Odaya, yoksa en yakın bir Odaya üye olmak zorundadırlar.

Yukarıda sayılan meslek sahiplerinden T. C. uyruklular diploma veya ruhsat aldıkları, yabancı uyruklular ise Türkiye'de çalışma izni aldıkları günden başlayarak bir ay içinde üye kayıtlarını yaptırılmazarsa Odaları bu kimseler için doğrudan doğruya üye kayıtlarını yaptırmışlar gibi işlem yürütür.

T. C. uyruklular asıl üye, yabancı uyruklular geçici üye yazılırlar, ve Odalarından kimlik belgesini alırlar.

Oda kimlik belgesi, sahibinin kimliğini ve Türkiye'de meslek icra edebileceğini gösteren kanunî bir belgedir. Ancak her yıl Odasınca vize edilmezse müteber sayılmaz.

Madde 13 — Yüksek Mühendislik, Mühendislik, Yüksek Mimarlık veya Mimarlık diploma veya ruhsatını verenler bu kişileri ilgili Odalara bildirmekte ve Genel, Özel ve Katma Bütçeli daireler, belediyeler, bunlara bağlı idare, Kurum ve Kurullar, İktisadî Devlet Teşekkülleri, sermayesinin yarısından fazlası devlete ait müesseseler ve bu müesseselerin ortaklıkları, her türlü şirket ve kooperatifler, hertürlü Özel ve Tüzel kişiler; T. C. veya yabancı uyruklu Yüksek Mühendis, Mühendis, Yüksek Mimar ve Mimarlara meslekleriyle ilgili sürekli veya geçici bir görev vermek veya hakem; bilirkişi jüri üyesi Müşavir ve Temsilci olarak çalıştırmak için Oda kimlik belgesini aramakta zorunlu ve sorumludurlar.

Madde 14 — Yabancı uyruklu Y. Mühendis, Mühendis, Yüksek Mimar ve Mimarlara Türkiye'de meslekleriyle ilgili belli bir işde belli bir süre çalışabilmeleri, ilgili Odaların olumlu mütalâasına bağlıdır.

Üyelik Düşmesi :

Madde 15 — Aşağıda yazılı hallerde üyelik düşer :

- Asıl üye iken T. C. uyrukluğundan çıkması veya çıkarılması,
- Sağlık durumu mesleğini icra edemeyecek derecede bozulması,
- Mesleğini icradan yasaklanması,
- Geçici üyelik belgesindeki süresinin sona ermesi,

Yukarıdaki hallerden biri Odasınca tesbit edildiği takdirde üyelik kaydı silinir.

Üyelerin Yükümleri :

Madde 16 — Üyelerin Odalarına karşı yükümleri şunlardır :

a) Bu kanuna, Oda Yönetmeliklerine, Oda Genelkurul kararlarına, Oda yetkili organlarının bildirimlerine uymak ve uygun davranışlarda bulunmak,

b) Oda aidatını süresi içinde ödemek,

c) İşini, iş ve ikâmet adreslerini ve değişiklikleri bir ay içinde Odaya bildirmek, (Üyenin gösterdiği adrese gönderilen her türlü bildiri kendisine duyurulmuş sayılır.)

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Disiplin Hükümleri :

Madde 17 — Odalara kayıtlı asil ve geçici üyelerden meslekle ilgili işlerde bilerek veya ihmal yüzünden zarara sebebiyet vermektan ve yüz kızartıcı suçlardan biri ile hükümlü olanlara, meslek şeref ve haysiyetine aykırı durumları ve davranışları sabit olanlara, meslek mensuplarının ve diğer Oda üyelerinin şeref ve haysiyetlerini kırıcı asılsız ihbar ve isnatlarda bulunanlara, bu kanuna, Genel Kurul ve Yönetim Kurulu kararlarına uymayanlara; Oda Disiplin Kurulunca sıra gözetilmeksizin suçun derecesine göre, aşağıdaki cezalardan bir veya bir kaçını verilebilir.

- Uyarı cezası,
- 100 liradan 500 liraya kadar para cezası,
- 500 liradan 2000 liraya kadar para cezası,
- Suçun işlendiği yer ve çalışma merkezi dahil olmak üzere belli bir bölgede altı aya kadar meslek icrasından yasaklama cezası,
- Türkiye'de altı aya kadar meslek icrasından yasaklama cezası,
- Türkiye'de meslek icrasından yasaklama cezası,

Bu cezaların verilebileceği hallerde şikâyet, kovuşturma ve itiraz işlemleri Oda Yönetmeliğinde gösterilir.

İtiraz Yolu :

Madde 18 — Odaların Disiplin Kurullarınca verilen cezaya karşı duyuru tarihinden başlayarak on beş gün içinde ilgiliye üye tarafından Oda Yönetim Kurulu yoluyla "Yüksek Disiplin Kurulu"na itiraz edilebilir. Yüksek Disiplin Kurulunun verdiği kararlara karşı da bir ay içinde yetkili Sulh Ceza Mahkemelerine baş vurulabilir.

Disiplin Kurullarının kararlarına karşı Odaların Yönetim Kurulları da Yüksek Disiplin Kuruluna itirazda bulunabilirler.

Yüksek Disiplin Kurullarının bozma kararlarına Disiplin Kurulları uymadığı takdirde Yüksek Disiplin Kurulunun ikinci defa alacağı karar kesindir.

Yüksek Disiplin Kurulu :

Madde 19 — Yüksek Disiplin Kurulu Odaların Disiplin Kurullarının kararlarına karşı başvurma yeri olup,

- Yargıtay Genel Kurulunca seçilen bir üye,
  - Danıştay Genel Kurulunca seçilen bir üye,
  - Ankara Barosu Yönetim Kurulunca seçilen bir üye,
  - İlgili Oda Genel Kurulunca seçilen bir üye,
- den kurur.

Suçlama konusu başka Odaları da ilgilendirdiği takdirde onlarında birer üyesi bu kurula katılır.

Yüksek Disiplin Kurulunun görev, yetki ve çalışma usullerini gösterir yönetmelik Adalet Bakanlığınca hazırlanır.

Madde 20 — Yüksek Disiplin Kurulunun üyeleri sayısı kadar yedek üye seçilir.

Asıl ve yedek üyelerinden 19. maddenin (a), (b) ve (c) fıkralarındakilerin seçim süreleri iki yıl, (d) fıkrasındaki Oda Genel Kurulu dönemi kadardır. Süre sonunda yeniden seçilebilirler.

Ceza Hükümleri :

Madde 21 — Bu kanun hükümlerine aykırı davranışta bulunanlar :

a) 17 nci maddenin d, e ve f fıkralarında yazılı cezaları alanlardan mesleğini icra edenler ile bunları o meslek işlerinde çalıştıranlar hakkında Türk Ceza Kanununun 307 nci maddesi uygulanır.

b) Bu kanun kapsamına girip de Odaya kaydını yaptırmadan meslekde çalışanlarla meslekle ilgili öğrenim yapanlar veya unvan kullananlar ve bunları çalıştıranlar 1000 liradan 5000 liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılırlar. Tekrarlama halinde bu cezalar iki katıyla hükmolunur.

c) Bu cezalar hakkında karar mercii Sulh Ceza mahkemeleridir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Mali Hükümler

Oda Gelirleri :

Madde 22 — Oda Gelirleri şunlardır :

a) Üye giriş ve yıllık aidatı ve Disiplin Kurulunca hükmolunan para cezaları ve gecikme tazminatı,

b) Odaca hakem, bilirkişi veya eksper gösterilen üyelere ilgili kurum veya kişi tarafından oda eliyle ödenecek ücretlerin veya Odaca bildirilen bilirkişi adaylarından mahkemelerce bilirkişi olarak görevlendirilen üyelere ödenen ücretlerin % 20 ye kadar Oda payları,

Meslekî yarışmalarda derece ve mansiyon alanlarla jüriye üye seçilenlerin alacakları ücretlerin yüzde beşleri,

c) Belge ve onaylama ücretleri,

d) Resmî ve Özel Kurumlarla Özel ve Tüzel kişilere Odaca yapılan hizmetler ve verilen mütalâalar karşılığı alınan ücretler,

e) Teşebbüs ve iştirak gelirleri,

f) Yayın gelirleri,

g) Bağış ve yardımlar,

h) Çeşitli gelirler,

Tahsil Hükümleri :

Madde 23 — a) Bütün Devlet Daireleri, Üniversiteler resmî ve özel öğretim kurumları, özel idareler, Belediyeler, İktisadî Devlet Teşekkülleri, Özel ve Tüzel kişiler çalıştırdıkları Y. Müh., Müh., Y. Mimar ve Mimarların Oda üyelik aidat taksitlerini, başka hizmet yasağına tabi tutulanlar için kendi bütçelerinden, diğerleri için onlara ödeyecekleri aylık, ücret veya yevmiyelerinden keserek en geç bir ay içinde bu üyelerin bağlı buldukları Odalara yatırmak zorundadırlar.

b) Üyelerin kayıt ve aidat borçlarıyla kesinleşen para cezalarının ve Oda alacaklarının tahsillerine ait Yönetim Kurullarınca verilen kararlar ilâmsız takip hükmünde olup icra dairelerince yerine getirilir.

ALTINCI BÖLÜM

Genel Hükümler

Madde 24 — Bu Kanunun 12. maddesi gereğince müstakil Odası bulunmadığından yakın Odalara kaydolunan aynı meslek mensupları, mevcutları 100'üzü geçerse bunların 2/3 çoğunluğunun isteği üzerine, kayıtlı buldukları Oda veya Odalardan ayrılarak bu kanun hükümlerine uygun yeni bir Oda kurabilirler.

Madde 25 — Odalar taşınır veya taşınmaz mal almaya, satmaya, rehin etmeye, ödünç para almaya ve bağışta bulunmaya yetkilidirler.

Madde 26 — Madde 22 de yazılan Oda gelirleri, taşınır ve taşınmaz her türlü malları ve işlemleri her türlü vergi, resim, harç ve sivil savunma payına tabi değildir. Bunlara tabi kurumlar ve kişilerce Odaya ödenecek, aidat, yardım ve bağışlar o yılın hesap döneminde kendilerine gider kaydedilir.

Madde 27 — Odaların her türlü işlemleri 2490 sayılı Arttırma, Eksiltme ve İhale kanunu ile 1050 sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanunu hükümlerine tabi değildir.

Madde 28 — Oda mallarına zarar verenler veya zimmetine geçirenler Devlet mallarına zarar verenler veya zimmetine geçirenler gibi cezalandırılırlar.

Madde 29 — Odaların bu kanunda belirtilen kamu hizmetlerini yapabilmeleri için gerekli arazi ve arsalardan hazine mülkiyetinde bulunanlar Odalara bedelsiz olarak devir ve temlik olunabilir.

Madde 28 — Oda mallarına zarar verenler veya zimmetine geçirenler Devlet mallarına zarar verenler veya zimmetine geçirenler gibi cezalandırılırlar.

Madde 29 — Odaların bu kanunda belirtilen kamu hizmetlerini yapabilmeleri için gerekli arazi ve arsalardan hazine mülkiyetinde bulunanlar Odalara bedelsiz olarak devir ve temlik olunabilir.

6367 sayılı kanun ile Belediyelere devredilmiş olan arazi ve arsalar için de yukarıdaki fıkra hükmü uygulanır.

Madde 30 — Resmî daireler ve müesseseler ile genel, özel, katma bütçeli daireler, belediyeler, bunlara bağlı idare, kurum ve kurullarla iktisadî devlet teşekkülleri sermayesinin yarısından fazlası Devlete ait müesseselerle bu müesseselerin ortaklıkları ve her türlü şirket ve kooperatiflerle mühendis ve mimarlara iş veren durumda olanlar, Millî Savunma ile ilgili gizli haller dışında ve bu konuda yazılı görev ve yetkilerin yerine getirilmesini sağlamak amacıyla Odaca istenen bilgileri vermekle yükümlüdürler.

Madde 31 — 30. madde sayılan kurumlarla mahkemeler bilirkişileri ve proje yarışmalarının jüri üyelerini ve resmî işler için eksperleri ilgili meslek Odalarının her yıl için verecekleri en az beş en çok elli kişilik aday listelerinden seçmek zorundadırlar.

Madde 32 — Resmî Daire Kurum ve Kurullarında çalışmakta iken 5 nci maddeye göre sürekli Genel Sekreterliği bulunan Oda veya Şube Genel Sekreterliğine getirilen üye bu görevi süresince, işveren tarafından ücretsiz izinli sayılır. İşbu süre asıl memurluk kıdeminde nazara alınır. Bu süre üç yılı geçemez.

Kaldırılan Kanunlar :

Madde 33 — 6235 ve 7303 sayılı Kanunlar yürürlükten kaldırılmıştır.

YEDİNCİ BÖLÜM

Geçici Hükümler

Geçici Madde 1 — Bu Kanun yayımlandığı tarihte mevcut bulunan :

Elektrik Mühendisleri Odası,
Gemi Mühendisleri Odası,
Gemi Makinaları İşletme Mühendisleri Odası,
Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası,
İnşaat Mühendisleri Odası,
Kimya Mühendisleri Odası,
Maden Mühendisleri Odası,
Makina Mühendisleri Odası,
Mimarlar Odası,
Orman Mühendisleri Odası ve Ziraat Mühendisleri Odası.

Bu Kanun hükümlerine göre aşağıdaki isim ve rumuzlarla anılan Kamu Kurumu niteliğinde Tüzel Kişiliği olan birer kurum haline getirilmiştir.

Türkiye Elektrik Mühendisleri Odası "T.E.M.O."
Türkiye Gemi Mühendisleri Odası "T.G.M.O."
Türkiye Gemi Makinaları İşletme Mühendisleri Odası "T.G.Mk.İ.M.O."

Türkiye Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası "T.H. ve K.M.O."

Türkiye İnşaat Mühendisleri Odası "T.İ.M.O."
Türkiye Kimya Mühendisleri Odası "T.K.M.O."
Türkiye Maden Müh. Odası "T.Md.M.O."
Türkiye Makina Müh. Odası "T.Mk.M.O."
Türkiye Mimarlar Odası "T.Mlm.O."
Türkiye Or. Mühendisleri Odası "T.O.M.O."
Türkiye Ziraat Müh. Odası "T.Z.M.O."

Geçici Madde 2 — Geçici madde 1 de yazılı Odalar; bu kanunun yürürlüğe girmesinden sonra en çok altı ay içinde kendi Oda Yönetmeliklerini hazırlamak ve durumlarını bu kanunun hükümlerine uydurmak zorundadırlar. Bu sürece mevcut yönetmeliklerin bu kanuna aykırı olmayan hükümleri içerisinde çalışmalarına devam ederler.

Geçici Madde 3 — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte tahsil olunamamış Oda alacaklarının tahsiline ve tahsil için icraya verilmiş bulunanların infazına devam olunur.

Geçici Madde 4 — Bu kanunun yayınlaması tarihinden sonra geçici birinci maddede yazılı Odaların seçecekleri birer temsilciden kurulacak bir tasfiye Kurulu, en geç dört ay içerisinde Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliğinin alacak ve borçlarıyla her türlü taşınır ve taşınmaz mallarını, kıymetlerini, gelir ve giderlerini ve bu duruma göre Odaların hisseleriyle orantılı olarak hesaplanacak olan borç ve alacak paylarını gösterir bir "Tasfiye bilânçosu"nu düzenleyerek borç ve alacakları Odalara devreder.

Borçlu Odalar borçlarını, en geç iki takvim yılı içinde alacaklı Odalara ödemek zorundadırlar. Bu

süre sonunda alacaklı Odaların Yönetim Kurulu kararları icraya başvurmada ilâmsız tâkip niteliğindedir.

Tasfiye Kurulu, tasfiye sırasında işin gerektirdiği kadar geçici personel çalıştırabilir.

Yürürlük Tarihi :

Madde 34 — Bu kanun yayınlandığı tarihte yürürlüğe girer.

Madde 35 — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

—oOo—

EK : 8

ODA REORGANİZASYONU İLE İLGİLİ TEKLİFLER

A — İnşaat Mühendisleri Odası Yönetmeliğinin Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine İlişkin Teklifler :

Yürürlükteki Metin

Madde 9 — Genel Kurul müzakereleri, Oda Yönetim Kurulunca hazırlanıp toplantıda en az 15 gün evvel iki veya daha fazla gazete ile yurduñ muhtelif yerlerinde yapılacak ilândaki gündem dahilinde yapılır.

Teklif edilen metin

Madde 9 — Genel Kurul Müzakereleri Oda Yönetim Kurulunca hazırlanan, ve toplantı gününden en az on gün önce bütün üyelere gönderilen ve Oda Yayın organında ilân edilen gündem üzerinden ve müzakere usullerini gösteren toplantı Yönetmeliğine göre yapılır.

Genel Kurul, gündem maddelerinde ekleme, çıkarma ve sıra değişiklikleri yapabilir. Toplantı Yönetmeliği hazırlanincaya kadar müzakerelerde T. B. M. Meclisi İç Tüzüğü esasa alınır.

Müzakereye, ihtisas komisyonlarının çalışmalarına ayırmak üzere, yarım gün ara verilir.

Teklifin Gerekçesi :

Yönetmeliğin 7 nci maddesi gazete ilânının hangi durumda ve ne zaman yapılacağını hükme bağlanmış olduğundan bu maddeden çıkarmak suretiyle tatbik edilmekte olan usule uygun şekle getirilmiştir.

Ayrıca Genel Kurulun gündeme egemenliği prensibiyle müzakerelerin disiplin gereği gözönünde tutularak iki fıkra eklenmiştir.

Madde 10 — Dokuzuncu maddeye göre tesbit edilecek gündeme en az üç kişilik tasnif heyetini seçmek, Oda Yönetim Kurulu, Oda Haysiyet Divanı, Oda Murakabe Heyeti ile Birlik Yönetim Kurulu, Birlik Murakıplar Heyeti ve Yüksek Haysiyet Divanı Azalığı için Oda namzetlerini ve Birlik Genel Kuruluna katılacak delegeleri tesbit etmek maddelerini koymak şarttır.

Madde 10 — Genel Kurul Gündeminde :

Oda Yönetim Kurulu, Oda Haysiyet Divanı, Oda Murakıplar Kurulu üyelerinin ve yedeklerinin ve Birlik Yönetim Kurulu, Birlik Murakıplar Kurulu ve Yüksek Haysiyet Divanı üye adaylarının seçimleri ve seçim oylarını ayırmak üzere en az üç kişilik bir Kurul ve gereği kadar ihtisas Komisyonlarının teşkili ile Birlik Genel Kuruluna katılacak delegelerin tesbiti,

Maddelerinin yer alması şarttır.

Teklifin Gerekçesi :

Yönetmelik maddesinde eksik olup da gündeme girmesi zaruri olan seçim maddeleri ve İhtisas Komisyonlarının çalışmalarına imkân ve ilgi sağlamak ve o sırada Genel Kurul müzakerelerine olan ilgiyi azaltmamak amacıyla yarım günlük bir ara verilmesi zorunlu görülmüştür.

Madde 17 — e) Yönetim Kurulu ve Haysiyet Divanı âzaları huzur hakları, Oda Sekreter üyesi ve Murakıplar ücretlerini bir sene müddetle tesbit etmek.

Madde 17 — e) Yönetim Kurulu ve Haysiyet Divanı üyelerinin huzur haklarını ve Murakıplara verilecek yıllık ücretleri, Oda ve Şubelerin muhasip üyeleriyle Genel Sekreteri bulunmayan şubelerin sekreter üyelerine, huzur haklarından ayrı olarak Şubenin iş hacmiyle orantılı olarak verilecek yıllık ücretleri bir yıl süre için tesbit etmek.

Teklifin Gerekçesi :

Muhasip üyelerle Genel Sekreteri bulunmayan Şubelerin Sekreter üyeleri toplantıların dışında Oda işlerini yapmakta ve Yönetim Kurulunun diğer üyelerinden fazla emek harcamaktadırlar, genel olarak her emeğe az çok bir karşılık verilmekte olduğundan Şubelerin iş hacimleriyle orantılı bu fazla emeklerin de karşılanması gerekmektedir.

Madde 19 — d) Her ne sebeple olursa olsun üç ay müddetle toplantılara gelmeyen veya gelemeyecek olan Yönetim Kurulu üyesi çekilmiş sayılır ve yerine sıradaki yedek geçer.

Teklifin Gerekçesi :

Bu değişiklikle Yönetim Kurullarının çalışmalarını daha güvenli ve daha verimli hale getirmek amacı güdülmüştür.

Madde 20 — a) Genel Kurulca alınacak kararları tatbik etmek, Oda işlerini Genel Kurulun direktifi ile yürütmek,

Teklifin Gerekçesi :

Fıkra gereklere ve olaylara uygun hale getirilmiştir.

Madde 27 — a) Odanın hesaplarını ve buna müteallik biçümle muamelâtını en az üç ayda bir murakabe ederek tanzim edeceği raporu biri dosyasında muhafaza edilmek; diğeri berayı malûmat Birlik Yönetim Kuruluna gönderilmek üzere iki nüsha olarak Oda Yönetim Kuruluna vermek,

Teklifin Gerekçesi :

Vize ve belge işleriyle uğraşan mümessilliklerin denetleme dışında bırakılmaması kabul edilmiş fakat bunda pratik ve ekonomik düşüncelerle bir sınır tanınmıştır.

Madde 41 — a) Odalar Birliği Talimatnamesi hükümlerini tatbik etmek,

Teklifin Gerekçesi :

Oda ve Şube ilişkilerini açıklığa kavuşturmak amacı güdülmüştür.

Madde 68 — İşbu Yönetmelik XI. Genel Kurulun tasdikinden geçmiş olup 1 Mart 1965 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Teklifin Gerekçesi :

Madde açıktır.

Madde 19 — d) Yönetim Kurulu üyelerinden birisi her ne sebeple olursa olsun aralıksız dört toplantıya veya dört ay içerisinde beş toplantıya katılmazsa veya katılmıyacağı belli olursa bu görevinden çekilmiş sayılır ve yerine sıradaki yedek geçer.

Bir toplantı bir veya daha fazla oturumlar halinde olabilir.

Oturuma katılma normal oturum süresinin yarısından fazlasında bulunma anlamındadır.

Madde 20 — a) Oda Yönetim Kurulu; kanunlar, yönetmelikler ve Genel Kurul kararlarına uygun olmak şartıyla Odanın politikasına ilişkin kararlar alır, yürütür, Yönetmeliklere ve Şubelere gerekli direktifleri verir ve çalışmalarını denetler.

Madde 27 — a) Odanın merkez hesaplarını ve buna ilişkin işlemlerini en az üç ayda bir, Şubelerin ve proje vizesinden yıllık geliri 10.000 liranın üstünde olan mümessillikleri en az yılda bir denetler.

Madde 41 — a) Kanunlar, Yönetmelikler, Oda ve Şube Genel Kurul kararlarında ve Oda Politikasına uygun olmak şartıyla Şube bölgesine ilişkin kararlar alır, yürütür ve Oda Yönetim Kurulunun vereceği görevleri yapar. Şube Yönetim Kurulu kararları Oda Yönetim Kurulu kararlarına aykırı olamaz, çalışma halinde Oda Yönetim Kurulu kararları esas alınır, görüş ayrılığında direnme olursa konu Danışma Kurulunda görüşülerek çözümlenir, bu da olumlu sonuç vermezse son karar Oda Genel Kurulunca alınır.

Madde 68 — Oda XI. Genel Kurulunca onaylanarak 1 Mart 1965 tarihinde yürürlüğe girmiş olan İşbu Yönetmeliğin madde -9, 10, 17-e, 19-d, 20-a, 27-a ve 41-a inci madde ve fıkraları Oda XII. Genel Kurulunca değiştirilerek 1 Mart 1967 tarihinde yürürlüğe konmuştur.

B — Murakıplar Kurulu Yönetmeliğinin Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine İlişkin Teklifler :

Madde 2.1) — Odanın ve Şubelerin hesaplarını ve hesapla ilgili işlerini denetlemek, denetleme sonuçlarına ait düzenliyeceği raporların iki örneğini, Birisi Birlik Yönetim Kuruluna gönderilmek ve diğeri de bilgi alınmak ve saklanmak üzere Oda Yönetim Kuruluna vermek;

Teklifin Gerekçesi :

Yapılan değişiklik Oda Yönetmeliğinin 27 - a fıkrasındaki değişikliği bu Yönetmeliğe de işlemekten ibarettir.

Madde 4.2) — Murakıplar Kurulu yılda en az bir defa Şubeleri denetler, bu denetleme kurulun tâyin edeceği bir üye tarafından yapılır. Denetlemenin Şube Genel Kurulunun toplantısından uygun bir süre önce yapılması gerektir.

Teklifin Gerekçesi :

Bu değişiklik 2.1. fıkrasına paralel olarak hazırlanmıştır.

Madde 5. 5. 4) — İşbu Yönetmelik Odanın XI. Genel Kurulunun tasitinden geçmiş olup 1 Mart 1965 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Madde 2.1) — Odanın, Şubelerin ve yıllık vize geliri onbin liranın üstünde olan Mümessilliklerin hesaplarını ve muhasebeyle ilişkin işlerini denetlemek, denetleme raporlarının birer kopyasına denetlediği organlara, birer kopyasını Oda Yönetim Kuruluna ve birer kopyasını ilgili dosyasına vermek.

Madde 4.2) — Murakıplar Kurulu Şubelerin ve yıllık vize geliri onbin liranın üstünde olan Mümessilliklerin muhasebe işlerini yılda en az birer defa denetler. Her Denetleme Kurulca görevlendirilecek bir murakıp tarafından yapılır.

Şube Denetlemelerini Şubelerin Genelkurul toplantı tarihinden uygun bir süre önce bitirilmesi gerektir.

Yürürlük : Madde 6 — XI. Genel Kurulca onaylanıp 1 Mart 1965 tarihinde yürürlüğe girmiş olan işbu Yönetmeliğinin 2.1, 4.2 fıkraları Oda XIII. Genel Kurulunca değiştirilerek 1 Mart 1967 tarihinde yürürlüğe konmuştur.

C — Bütçe ve Umumi Muhasebe Yönetmeliğinin Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine İlişkin Teklifler :

Madde 40 — Muhasebe ve vezne muamelâtı veznedar tarafından tanzim ve tedvir edilir.

Muhasebe fişleri ve mizan cetvelleri muhasip ve muhasip üye tarafından imzalanmak suretiyle muamele kontrolü yapılır. Muhasip servisinin bütün işlerinden sorumludur.

Madde 40 — Muhasebe Servisinin şefi Odanın veya Şubenin muhasebe iş ve işlemlerinden sorumludur.

Veznedar yalnız vezne işlerinden sorumlu olmakla beraber Muhasebe Şefinin vereceği diğer işleri de yapmakla yükümlüdür.

Muhasebe fişleri ve mizan cetvelleri Muhasebe Şefi ve Genel Sekreter tarafından imzalanmak suretiyle işlem kontrolü yapılır.

Muhasip üye Muhasebe dosyaları ve defterleri üzerinde incelemeler ve izlemeler yaparak Yönetim Kurulu adına muhasebe iş ve işlemlerini sürekli olarak denetler ve gördüğü eksiklik ve aksaklıkları gereğine göre Genel Sekretere veya Yönetim Kuruluna bildirir.

Teklifin Gerekçesi :

Genel Sekreterin yürütücü olması dolayısıyla muhasebe işlerinden de sorumlu bulunması ve Muhasip üyenin sürekli denetimle görevlenerek yürütme görev ve sorumluluğundan ayrılması düşünceleri ile bu değişiklik yapılmıştır.

Madde 41 — Her ay sonunda muamele ve bakiye hesaplarını gösterir bir aylık mizan cetveli tanzim edilir. Üç nüsha olarak tanzim edilecek olan mizan cetvellerinin, Odada; bir nüshası Yönetim Kuruluna verilir ve bir nüshası dosyasında saklanır. Şubelerde, bir nüshası Odaya, bir nüshası Yönetim Kuruluna verilir, diğer nüshası dosyasında saklanır. Mecmua mizan cetvellerinin bir nüshası Neşriyat Encümenine, bir nüshası Oda Yönetim Kuruluna verilir, diğer nüshası dosyasında saklanır.

Teklifin Gerekçesi :

Madde 40. Değişiklik gerekçesinin aynıdır.

Madde 42 — Mübayaâ işleri Sekreter Üyelikçe tedvir edilir. Bu işleri ifa etmek üzere tanzim edilecek bir memur muhasebe ile teşriki mesai eder.

Teklifin Gerekçesi :

Madde mevcut Genel Sekreterliğe göre ayarlanmıştır.

Madde 46 — İşbu Yönetmelik hükümlerini tatbik üzere Yönetim Kurulu selâhiyetlidir. İşbu Yönetmelik Oda X. Genel Kurulunun tasdikinden geçmiş olup 3 Mart 1964 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Teklifin Gerekçesi :

Madde açıktır.

D — Genel Sekreterlik Yönetmeliğinin Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine İlişkin Teklifler :

Madde 2 — a) Genel Sekreter; Oda muamelâtını ve Yönetim Kurulu ve İcra Komitesince alınan kararları kanunlar ve Yönetmelikler hükümleri dahilinde yürütür, Yönetim Kurulu ve İcra Komitesi gündemlerini hazırlar, toplantılarına katılır, düşünce ve tekliflerini bildirir, oy kullanamaz. Oda Başkanı (onun bulunmadığı zaman ikinci başkanı) nın vereceği yetkiler dahilinde Odayı temsil eder.

Madde 41 — Her ay sonunda muamele ve bakiye hesaplarını gösterir bir aylık mizan cetveli üç nüsha olarak düzenlenir. Bu cetveller Muhasebe Şefi ve Genel Sekreter tarafından imzalandıktan sonra Başkan ve Muhasip üye tarafından denetlenir ve bütçe bakımından izlenir ve imzalanır. Aylık mizan cetvellerinin Odada, bir nüshası Yönetim Kuruluna verilir ve bir nüshası dosyasında saklanır. Şubelerde, bir nüshası Odaya, bir nüshası Yönetim Kuruluna verilir, diğer nüshası dosyasında saklanır. Mecmua mizan cetvellerinin bir nüshası yayın Komitesine, bir nüshası Oda Yönetim Kuruluna verilir, diğer nüshası dosyasında saklanır.

Madde 42 — Satın alma işleri Genel Sekreterlikçe, Genel Sekreterliği bulunmayan Şubelerde Sekreter üyelikçe yürütülür.

Madde 46 — Oda X. Genel Kurulunca onaylanıp 3 Mart 1964 tarihinde yürürlüğe girmiş olan Yönetmeliğin 40, 41, 42 inci maddeleri Oda XIII. Genel Kurulunca değiştirilerek 1 Mart 1967 tarihinde yürürlüğe konmuştur.

Madde 2 — a) Genel Sekreter; Oda muamelâtını ve Yönetim Kurulu ve İcra Komitesince alınan kararları kanunlar ve yönetmelikler hükümleri dahilinde yürütür, Yönetim Kurulu ve İcra Komitesi gündemlerini hazırlar, toplantılarına katılır, düşünce ve tekliflerini bildirir, oy kullanamaz. Oda Başkanı (onun bulunmadığı zaman ikinci başkanı) nın vereceği yetkiler dahilinde Odayı temsil eder. Genel Sekreter Odanın yıllık çalışma programlarını izler, ve gereklerini yapar. Oda Genel Sekreteri ayrıca Şubelerin çalışmalarını da izleyerek Oda çalışmalarıyla koordinasyonlarını sağlar. Genel Sekreter Odanın bağlı bulunduğu sözleşmelerin gereklerini yerine getirir. Her sözleşmenin süresinin bitiminden yeteri kadar önce o sözleşmenin yenilenmesi, bozulması veya değiştirilmesi için Yönetim Kuruluna teklifler yapar.

Genel Sekreter görev ve yetkilerinin büro ve Muhasebeye ilişkin olanlarından gerekli gördüklerini ilgili personele devredebilir ancak bu devir kendi sorumluluklarını kaldırmaz.

Teklifin Gerekçesi :

Maddeye açıklık verilmiş ve Genel Sekreterin günlük rutin işlerden sıyrılıp Odanın ana sorunlarına yönelmesine imkân sağlanmıştır.

Madde 2 — g) Kanun, Yönetimlik Yönetim Kurulu ve İcra Komitesi kararları gereğince yapılacak ödemeleri İta Amiri sıfatıyla imzalar ve onaylar.

Teklifin Gerekçesi :

Maddeye açıklık verilmiş ve ödenecek miktarı belli ve ödenmesi zorunlu masraflar için Yönetim Kurulundan kararlar alma formalitesi kaldırılmıştır.

Madde 2 — h) Odanın en az 200.- lira olmak üzere Yönetim Kurulunun vereceği yetki dahilinde ivedi ve zaruri masraflarına karar ve emir verir.

Madde 2 — g) Yönetim Kurulu kararlarına göre yapılacak ödemeleri, personel ücretleri, vergi, resim ve benzeri mevzuata ve Odanın bağlı bulunduğu sözleşmelere göre zorunlu olan ödemeleri, itâ amiri olarak, başka bir karar almaksızın doğrudan doğruya yapar.

Madde 2 — h) Her çalışma dönemi başında Yönetim Kurulunun vereceği yetki sınırı içerisinde takdire bağlı günlük masrafları yapar. Bu masrafları en geç ayda bir, dökümlü olarak, Yönetim Kurulunun bilgisine sunar.

Bu sınırın üstündeki takdire bağlı masraflar ve verilecek avanslar için Yönetim Kuruluna tekliflerde bulunur. Satın alma işlerinde Yönetim Kurulunun göstereceği sınırın üstündeki toplu ve büyük kalemlerde açık veya kapalı teklifler olarak Yönetim Kuruluna getirir.

Teklifin Gerekçesi :

Maddeye açıklık verilmiş ve yetki sınırındaki taban mevzuat tekniğine uygun görülmediği için çıkarılmıştır.

Madde 6 — Genel Sekreterin seçimi : Genel Sekreter Oda Danışma Kuruluna bildirilecek adaylar arasından Danışma Kurulunun (Oda veya ilgili Şube) Yönetim Kurulu ve Haysiyet Divanı âzalarının da oy kullanması şartıyla çoğunluk usulü ile gizli yapılan elemelerde aday sayısı üçe indirilir. Bu üç aday arasından yine gizli oyla yapılan birinci seçimde oy verenlerin 2/3 oyunu temin eden aday seçilmiş olur. Birinci seçimde 2/3 oyu temin eden aday bulunmazsa seçim tekrarlanır. İkinci seçimde tekrar 2/3 çoğunluk aranır. Bu seçimde de 2/3 çoğunluk sağlıyan bulunmazsa üçüncü seçimde oy verenlerin yarısından fazla oy alan seçilmiş olur. Bu netice sağlanamazsa Kurulun bu hususta vereceği karara göre hareket edilir.

Madde 6 — Genel Sekreterin seçimi :

Genel Sekreter Oda Danışma Kuruluna bildirilecek adaylar arasından Danışma Kurulunun (Oda ve ilgili Şube) Yönetim Kurulu, Murakıplar Kurulu ve Haysiyet Divanı âzalarının da oy kullanması şartıyla çoğunluk usulü ile gizli yapılan elemelerde aday sayısı üçe indirilir. Bu üç aday arasından yine gizli oyla yapılan birinci seçimde oy verenlerin 2/3 oyunu temin eden aday seçilmiş olur. Birinci seçimde 2/3 oyu temin eden aday bulunmazsa seçim tekrarlanır. İkinci seçimde tekrar 2/3 çoğunluk aranır. Bu seçimde de 2/3 çoğunluk sağlıyan bulunmazsa üçüncü seçimde oy verenlerin yarısından fazlasının oyunu alan seçilmiş olur. Bu netice sağlanamazsa Kurulun bu hususta vereceği karar göre hareket edilir.

Teklifin Gerekçesi :

Denetim Kurulu Odanın asıl organları arasında olmaktan başka Genel Sekreterlik müessesesiyle yakından ilgili olduğu için seçim kuruluna katılmasında fayda görülmüştür, Özellikle Genel Sekreterlerin yeni seçimlerde tekrar aday olmaları halinde bu fayda daha da büyüktür.

Madde 8 — Genel Sekreterliğin Boşalması :

Yönetim Kurulunun teklifi üzerine Danışma Kurulunda (Yönetim Kurulu ve Haysiyet Divanının oy kullanması şartıyla) Genel Sekreterin görevine son verilmesi müzakere edilir. Gizli oyla ve oyların 2/3 ekseriyeti ile görevine son verilebilir. Bu takdirde veya seçim süresinin bitiminde Genel Sekretere aralıksız devam eden her hizmet yılına karşılık bir aylığı tutarında ve işten ayrılması sırasında tazminat verilir. Kesirler yıla tamamlanır.

Teklifin Gerekçesi :

Maddedeki "tazminat" deyimi ile verilecek miktarın "ikramiye" niteliği arasındaki çelişme kaldırılmış ve ikramiye niteliğinde olan ödemeler ilgisi dolayısıyla madde 11 re aktarılmıştır.

Madde 11 — Genel Sekreterin Özlük Hakları :

Genel Sekretere yılda ücretli bir ay dinlenme ve bir rapora dayanan ve yılda bir ayı geçmemek üzere ücretli hastalık izni verilir.

Teklifin Gerekçesi :

Oda Personeli Sosyal Sigorta kapsamına alınmış olması dolayısıyla yeni duruma uygun değişiklik yapılmıştır.

8. maddedeki seçim süresinin bitiminde verilecek tazminat ikramiye şekline çevrilerek ilgisi dolayısıyla bu maddeye aktarılmıştır. Genel Sekreterin seçiminin yenilenmeleri halinde ikramiyelerin, görevden ayrılacağı zamana kadar biriktirilmesi de gereksiz görülmüş, bütçe bakımından da güçlük yaratacağı düşünülmüştür. Bu itibarla ikramiyelerin her seçim dönemi sonunda verilmesi uygun görülmüştür.

Madde 14 — İşbu talimatname Oda XI. Genel Kurulu tasdikinden geçmiş olup 1 Mart 1965 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Teklifin Gerekçesi :

Madde açıktır.

Madde 8 — Genel Sekreterliğin boşalması :

Yönetim Kurulunun teklifi üzerine Danışma Kurulunda (Yönetim Kurulu, Murakıplar Kurulu ve Haysiyet Divanının oy kullanması şartıyla) Genel Sekreterin görevine son verilmesi müzakere edilir. Gizli oyla ve oyların 2/3 ekseriyeti ile görevine son verilebilir.

Bu takdirde kendisine bir aylık ücret tutarında tazminat verilir.

Bir seçim süresini doldurmadan, her ne sebeple olursa olsun istifa ettiği veya istifa etmiş sayıldığı takdirde 11. Özlük Hakları maddesindeki bu ikramiyeden vazgeçmiş sayılır.

Genel Sekreterin izinsiz olarak görevine gelmediği günlerde aylık ücretinden kesinti yapılır. Bu günlerin sayısı bir yılda on beşi geçerse görevinden istifa etmiş sayılır.

Madde 11 — Genel Sekreterin Özlük Hakları :

Genel Sekretere yılda bir ay ücretli dinlenme izni verilir. Hastalığı halinde yılda iki ayı geçmemek üzere Sosyal Sigortanın vereceği hastalık tazminatı ile aylık ücretleri tutarı arasındaki fark kendisine ödenir.

Genel Sekretere her seçim dönemi sonunda iki aylık ücret tutarında ikramiye verilir.

Madde 14 — Oda XI. Genel Kurulunca onaylanıp 1 Mart 1965 tarihinde yürürlüğe giren İşbu Yönetmeliğin 2-a, 2-g, 2-h, 6, 8 ve 11. madde ve fıkraları Oda XIII. Genel Kurulunca değiştirilerek 1 Mart 1967 tarihinde yürürlüğe konmuştur.

—oOo—

EK : 9

YARDIM FONU YÖNETMELİĞİNDE MADDE DEĞİŞİKLİK TEKLİFLERİ

Yürürlükteki metin

Madde 5 — Yardımın yapılabilen haller ve şekil :

Yardım; üyelerin ölüm, sakatlık ve çalışamayacak duruma düşmesi halinde

Teklif edilen metin

Madde 5 — Yardımın Yapılabilen Haller ve Şekil :

Bir meslekdaşın ölümü halinde en kısa zamanda geçimi ile yükümlü bulunduğu ailesine o yılın bütçesinde kabul edilen miktar üzerinden yardım yapılır.

kendilerine veya geçimi ile yükümlü buldukları muhtaç eşlerine, çocuk veya ana, babalarına yapılabilir. Yardımlar tek imzalı adı senetle yapılır.

Yapılan yardımların, üyenin ödeme gücünü yeniden kazandığı andan itibaren def'aten veya taksitle ödemesi asıldır. Ödeme zamanının ve şeklinin tâyini yardım gören üyenin takdirine bırakılmıştır. Yardım alan üyenin ölümü halinde varislerinden herhangi bir istekte bulunulmaz.

Türk İnşaat Mühendisleri Yardımlaşma Derneğinin Yönetmeliği gereğince, kayıtlı üyelerin vefatı halinde üyelerin belirttiği mirascısına, sözü geçen derneğin yaptığı yardımın yüzde yüzüne kadar ayrıca yardım fonundan da yardım yapılır.

Yardım fonundan yapılacak yardım miktarı, Yardımlaşma Derneği üye adedi ne olursa olsun, hiç bir zaman beher ölüm için (2.500,00) ikibin beşyüz lirası geçemez.

Yardım fonundan yapılacak yardım nisbeti, Oda Yönetim Kurulunun her seçimini izleyen günlerde, Yardım Fonu Komisyonunca yapılacak teklif üzerine, Oda Yönetim Kurulunca onaylanacak nisbet üzerinden ödenir.

Teklifin Gerekçesi :

1 — Yürürlükteki maddede yalnız üyenin ölümü halinde yardım yapılabileceği öngörülmüştür. Bundan her ölen üyenin ailesine otomatik olarak yardım yapılmayıp muhtaçlık şartı aranacağı anlamı çıkmakta ve mesleğini icra edemediği için üyelikten ayrılan meslekdaşların da yardım dışı tutulduğu anlaşılmaktadır. Ölen bir meslekdaşın ailesinin yardıma muhtaç olup olmadığının soruşturulması hem yaksık, hem de güçtür. Ayrıca yardımda zamanında yetiştirilemez. Bu nedenlerle her meslekdaşımızın ölümü halinde ailesine o yılın bütçe imkânlarına göre bir yardım yapılması öngörülmüştür.

2 — Yönetmeliğin aslında yokken geçen yılın Genel Kuruluna, Yardımlaşma Derneğine üyelerimizin girmelerini teşvik gerekçesiyle eklenen üç fıkranın bir yandan adaleti zedelemiş olması öte yandan beklenen teşviki de yapamadığı göz önünde tutularak bu üç fıkranın kaldırılması uygun mütalâa edilmiştir.

Yürürlük tarihi :

Madde 12 — Bu yönetmelik 12.2.1963 tarihinde yürürlüğe girer. (Oda XII. Genel Kurul kararı ile 5 inci maddeye üç fıkra eklenmiştir.)

Yürürlük :

Madde 12 — İşbu Yönetmelik 1.2.1963 tarihinde yürürlüğe girer. (Oda XII Genel Kurulunca 5 inci maddeye eklenen üç fıkra Oda XIII. Genel Kurulunca kaldırılmıştır).

Teklifin Gerekçesi :

Madde açıktır.

İnşaat Mühendisleri Odası Yayın Yönetmeliği

Amaç :

1 — Bu Yönetmeliğin amacı :

A) İnşaat Mühendisleri Odası Broşür ve Kitap işleri ile,

B) Türkiye Mühendislik Haberleri (T.M.H.) yayın işlerini düzenlemektir.

A) Broşür ve Kitap Yayın İşleri :

2 — İnşaat Mühendisleri Odası; Odanın kuruluş amacı, görevleri ve üyelerin yararlanmasından faydalı gördüğü teknik veya diğer konularda broşür ve kitaplar hazırlar, telif veya tercüme broşür ve kitapları bastırmak üzere satın alır, bunların basılmalarını, dağıtım veya satışlarını sağlar.

Satışı düşünülen broşür ve kitaplar; İnşaat Mühendisliğinin teorik veya uygulama alanlarında temel konularda veya konferans, rapor ve inceleme gibi çalışmalara ait bulunmalı ve satışı düşünülen sayı üzerinden gerçek maliyetleri hesaplanıp, buna yakın bir fiyatla satışa arz edilmeleri halinde yeterli kadar satılabilecek nitelikte olmalıdır.

Türkiye Mühendislik Haberleri (T.M.H.) ile birlikte bedelsiz olarak üyelere dağıtılması düşünülen broşür ve kitaplar ise, çoğunluğun faydalanabileceği nitelikte, İnşaat Mühendisliğinin temel veya aktüel konularında ve daha ziyade uygulamalı alanlara ait olmalıdır.

3 — Broşür ve kitaplar, Yönetim Kurulunca, öncelikle o konuda bilgi ve tecrübesi olan Oda üyelerine hazırlatılır.

İstenmeden hazırlanmış olan broşür ve kitapların satın alınması teklif edilirse, Yönetim Kurulunca uygun görülecek İhtisas Komisyonuna veya uzman bir üyeye tetkik ettirildikten sonra bastırılıp satışa arz edilmek üzere veya bedelsiz olarak bütün üyelere dağıtılmak üzere eser satın alınabilir.

4 — Yönetim Kurulu, Broşür ve kitapların satış fiyatlarını düşürmeye veya tenzilatlı satış yapmağa yetkilidir.

5 — Yönetim Kurulunca, o konuda bilgi ve tecrübesi bulunan bir üyeye veya üye olmayan bir uzmana yazdırılmasına karar verilen bir broşür veya kitap için bir sözleşme yapılır. Bu sözleşmede konu, gerekli şartlar, bu yönetmeliğe uygun ödeme esasları ve işin bitirilmesi süresi ile sözleşme hükümlerinin yerine getirilmemesi halinde ne yapılacağı açık olarak belirtilir.

Bastırılması için lüzumlu olan ödenek temin edilmeden Yönetim Kurulu, bir broşür veya kitabın satın alınmasına karar veremez.

Sözleşmeye uygun olarak tamamlandığı görülen eserler Yönetim Kurulunca satın alınır.

6 — Yönetim Kurulunca istenmeden hazırlanıp Odaya verilen eserler beğenilirse, istenmiş eserler gibi işlem görür; beğenilmezse herhangi bir ödeme yapılmaz.

7 — Yönetim Kurulu, telif hakkı satın alınan bir eseri basıp basmamakta serbesttir.

Yazarlarla İlişkiler :

8 — Eser, daktilo makinesiyle ve normal büyüklükteki kâğıdın bir yüzüne iki aralıkla ve gramer-kaedelerine uygun olarak yazılacak, Odaya 3 nüsha halinde verilecektir. Yunan harfli kısımlar temiz ve okunaklı olacaktır. Şekiller klîşeye verilebilecek tarzda ve küçültüldüğünde üzerindeki yazılar okunabilecek boyutlarda aydınlar üzerine çini mürekkeple çizilmiş, fotoğraflar parlak kâğıda ve net olarak basılmış olacaktır. Fotoğraflar ve kitaptan alınacaklar hariç olmak üzere, diğer bütün şekillerin, herbiri eserin bir nüshasına konulmak üzere 3 adet ozalit kopyası bulunacaktır.

9 — Yönetim Kurulu, uygun gördüğü İhtisas Komisyonuna, gerekirse bu komisyona komisyon dışından kimseleri de katarak veya doğrudan doğruya bir uzmana eserleri inceletir, Komisyon veya uzmanın vereceği mütalâayı gözönünde bulundurarak eserin satın alınıp alınmayacağına karar verir. Kısmen uygun görülen bir eserin uygun olmayan yerleri yazarına yeniden yazdırılabilir.

10 — Satın alınan eserin bedeli; Bu Yönetmeliğin ilgili maddelerine göre hesaplanan ücretin %95'i olup peşin olmak üzere yazar veya mütercimine ödenir. Baskı düzeltmeleri ve öteki kontroller için ayrılan % 5 ücret ise, bu işlerin yazar veya mütercim tarafından yapılması halinde baskı sonunda kendisine ödenir. Ancak, Yönetim Kurulu, sözü edilen düzeltme ve kontrolleri dilediğine yaptırmakta serbesttir.

11 — Basılan broşür veya kitaptan 30 adedi, yazar veya mütercimine ücretsiz olarak verilir.

Baskı Şekli :

12 — Basılan broşür veya kitapların okunaklı, temiz ve estetik ölçülere uygun olmasına çalışılır. Harfler 8-10 punto, kaller 10-12 olarak basım yapılır. Tablo ve şekiller duruma göre metin içinde veya metin sonunda basılabilir. Broşür veya kitaplar gerekirse ipe dikilir. (Cep broşür veya kitaplarında bu madde uygulanmaz.)

13 — Sayfa boyu, kesilmiş haliyle dıştan dışa yaklaşık olarak 17 x 24 cm., basılmış kısım boyutları, sayfa numarası da dahil olmak üzere 28 x 46 katrat veya 12,5 x 21 cm. olur. (Cep broşür veya kitaplarında bu madde uygulanmaz.)

14 — Kaplık kâğıt veya karton, iç kâğıt cinsleri mümkün olduğu kadar standart hale getirilir ve zorunluk olmadıkça değiştirilmez.

15 — Baskı adedi; broşür veya kitabın satış imkânları ve fiyatı, parasız olarak üyelere dağıtılması hususları gözönünde bulundurularak, Yönetim Kurulunca tesbit edilir.

16 — Satın alınması kabul edilen esere standart sayfa başına 40 lira ödenir. Standart sayfa 250 kelimedir ve hesap şekli madde 17 de gösterilmiştir.

Yönetim Kurulu, eserin konusunun orijinalliği ve zorluğu, buluşların yeniliği, yazarın üslup özelliği ve telif hakkının tamamen satın alınması halinde telif hakkı karşılığını da gözönünde bulundurularak, standart sayfa başına ödenecek ücreti % 50'ye kadar arttırmaya yetkilidir.

17 — Standart sayfa hesabı aşağıda açıklanmış şeklide yapılır :

Muhteviyatı bakımından dolu sayfalar ayrılır. Bunlardan 5 ilâ 10 tanesinin içindeki kelimeler sayılarak ortalama olarak sayfa başına kaç kelime düştüğü hesaplanır. Bu ortalama rakam tam metin ile dolu sayfa sayısı ile çarpılır, bunların karşılığı kelime adedi bulunur. Tam dolu olmayan veya şekil ve formüllerin mevcudiyeti dolayısıyla eksik kelime ihtiva eden sayfaların sayısı az ise teker teker sayılır; çok ise, gruplara ayırarak aralarında yukarıda belirtilen usul üzere her grubun ortalama kelime miktarı hesaplanır. Böylece bulunan kelime sayısı, evvelce bulunan kelime sayısı ile birleştirilir. Bu suretle eserin kaç kelimelik olduğu bulunur. Bu toplam 250'ye bölünerek eserin kaç standart sayfa olduğu hesaplanır. Bu hesaplama sonunda artakalan ve tam bir sayfa tutmayan kelimelerden 100 veya daha fazlası tam bir sayfa olarak hesaba dahil edilir, 100 kelimeden az ise hesaba katılmaz.

Eserdeki resim, şekil ve haritalar için, basılmış haldeki beher cm² si 2 kelime sayılır. Formüllü sahifelerde satır içindeki formüllerin herbir cm² si 2 kelime, satırlar arasında şekle benzeyen müstakil formüllerin herbir cm² si 1 kelime olarak hesaplanır.

Tercüme eserlerdeki, ayrıca çalışmayı icap ettirmeyen şekil ve cetvellerin yüzölçümlerinin yarısı alınarak hesap edilir. Eserlerde emekli bir çalışmayı icap ettirmiş olan haritalar, grafikler, alfabetik indeksler, cetvel ve şekiller için normal telif hakkının 4 misline kadar ödeme yapılabilir.

18 — Telif hakkı satın alınmayan ve baskı sayısına göre anlaşma yapılan eserlerin, tesbit edilen sayıdan fazla bastırılması halinde fazla baskılar için ödenecek ücret, taraflar arasında ayrıca tesbit edilir.

Telif hakkı satın alınan eserlerin fazla baskıları için ayrıca ücret ödenmez.

19 — Tercüme eserler için yukardaki hükümler geçerlidir. Bunlara ödenecek ücret standart sayfa başına 30 liradır.

Yönetim Kurulu; tercümenin zorluğu, tercüme edenin üslup özelliğini gözönünde bulundurularak, standart sayfa başına ödenecek ücreti % 50'ye kadar arttırmaya yetkilidir.

20 — Eser tercümesi teklifinde bulunanların 5846 No. lu "Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu" na göre gerekli müsaadeyi almış olmaları lâzımdır.

Oda tarafından tercüme edilmesi teklif edilen eserler için de gereken müsaadeyi çeviren alacaktır.

21 — Tercümesi yapılan eserin tamamının veya bir eserdeki müstakil bir bölümün eksiksiz olarak ve atlanmadan tercüme edilmesi şarttır.

22 — Ödemeler brütür, vergiler yazara ve çevirene aittir.

23 — Bu Yönetmelikte bulunmayan hususlarda nihaî karar, Basın Kanunu, Matbaalar Kanunu ve basın mesleğinde yerleşmiş teamüllere uygun olarak Yönetim Kurulunca alınır.

B) "Türkiye Mühendislik Haberleri" (T. M. H.) Yayın İşleri :

Kapsam :

24 — İnşaat Mühendisleri Odasının yayın organı olan "Türkiye Mühendislik Haberleri (T. M. H.) nin yayınlanmasında görev alanların yetki ve sorumlulukları, çeşitli hizmetler karşılığında ödenecek ücretler, yazarlarla ve Oda ile ilişkiler, derginin basılması, yayınlanması ve dağıtımı ile ilgili işlemler bu yönetmelik hükümlerine tâbidir.

Organlar ve görevli diğer elemanlar :

25 — Dergi ile ilgili iş ve işlemlerin yürütülmesinde görev alan organlar ve elemanlar şunlardır :

- Yayın Komitesi,
- Yayın Müdürü ve Teknik Sekreter,
- Dağıtım ve Abone Memuru,
- Gerekli diğer elemanlar.

Yayın Komitesinin Kuruluşu, Görev, Yetki ve Sorumlulukları :

26 — Yayın Komitesi üyeleri, Yönetim Kurulu tarafından her yıl Mayıs ayı içinde istekli Oda asil üyeleri arasından ve mümkün olduğu kadar değişik çalışma alanlarından gerekli sayıda olmak üzere seçilir. Durum, seçilenlere yazı ile bildirilir. Mevcut Yayın Komitesindeki üyelerin yeniden seçilmesi mümkündür.

Yayın Komitesinin teklifi ve Oda Yönetim Kurulunun kabulü ile Oda asil üyeleri dışındaki kişilerin de ihtisaslarından istifade edilebilir.

Yayın Komitesinin görevi tamamiyle teknik olup, bunun dışındaki kayıt, malzeme temini, matbaa ile angajman yapılması vs. gibi hususlarda Oda Yönetim Kurulunun isteği üzerine fikir beyan eder.

27 — Yayın Komitesi ilk toplantısını, Oda Yönetim Kurulunun daveti üzerine yapar; aralarından bir başkan seçerek göreve başlar ve seçim sonucunu Yönetim Kuruluna bildirir.

28 — Yayın Komitesinde herhangi bir şekilde bir üyeliğin boşalması halinde, boşalan üyelik için Yayın Komitesinin ve Yönetim Kurulu üyelerinin teklif ettiği adaylar arasından Yönetim Kurulunca seçim yapılır. Sonuç, Yayın Komitesi ile seçilen üyeye bildirilir. Bu üyenin görev süresi, diğer üyelerinki ile birlikte sona erer. Ancak, yeniden seçilebilir.

29 — Yayın Komitesi, her yıl Haziran ayı içinde Genel Kuruldaki dilek, teklif ve tenkitlerin işiği altında onaylanan bütçeyi de gözönünde tutarak derginin hangi aralıklarla çıkacağını, hacmini, tertip şeklini ve bunlara göre malî portesini; telif ve tercüme yazılarıyla diğer hizmetlerin ücret baremini de içine alan bir programı Yönetim Kurulunun tasvibine sunar.

Yayın Komitesi, Oda Yönetim Kurulunca kabul edilmiş bulunan program içerisinde Odadaki ihtisas kollarının çeşitliliklerini de gözönünde tutarak aşağıdaki yazı çeşitlerini uygun oranlarda içine alacak şekilde yayınları düzenler ve plânlar. Gelen yazıları okur, seçer, tasnif eder ve bunların

yayın tarihlerini tâyin eder. Bütçe çerçevesi içinde kalmak üzere orijinal fotoğraflar çektirir. Gerekli yazı stokunu sağlar. Bütün bu işler için lüzumlu işlemleri ve yazışmaları yapar.

Dergide yer alabilecek belli başlı yazı çeşitleri şunlardır :

Başyazı, Oda ve üyelerle ilgili haberler, aktüel meslekî konular, yurt içinde yapılan ve yaptırılan veya Türk İnşaat Mühendislerinin yurt dışında yaptıkları meslekle ilgili işler, teknik haberler, Uluslararası önemli inşaat faaliyetleri, teknik inceleme ve çeviriler, anketler, tartışmalı vazılar, meslekle ilgili yayın, eleştirme haber ve fotoğraflar, inşaat mühendisliğini ilgilendiren hukukî, sosyal ekonomik konular ve ilânlar.

30 — Başyazı ve Odadan Haberler, Oda Yönetim Kurulunun görevlendireceği organlar tarafından hazırlanıp yayını için Yayın Komitesine verilir. Bu yazılar, yayında öncelikle yer alır, Yönetim Kurulunun muvafakatı alınmadan geciktirilemez.

Teknik makaleler dışında kalan yazılarla, Oda ile ilgili olan yazılar Yönetim Kurulu veya görevlendireceği organın kararı alınmadan yayınlanamaz.

31 — Yayın Komitesi üyelerinin hizmetleri karşılığı, bütçede gösterilen miktar ve şekle göre ödenir. Yayın Komitesi üyeleri dışındaki, ihtisaslarından faydalanılan şahısların hizmetleri karşılığı, Yönetim Kurulunca tesbit edilecek esaslar içinde ödenir.

32 — Yayın Komitesi her yıl Oda Genel Kurulu toplantılarından en az bir buçuk ay önce, Genel Kurula sunulacak olan Yönetim Kurulu raporunda gözönünde tutulmak üzere o yıla ait çalışma raporu ile, gelecek yıl için düşüncelerini, bütçe teşkilât, kadro ve ücretlerini, dilek ve tekliflerini bir rapor halinde Yönetim Kuruluna verir.

Neşriyat Müdürü ve Teknik Sekreterin Görev ve Yetkileri :

33 — Neşriyat Müdürü ve Teknik Sekreter, Oda Yönetim Kurulunca atanır.

Basın Kanunu ve kendisiyle yapılmış bulunan sözleşme hükümleri uyarınca, basın mesleğinde çalışanlarla çalıştıranlar arasındaki ilişkileri düzenleyen mevzuat içinde kendisine verilen görevleri yapar;

Oda Yönetim Kurulundan gelen ve yayın Komitesince yayınlanması ve yayın zamanı kararlaştırılan yazıları, alınan ilânları dizdirir, düzeltmeleri yapar veya yaptırır, dergiyi düzenler ve bunu

Yayın Komitesine beğendirir, beğenilen şekliyle istenilen sayıda bastırır ve dergilerin abonelere zamanında gönderilmesini sağlar;

Türkiye Mühendislik Haberleri için yayımla ilgili gerekli dosyaları, defterleri ve sarf evrakını tutar veya bunların tutulmasını sağlar;

İlân, reklâm ve bütün masraf tahakkuklarını Muhasebe Servisine zamanında bildirir;

Baskı, klîşe ve kâğıt satın alınması için yazılı teklifleri toplar, bu hususta zamanında teşebbüse geçer ve aldığı teklifleri Yönetim Kuruluna sunar.

Oda Yönetim Kurulunca satın alınmasına veya bastırılmasına karar verilen broşür ve kitaplarla ilgili teknik hizmetleri yapar;

Her türlü klîşe, yazı, ilân, reklâm tasarılarını önceden yapar, borç ve alacakları takip eder, kayıtlarını muntazam bir şekilde tutar ve gerektiğinde Yayın Komitesine veya Oda Yönetim Kuruluna durumu raporla bildirir.

Neşriyat Müdürü, idari bakımdan Oda Yönetim Kuruluna, neşriyatla ilgili teknik hususlarda Yayın Komitesine bağlıdır.

Sevkiyat ve Abone Memurunun Görevleri :

34 — Sevkiyat ve Abone memuru, derginin sevkiyatı ve abone işleriyle uğraşır; Abone defterini tutar, paraları zamanında takip ve tahsil eder, Oda Veznesine yatırır, Neşriyat Müdürünün verdiği tashih işleriyle sair görevleri yapar.

Gerekli Diğer Elemanlar :

35 — Gerek derginin basımından önceki ve gerekse baskı işinin tamamlanmasından sonraki hizmetlerin görülmesi için Neşriyat Müdürü, Oda Yönetim Kurulu'nun müsaadesiyle yeteri kadar eleman çalıştırır.

Yazarlarla İlişkiler :

36 — Basılmak üzere Odaya verilen yazı ve resimler Yayın Komitesince incelenir ve dergide basılıp basılmıyacağı yazarlara bildirilir. Yazılar, yazarın isteği halinde geri verilir.

37 — Yazılar iki aralıkla kâğıdın bir yüzüne daktilo ile yazılır, bir asıl bir suret olarak Odaya gönderilir. Şekil ve grafikler baskıya müsait şekilde aydıngere çini mürekkeple çizilmiş, fotoğraflar parlak kâğıda ve net olarak basılmış durumda hazırlanır.

38 — Tercüme yazıların kaynağı, yazarı ve çevirenin adı, adresi belirtilir; yazının basılıp basılmıyacağı kendisine bildirilene kadar kaynak el-

den çıkarılmaz ve Yayın Komitesinin istemesi halinde Odaya en kısa zamanda gönderilir.

39 — Yazısı veya tercümesi dergide basılan üyeye o, dergiden on adet ücretsiz verilir.

40 — Telif veya tercüme yayınlanan her türlü yazının ve teknik kanaatlerinin sorumluluğu yazı sahibine aittir. Yayın Komitesi, yazı metninde değişiklik yapılmasına lüzum görürse, yazı sahibinin mutabakatını alır, ancak metindeki fikri bozmamak şartıyla cümle yapısında değiştirme veya düzeltmeyi re'sen yapabilir.

41 — Yayın Komitesi, lüzum gördüğü takdirde dergide yayınlanacak teknik yazılardan basım güçlüğü gösterenlerin tashihlerini yazı sahiplerine yaptırabilir.

Ücretler :

42 — Dergide yayınlanan telif ve tercüme yazılar ile orijinal fotoğraf ve resimler için Oda Yönetim Kurulunca tesbit ve dergide ilân edilmiş olan ücretlerle ödeme yapılır. Yayınlanan yazıların yayın hakkı yazı sahiplerine aittir.

İlânlar :

43 — Dergide yayınlanmak üzere resmî ve özel ilân kabul edilir.

Basın ilân Kurumunca dergiye verilen resmî ve yabancı ilânlar 195 sayılı Kanun hükümlerine göre işlem görür. İlân bedelleri Kurum tarafından tahsil edildikçe Bankada gösterilen hesaba yatırılır.

44 — Özel ilâncılık şirketleriyle ilân ve reklâm prodüktörlerinin dergiye temin ettikleri ilân ve reklâmlardan kendilerine Oda Yönetim Kurulunca tesbit edilmiş bulunan sınırlar içinde komisyon ödenir.

Odada görevli hiçbir memura komisyon verilemez. Ancak, ilân ve reklâm temininde gayret gösteren personele Yönetim Kurulu kararı ile takdir edilen prim ödenebilir.

45 — Derginin her nüshasının çıkışından sonra Muhasebe Şefi ve Neşriyat Müdürü ilân ve reklâm tahakkuklarını çıkarırlar. T. M. H. Yayın Komitesi ve İcra Komitesinin inceleme ve onayından sonra Oda Muhasebe Servisince gerekli kayıt işlemleri yapılır.

Özel ilâncılık şirketleriyle reklâm prodüktörleri, dergide yayınlanan ilân ve reklâm bedellerini en geç iki ay içinde ödemek mecburiyetindedirler. Bu husus, yapılan sözleşmelerde belirtilir ve ilân veya reklâm verenin veya Komisyoncunun tek başına veya müteselsilen kefil oldukları kaydı konular, gerektiğinde icra yolu ile tahsili yoluna gidilir.

46 — Neşriyat Müdürü, ilân ve reklâm gelirlerini artırmak amacıyla, gerekli gördüğü teklifleri Yayın Komitesi ve Yönetim Kuruluna getirir.

Neşriyat Müdürü, sebebini Yönetim Kurulu Başkanı veya Genel Sekreterliğe önceden haber vermek ve muvafakat almak suretiyle herhangi bir ilânı sahibine geri gönderebilir.

Oda ile İlişkiler :

47 — Yayınların, program, ilân, politika ve muhtevası Oda Yönetim Kurulunca tesbit edilir.

T. M. H. Yayın Komitesi bu hususta Yönetim Kurulunun Yardımcısıdır.

48 — Oda Yönetim Kurulunca hazırlanan yazı ve makalelerin her ayın -en geç 25'ine kadar Yayın Komitesine verilmesi lâzımdır.

49 — Dergi üzerinde gösterilmesi kanunen gerekli bulunan isimleri Yönetim Kurulu tesbit eder.

Yürürlüğe Giriş :

50 — Bu Yönetmelik XIII. Genel Kurul tarafından kabul edilerek 1 Mart 1967 tarihinden itibaren yürürlüğe girmiş ve 1 Mart 1965 tarihli "Neşriyat Encümeni Yönetmeliği" yürürlükten kaldırmıştır.

EK : 11

Şehir, Yol Projeleri Minimum Standartlar Yönetmeliğine Ek Tasarı

1 Mayıs 1966 da yürürlüğe girmiş bulunan Şehir Yol Projeleri Minimum Standartlar Yönetmeliği hakkında İnşaat Mühendisleri Odası XII. Genel Kurul toplantısındaki temenniler göz önünde tutularak komisyonumuzca bu ek tasarı hazırlanmıştır.

Mezkur genel kurul toplantısında yukarıda belirtilen yönetmelik, İmar ve İkân Bakanlığınca şehir yollarında tretuvarlar altına konacak su, elektrik ve kanalizasyon gibi umumî tesisat boru ve kablolarının yerleri ile yol kesitleri hakkında tesbit edilen esasların da dikkate alınması şartıyla onaylanmıştır.

A) Buna göre, hazırlanan yol en kesitleri, min genişlikleri ihtiva edecek şekilde ek olarak sunulmuştur. (EK : 1)

Şekiller (şekil : 1, şekil : 2, şekil : 3) rapor eklerinin sonundadır.

B) Komisyonumuz, yönetmeliğin 4. maddesi (e) bendinde, elektrik, telefon, su ve havagazı gibi yeraltı tesislerinin geçeceği gale-

rilerin fen, su ve havagazı gibi yeraltı tesislerinin geçeceği galerilerin en kesitte yerleşme durumlarını belirten 1/50 ölçeğinde detaylar verileceğini ifade etmiştir. Bu hususta İmar İkân Bakanlığı yayınlarından "Amme Tesisleri" kitabında ek olarak verilen tesisat galerilerini havi detay resimleri, iki şeritli min yol genişliği 6.00 m olmak şartıyla uygun mütalâa edilmiştir. Mezkûr detaylar ek olarak sunulmuştur. (EK : 2)

C) Ayrıca amme Tesisleri kitabında belirtilen şu esasların da yönetmeliğe ithali faydalı görülmüştür :

- 1 — Ana borular, ana caddelerin yükünü hafifletmek için mümkün merteye tali caddelere döşenmelidir.
- 2 — İçme suyu tevci boruları umumiyetle tretuvar altına döşenir. Ancak tretuvar genişliği zaruret dolayısıyla 1,50 m. den az ise, taşıt kısmına döşenebilir.
- 3 — Taşıt kısmı genişliği 6,00 m. den az olan sokaklarda gerek döşenme ve gerekse tamir esnasında trafiği aksatmamak için kanalizasyon ve yağmur suyu boruları taşıt kısmı eksenine döşenmez.
- 4 — Direk, yer üstü yangın musluğu, çöp sepeti gibi tesislerin ekseni bordür dış kenarından 0,75 m mesafede olmalıdır. Bu gibi tesisler 2.50 m ve daha geniş tretuvarlara dikilir.
- 5 — Ağaç ekseni bordür dış kenarında 1,15 m ve yeraltı tesisleri ağaç ekseninden 2.50 m veya daha fazla mesafede olmalıdır.

EK : 12

İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Başkanlığına

İLGİ : 9.7.1966, 6.9.1966 gün ve

410 — 2545, 410 — 3233 sayılı yazılarınız.

Toplum Kalkınmasında esas, toplumun gücü ile devletin gücünü birleştirerek harekete getirmek olduğuna göre, bu esasın tahakkukuna çalışabilecek bir müessesenin Odada Kurulmasının sağlamanın zaruri olduğu görülmektedir.

Bugün muhtelif devlet müesseseleri Toplum Kalkınması mevzu üzerine çalışmakta ve kendi imkânları nisbetinde faydalı olmayı istemektedirler. Bu husus 9.7.1966 gün ve 410 — 2544 sayılı Oda yazısına gelen cevapların mütalâasından anlaşılabilir.

Bizde oda olarak böyle bir faaliyete katılmak istiyorsak maddi bazı fedakârlıkların göze alınması gerektiğine inanıyoruz bunun içinde :

1 — Toplum gücüne hakim olacak bir müessesenin kurulması,

2 — Bu güce istikamet verecek bir yardımcıının daimi faaliyet göstermesi ve devlet gücü ile birleşmesini sağlaması,

Oda olarak müessesenin (ki bu bir kooperatif, dernek veya birlik olabilir) Tüzüğünü hazırlamak ve bu tip tüzüğü numune olabilecek şehir veya kasabadan bir veya birkaç mahalle veya köylerinde münasip miktarına tatbik ederek müessseyi kurmak ve yaşamasının sağlamak durumunda bulunuyoruz. Bu da tüzüklerin yürümesini sağlayacak bir yardımcı elemana ihtiyaç gösteriyor. Diğer taraftan yine Oda müessesesini kurmuş ve yardımcısını sağlamış olduğu mahalle ve köylere de teknik yardım gücünü iletmesi lâzım gelmektedir. Kuşacağı fahri ve gönüllü üyelerinden müteşkil heyetlerin (veya lüzumunda paralı olarak teşkil edeceği heyetlerin) vasıtası ve zaruri masraflarını kabul ederek, yerinde incelemeler yaptırmak ve alacakları inceleme raporlarını yardımcısı vasıtasile mahallin ve devletin gücüne intikal ettirmek görevini de ifa etmelidir. Böylece arzu edilen neticeye süratle varmak mümkün olacaktır.

Şayet Oda olarak böyle bir fedakârlık göze alınabilirse Komisyon olarak ilgili makamlar ve müesseselerle şifahi temaslar yapıp lüzumlu Tüzüklerin hazırlanması cihetine gidilecektir. Bu sorumuzun müsbet karşılanması halinde bu seneki programımız :

1 — İlgili makamlarla temas ederek tip tüzüğü hazırlamak,

2 — 1967 senesi faaliyeti için numune olabilecek mahalli intihap etmek.

3 — Heyetlerin Kurulması hazırlığını yapmak olacaktır.

Odamız Yönetim Kurulu kararına intizaren şimdilik herhangi bir faaliyet gösterilmemesi uygun görülmüştür.

Bilgilerine arz olunur. Saygılarımızla
Şehirselsel ve Köysel Toplum Kalkınması Komisyonu

Başkan Üye
Hasan Çıngı Nurettin Yolaç
Üye
İbrahim Akın

NOT : 6.9.1966 gün ve 410 — 3233 sayılı Yazı ve ekleri ilişiktedir.

EK : 13

TRT HABER BÜLTENİ

Yayın Tarihi : 22 Temmuz 1966

Yayın Saati : 13.00

TÜRKİYE RADYOLARI

Özetler :

Bugün Başbakan Süleyman Demirel'in başkanlığında yatırımcı Bakanlarla, Mimâr, Elektrik, İnşaat ve Makina Mühendisleri Odaları temsilcilerinin katıldığı bir toplantı yapıldı.

Ankara :

Başbakan Süleyman Demirel'in başkanlığında bugün saat 10'da Başbakanlıkta yatırımcı yedi Bakanla, bu Bakanlıklarla ilgili Millet Meclisi Komisyonu Başkanları, Mimarlar, Elektrik Mühendisleri, İnşaat Mühendisleri ve Makina Mühendisleri Odaları temsilcilerinin katıldığı bir toplantı yapılmıştır.

Başbakan Süleyman Demirel, toplantı hakkında kendisinden bilgi isteyen TRT Muhabirine, toplantının Odalar tarafından yapılmak istendiğini bildirmiştir.

Bayındırlık Bakanı Ethem Erdiç, Tarım Bakanı Bahri Dağdaş, Ulaştırma Bakanı Seyfi Öztürk, Sanayi Bakanı Mehmet Turgut, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı İbrahim Deriner, İmar ve İskân Bakanı Haldun Menteseoğlu, Köy İşleri Bakanı Sabit Osman Avcı yatırımcı Bakanlar olarak toplantıda hazır bulunmuşlardır.

Başbakan Süleyman Demirel yapılan toplantı hakkında şu açıklamada bulunmuştur :

"— Bu toplantı Teknik Gücün daha iyi ve daha randımanlı hale getirilmesi, yatırımların daha süratli gerçekleşmesi için yapılan istişarî mahiyette bir toplantıdır."

TÜRKİYE RADYOLARI

Yayın Tarihi : 22 Temmuz 1966

Yayın Saati : 19.00

Özetler :

Başbakan Süleyman Demirel'in başkanlığında yatırımcı Bakanlar ve Odalar temsilcilerinin katılmasıyla bugün bir toplantı yapıldı.

Ankara :

Başbakan Süleyman Demirel'in başkanlığında, bugün Başbakanlıkta yatırımcı Bakanlar ve bu Bakanlıklarla ilgili Millet Meclisi Komisyon Başkanları, Mimarlar, Elektrik Mühendisleri, İnşaat Mühen-

disleri ve Makina Mühendisleri Odaları temsilcilerinin katıldığı toplantı 3 saat sürmüştür. Toplantıdan sonra Bayındırlık Bakanı Ethem Erdiñç gazetecilere şu açıklamayı yapmıştır.

“— Her çeşit potansiyelden daha müessir şekilde yararlanmak, ikinci beş yıllık plândaki yatırımların gerçekleşmesinde daha verimli metodlar bulmak için düzenlenen bu gibi toplantılara devam edilecektir.”

Ulaştırma Bakanı Seyfi Öztürk de, toplantının tam bir anlayış ve görüş birliği içinde geçtiğini bildirmiş, “Odalar temsilcilerinin hükümet çalışmalarına yardımcı olacaklarını vaad etmeleri memnuniyetimizi mucip oldu” demiştir.

Toplantıya, Millet Meclisi Bayındırlık Komisyonu adına katılan, Komisyon Başkanı Zonguldak Milletvekili Cahit Karakaş da şunları söylemiştir :

“— Toplantı Türk Mühendis ve Mimar Odalarının inisiyatifiyle oldu. Odalar temsilcileriyle ikinci beş yıllık kalkınma plânının hazırlanması ve 1967 plânının uygulanmasında hükûmete yardımcı olmak ve yatırımların en uygun şekilde yapılması için eldeki imkânlardan teknik personel ve kapasite bakımından azami faydanın sağlanmasını temin etmek için konuşuk.”

Saat 11.30dan itibaren Sanayi Bakanı Mehmet Turgut'un başkanlığında devam eden toplantıya Bayındırlık Bakanı Ethem Erdiñç, Tarım Bakanı Bahri Dağdaş, Ulaştırma Bakanı Seyfi Öztürk, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı İbrahim Deriner, İmar ve İskân Bakanı Haldun Menteseoğlu, Köy İşleri Bakanı Sabit Osman Avcı, yatırımcı Bakanlar olarak katılmışlardır.

EK : 14

B.P.T. SEKRETERYASI İZLEME BÜLTENİ NO : 1

Gün : 20.1.1967

23 Ekim 1966 günü yapılan 2 No.lu B.P.T. sında alınan kararların yürütülmesi konusunda aşağıdaki izlemeler yapılmış ve sonuçlar alınmıştır :

Gündem Madde 1 — Proje yatırımları

Konu 1. İnşaat Projesi Yatırımları :

İnşaat proje yatırımları için 1967 yılı bütçesinde yeterli fonların sağlanması hususu Yüksek Plânlama Kurulu toplantılarına getirilmiş, Bayındırlık Bakanlığı Yapı ve İmar İşleri Reisliği Bütçesi hariç diğer Bakanlık bütçelerinde olumlu sonuç alınmıştır. Bayındırlık Bakanlığı bütçesinde 1966 yılında

sadece 1,5 milyon TL. sı olan ve bunun 1 milyonun biraz üstüne çıkarılmıştır. Ancak şu anda T.B.M.M. sine bulunan bütçe kanununun 16 ncı maddesine gerekli ek yapılmak suretiyle proje yatırımları için inşaat yatırımlarından da yararlanabilmesi hususunda çalışılmaktadır.

Sayın Bayındırlık Bakanı bu konudaki muvaffakatını belirtmiştir. Proje ihale usulü rehberi henüz, Bakanlar Kuruluna iletilmemiştir.

Konu 2. Tesis Projesi Yatırımları :

Bu konuda bir ilerleme meydana getirilememiştir.

Yeni bir adımın atılması, Odalarca ayrıntılı bir çalışma yapılarak yeniden konunun B.P.T. sine getirilmesine bağlıdır.

Gündem Madde 2 — Teknik personeli istihdamı :

Konu 3 : Teknik Devlet Memurları Kanununun gerçekleştirilmesi ve 657 sayılı kanunla yapılacak istihdamın önlenmesi.

— Toplantıda karar altına alınan, D.P.D. sı başkanı ile Odalar Temsilcileri arasında yapılacak toplantı gerçekleştirilmiş ve toplantıda, Sayın Bakan İbrahim Deriner, Sayın D.P.D. sı başkanı Niyazi Akı ve B.P.T. Genel Sekreteri Arman Güran Bulunmuştur.

Toplantıda aşağıdaki hususlar Sayın Akı tarafından açıklanmış ve mutabakat sağlanmıştır.

— 657 sayılı kanun uygulanmayacaktır.

— Yeni Kanun hazırlıklarına 24.10.1966 gününden itibaren D.P.D. sine bir komisyon tarafından başlanmıştır. Komisyon, çalışmamız olan “Teknik Devlet Memurları Kanun Teklifi” de dahil olmak üzere bu konudaki bütün çalışmaları eleştirmekte ve yeni Personel Kanununun ana prensiplerini tesbite çalışmaktadır.

— Tesbit olunacak prensipler, ilgili bütün kurullara (Meslek Odalarına da) gönderilerek mütalâaları alınacak bu kuruluş temsilcilerinin katılımı ile kurulacak bir komisyonca yeni tasarı hazırlanacaktır.

— Hazırlanan tasarı ilgili kuruluşların yeni bir eleştirisine tabii tutulduktan sonra T.B.M. M. sine sevk edilecektir.

Bu sayın Akı tarafından 4 yıllık ilmi mesai olarak vasıflandırılmaktadır.

Konu 4 : D. P. Heyetine Bir Teknik Elemanın Katılımının Sağlanması :

Odalarca hazırlanmış bulunan kanun teklifi, T.B.M.M. sine Hükümet tasarısı olarak sunulmak üzere, Bakanlar imzasına çıkarılmış, bugüne kadar 8 Bakan tarafından imzalanmıştır.

EK : 15

Dos. No. : 1/8

Sayısı : 410 - 222

Konu : Meslek Odalarının doğrudan doğruya yazışma yapabilecekleri Hk.

SANAYİ BAKANLIĞI

İLGİ : Müsteşarlık Yazı İşleri Bürosu 31.12.1966

Tarih ve No. : 45 Tamimi

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliğinin 27.12.1966 gün ve 02/732 sayılı yazısına dayanılarak İlgide gösterilen Bakanlık tamiminden bilgi alınmıştır.

Oysaki adı geçen Birlik Yönetim Kurulunun Odaların doğrudan doğruya yazışmalarını yasaklamak ve kısıtlamak yetkisi yoktur ve bu davranışı 6235 - 7303 sayılı Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Kanununa aykırıdır. Şöyleki :

Bu kanun 19 ncu maddesindeki "Odalar bu Kanunun 2 nci maddesinin (b) bendinde yazılı

maksat ve gayelerden başka, Birlik Umumi Heyetince kararlaştırılan işlerden yalnız Odalarını alâkalandıran kısımları ile vazifelidirler" hükmüyle yalnız Birlik Umumi Heyetince kararlaştırılan konularda görev ve yetkileri sınırlanmıştır. Buna mukabil 2 nci maddesinin (b) fıkrasındaki "Ammenin ve memleketin menfaatleri, meslekin inkişafı, meslek mensuplarının hak ve selâhiyetleri bakımından lüzumlu gördüğü bütün teşebbüs ve faaliyetlerde bulunmak;" görev ve yetkilerini aynen Odalara da tanımıştır. Bu açıklık karşısında yapılacak işlemin takdir ve müsaadelerinizle sunarız.

Saygılarımızla
İnşaat Mühendisleri Odası
Başkan
Eşref ÖZAND

Dağıtım :

Gereği için : Sanayi Bakanlığına
İlgili Bakanlıklara

Bilgi için : T.M.M.O.B. Başkanlığına
Meslek Odaları Başkanlıklarına

—oO—

EK : 16

İNŞAAT MÜHENDİSLERİ ODASI BİLDİRİSİ

Mimarlar Odasınınca Hazırlanan "Mimarlık ve Şehircilik Yarışmaları Düzeni"nin Aksaklıkları Hakkında
20/Ekim/1966

ÖZET :

Bu bildiri özet olarak aşağıdaki hususlar belirtilmiştir :

— Halen yürürlükte bulunan Bayındırlık Bakanlığı Mimarlık ve Şehircilik yarışmalarına ait yönetmeliğin tatbikatında görülen başlıca aksaklıklar:

- Yurt ekonomisine zararlı projelerin elde edilmesi,
- İşveren müesseselerin serbestiyete sahip olamaması,
- Gerek inşaat mühendisliğinin gerekse inşaat projeleri kalitesinin yükselmesine engel olunması...

— Mevcut yönetmelikteki aksaklıkların düzeltilmesi beklenirken, Mimarlar Odası tarafından müstakilen hazırlanmış Mimarlık ve Şehircilik ya-

rışmaları düzeni hükümlerinin tatbikiyle, mevcutlardan gayri ortaya çıkan yeni durumlar :

- Mahdut bir camianın yararına hareket etmeleri için jüri üyelerine yapılan baskı,
- Müesseselere yapılan çeşitli baskılar, tehditler ve gerçeklere uymayan tatbikat,
- Meslek Odalarına yapılan baskı...
- Bir kardeş Oda olan Mimarlar Odasıyla müştereken ve bütün diğer ilgililerin de mütalâaları alınmak suretiyle, yurt gerçeklerine uygun yeni bir yönetmelik hazırlanması dileği...

TÜRKİYE MİMARLAR ODASINCA HAZIRLANAN "MİMARLIK ve ŞEHİRCİLİK YARIŞMALARINI DÜZENİ" KONUSUNDA İNŞAAT MÜHENDİSLERİ ODASININ BİLDİRİSİ

Proje yarışmaları konusunda halen Bayındırlık Bakanlığı tarafından hazırlanmış "Mimarlık ve Şehircilik yarışmalarına ait yönetmelik" yürürlükte bulunmaktadır. Bu güne kadar vaki tatbikatta bu

yönetmeliğin aşağıda belirtileceği veçhile bir çok aksaklıklara sebebiyet verdiği bir vakia iken ve bu yüzden bütün ilgililerin müşterek çalışmaları ile mevcut yönetmeliğin memleket menfaatlerine ve gerçeklere uygun bir şekilde düzeltilmesi beklenirken, bir kardeş Oda olan Mimarlar Odası tarafından, gerek Bayındırlık Bakanlığının gerekse ilgili diğer oda veya teşekküllerin görüşleri dahi alınmadan ve büyük bir cesaretle mevcut yönetmeliği tadifen başka bir yönetmelik hazırlandığı görülmüştür. Halen uygulanmasına çalışılan bu yeni yönetmelik ile Mimarlar Odası yürürlükteki Bayındırlık Bakanlığı yönetmeliğinin yerine kaim olmak üzere yeni bir yarışma düzeni getirmek istemektedir.

Bu yeni düzenin uygulanması halinde, aşağıda belirtildiği veçhile bilerek veya bilmiyerek bir odanın ve mahdut bir zümrenin lehine ve fakat memleket menfaatlerinin aleyhine olduğu kadar gerçeklere de tamamen aykırı sonuçlar elde edilecek ve mevcut aksaklıklar ise çok daha derinleşmiş olacaktır.

İnşaat Mühendisleri Odası, bu durumu ilgililerin görüşlerine arz etmek üzere bu bildiriye kaleme almış ve ayrıca bu konuda yeni bir yönetmelik hazırlanması için de teşebbüse geçmiş bulunmaktadır. Hazırlanmakta olan bu yeni yönetmelik bütün ilgililerin, meslek odalarının, yatırımcı müesseselerin müşterek çalışmaları ile meydana getirilecek memleket menfaat ve gerçeklerini gözönünde bulunduracak ve gerek yarışma gerekse proje yaptırma ve kontrol işlerinin yürütülmesini düzenleyecektir.

Halen yürürlükte olan ve yukarıda belirtildiği üzere Mimarlar Odasınınca yeni düzen ikamesi suretiyle iptali istenen Bayındırlık Bakanlığı müsabaka yönetmeliğinin, bu güne kadar vaki tatbikatında görülen aksaklıkların başlıcaları aşağıda belirtilmiştir :

Bayındırlık Bakanlığının mevcut müsabaka yönetmeliğinin aksaklıkları :

1 — İnşaat Mühendisleri Odası ile bir kardeş oda olan Mimarlar Odası arasında evvelce bu konularla aktolunmuş ve müşterek çalışmaları düzenleyen protokollar bulunmasına rağmen, proje yarışma jürileri ekseri hallerde İnşaat Mühendisleri Odası üyeleri bulunmadan tamamen Mimarlar Odası üyelerinden teşekkül etmektedir. Bu yüzden jüriler İnşaat Mühendisliği yönünden projeleri çok defa gereği kadar etüd imkânından mahrum kalmaktadır. Bundan başka, İnşaat Mühendisliğini ilgilendiren hizmetler hakkında ve yapı sisteminin seçilmesi gibi konularda yarışmaya iştirak eden proje, mimar-

ların bizzat hazırladıkları raporları bu gibi jüriler aynen kabul etmektedir. Böylece ekonomik olmayan, mahalli şartlara tamamen uymayan, optimum bir çözüme sahip bulunmayan ve dolayısıyla yurt ekonomisine zararlı olan projeler elde edilmekte ve bunlar tatbik edilmektedir.

2 — İnşaat Mühendisleri Odasının yarışma şartları ve jürileri üzerinde fiilen kâfi derecede söz sahibi olmamasının sonucu olarak, yarışma kazanan bir çok projeler lüzumsuz yere fazla lüks veya pahalı nitelikte olmakta, ayrıca bu projelerin inşaat mühendisliği yönünden ihtiva ettiği hatalar bir çok zararlara sebebiyet vermektedir.

3 — Mevcut yönetmeliğin tatbikatı ile görülmüştür ki yalnız mimarlardan müteşekkil bir jürinin hazırlamış olduğu şartnamelere göre yarışmayı kazanan bir proje mimarı, bilumum projelerin yegâne işvereni haline gelmektedir. O kadar ki işin sahibi olan müessese dahi ekseri hallerde proje yaptırma konusunda hiç bir serbestiyete sahip olamamakta ve ne tesisat ne de inşaat projelerini dilediğine veya kendi personeline yaptırılmamaktadır.

4 — Yarışmaya çıkarılan yapılarda, bir buluşu ifade eden ve karşılığı da yarışma mükâfatı ile peşinen ödenen ön projelerden sonra mimarlık hizmetleri olarak yapılan iş mimari tatbikat ve mimari detay planlarının hazırlanmasıdır. Halbuki bu safhada inşaat mühendisliği hizmetleri olarak yapılan iş ise yüzlerce sayfalık statik hesaplardan ve ekonomik sistem etüdülerinden başka, toplum pafta adedi mimari proje paftalarına nazaran çok daha fazla olan mühendislik tatbikat ve detay projeleridir. Statik sistemin seçilmesi, ekonomik şartların tesbiti ve sair etüdü ile birlikte inşaat mühendisinin gerek yaratma gücü gerekse bilgi ve emeği bakımlarından bu safhada taşıdığı yükün ve sorumluluğun çok fazla olmasına rağmen mevcut ücret tarifelerine ve bunların çeşitli tatbikatına göre bu emeklerine karşılık fiilen aldığı ücretler ise hakkı olanın çok dununda bulunmaktadır.

Bu gibi tatbikatın sonucu olarak gerek inşaat mühendisliğinin gerekse proje kalitelerinin yükselmesine büyük ölçüde engel olunmaktadır.

5 — Yarışma şartnameleri gereğince mimarlara mesleki kontrol hizmetleri verildiği halde yapı emniyetini ve bilumum inşaat mühendisliğine ait hesap ve projelerin sorumluluğunu taşıyan inşaat mühendisine ise bu hizmet verilmemektedir.

Yukarıda belirtilen bu aksaklıkların bertaraf edilmesi beklenirken, Mimarlar Odası tarafından müstakilen hazırlanmış olan "Mimarlık ve Şehirci-

lik Yarışmaları Düzen" hükümlerinin tatbiki ile bu güne kadar vaki olan zararlı sonuçlar ve aksaklıklar daha da şiddetlenmiş olarak kaldıktan başka aşağıda belirtilen durumlar ayrıca ortaya çıkmaktadır.

Mimarlar Odasının hazırladığı yarışma düzeninin aksaklıkları :

1 — Bu güne kadar tatbikatta görülen ve yukarıda belirtilen zararlı hallerin ve aksak durumların hiç birisi ortadan kalkmamaktadır.

2 — Yarışma düzeni isimli broşürdeki kuralların uygulama esasları olarak neşredilen prensiplere göre, jüri üyeleri ve raportörler mahiyeti aşağıda izah edilecek yeni düzeni uygulamaktan ayrı ayrı sorumlu tutulmak (madde 1), bunları uygulamayan jüri üyeleri ise jüri aday listesinden çıkarılmak tehdidi altında bulundurulmaktadır. (Not 1). Bu prensipler jüri üyelerini baskı altında tutmakta ve bu kimseleri memleket menfaat ve gerçeklerine göre hareket edecek yerde, bir odanın ve mahdut bir camianın menfaatlarına göre hareket etmeye zorlamaktadır (Jüri düzeni madde 1 - f).

3 — Yukarıda sözü geçen aynı prensiplere göre, her hangi bir proje yarışması çıkaracak olan kuruluşlarda hiç bir insiyatif bırakılmamaktadır. Bu müesseseler yarışma durumunu Mimarlar Odasına bildirmeye mecbur tutulmakta (madde 3), bunu uygulamayan kuruluşların ise çıkaracakları yarışmanın ve ayrıca bu düzene uyulmayarak çıkarılacak bütün yarışmaların Mimarlar Odasınca boykot edileceği tehdidinde bulunulmaktadır. (Not 2). Bundan başka söze konu talimatnamenin 2. maddesinde ise bu talimatnameye aykırı olarak açılacak müsabakaların hükümsüz olduğu kesin olarak ifade edilmekte, 27. maddesinde de iş sahibi müesseselerin hazırlıyacakları müsabaka şartnamelerinin müsabakadan evvel Mimarlar Odasının tasvibinden geçirilmesi şart koşulmaktadır.

İş yapan özel veya devlet teşekküllerinin bir oda tarafından bu şekilde baskılı bir düzene sokulmağa çalışılması; üstelik bu tatbikatın da Bayındırlık Bakanlığının mevcut yönetmeliği henüz yürürlükte iken yapılmak istenmesi; İnşaat Mühendisleri Odasınca hem usul ve teamüllere hem de gerçeklere aykırı bulunmuştur. Bu tatbikat ayrıca, bir meslek odasını icra organlarından dahi daha üstün bir duruma getirmektedir ki kardeş Mimarlar Odasının bunu bilerek böyle bir düzeni getirdiğine ihtimal veremiyoruz.

4 — Yeni yarışma düzenine göre mükâfatların % 5 lerinin ilgili müesseseler tarafından Mi-

marlar Odasına yatırılması şart koşulmuştur. (Madde 12). Bundan başka gerek mükâfat tutarları gerekse jüri ücretleri, mevcut Bayındırlık Bakanlığı Yönetmeliğine nazaran % 100 nisbetinde artırılmıştır. (Madde 49). Jüri üyeleri ve raportörler de ayrıca bu düzeni uygulamakla mükellef ve bundan sorumlu tutulmaktadırlar.

Bu tatbikat bir oda lehine olmak üzere kurulmak istenen baskılı bir düzen ifade etmekte olup bu hususun kardeş odanın gözünden kaçtığını zannediyoruz.

5 — İş sahibi müessese, yeni düzene göre yarışmayı kazanan proje mimarına mimarlık projelerinden gayri bilumum mühendislik projelerini de tam ve eksiksiz olarak yaptırmaya icbar edilmekte, ayrıca mesleki kontrol hizmetleri de aynı mimara yaptırmaya zorlanmaktadır. (Madde 52). Bir çok müessesenin elinde statik bürolar bulunmasına rağmen veya inşaat mühendisliği proje ve hizmetlerini kendi güvendiği her hangi bir büroya yaptırmak arzusuna rağmen, bu müesseselerin behemahal bu projeleri ve hizmetleri mimara yaptırmaya mecbur tutulması da ayrıca gerçeklere aykırı ve lüzumsuz bir baskı olarak mütalâa edilmektedir.

6 — Yeni düzene göre yarışma jürisinin teşkilî münhasıran ve yalnız bir odanın tekeline alınmakta, konular ile bu kadar yakından ilgili İnşaat Mühendisleri Odası "2. derecede ilgili" olarak mütalâa edilmekte, bununla da iktifa edilmiyerek Mimarlar Odasının teklifi halinde, ilgili meslek odası jüride bir tek temsilci dahi bulunduramamaktadır. (Madde 19). Müsabaka şartnameleri de önceden Mimarlar Odasının tasvibinden geçirilmek istendiğine göre bu tatbikatla gerek İnşaat Mühendisleri Odasına gerekse diğer meslek odalarına birer baskı icra edilmekte olduğu görülmektedir. Kardeş odanın bu hususu da gözden kaçırdığını tahmin ederek diğer aksaklıklar ile birlikte bunu da düzeltmeye yöneleceğini ümit etmekteyiz.

7 — Proje yarışmalarına ait Mimarlar Odasınca hazırlanan jüri düzeni yönetmeliğinin (1 - f) maddesine göre, Mimarlar Odasının yarışma komitesi, gerek müsabakaları gerek jürileri ve gerekse müsabaka sonuçlarını "**Mimarlar Camiasının yararına olmak üzere**" izlemekle mükellef kılınmaktadır. Bu konuda ise ilâve bir beyanda bulunmayı lüzumsuz addediyoruz.

S o n u ç :

Bir projeyi yarışmaya çıkarmaktan maksat gerek estetik gerekse ekonomik yönden en uygun çözümlü bulmağa göre, yarışmanın ve jürile-

rin sadece bir zümrenin tekelinde bulundurulması bu amacı zorlaştırmaktadır. İnşaat Mühendislerinin yurdun her köşesinde bu güne kadar kanuni ve müktesep bir hak olarak proje yapageldikleri gerçeği gözönünde tutularak, odamız üyelerinin kanunen sahip oldukları yarışmaya girme ve jüriye katılma haklarından mahrum edilmeye çalışılması şüphesiz düşünülemez.

Yukarıda arz edildiği veçhile, bir kardeş oda olan Mimarlar Odasınınca hazırlanan yeni düzene göre yapılacak yarışmalar sonunda çok defa ekonomik olmaktan uzak ve inşaat mühendisliği yönünden aksak projeler tatbik edilecek, çeşitli oda mensuplarının kooperasyonu ile komple proje bürolarının kurulmasına engel olunacak ve memleket menfaatlarının aleyhine emniyet ve ekonomi şartlarına gerçeklere de aykırı sonuçlar elde edilecektir. Bu sonuçları kardeş odanın da arzu etmediğini ve gereğine müştereken tevessül olunacağını ümit etmekteyiz.

İnşaat Mühendisleri Odası olarak durumu ilgililere saygılarımızla açıklarız.

İnşaat Mühendisleri Odası

EK : 17

TÜRKİYE'DE DEPREM ZARARLARININ AZALTILMASI KONUSUNDAKİ SYMPOSIUM İLE İLGİLİ MEMORANDUM

Yazan :

Y. Prof. Dr. Şafak Z. UZSOY

ODTÜ Müh. Fak. İnş. Müh. Bölümü

Öğretim Üyelerinden

Giriş :

Türkiye'de geniş bölgelerin deprem tehdidi altında oldukları ve zaman zaman meydana gelen depremlerin büyük zarar ve ıstıraplara sebep olduğu bir gerçektir. Buna karşılık deprem zararlarının azaltılması konusunda Türkiye'de yapılmış ve yapılmakta olan çalışmaların problemin ciddiyet ve ağırlığına nisbetle yeterli oldukları iddia edilemez. 16 Ağustos 1966 tarihinde Varto ve civarında meydana gelen deprem, deprem zararlarının azaltılması konusunda yapılması gereken işleri günün meseleleri haline getirmiş ve bu problemin çözüm yollarının ciddi, uzun vâdeli ve devamlı çalışma ve araştırmalara konu teşkil etmesi gerektiğini ortaya çıkarmıştır. 15 Eylül 1966 tarihinde Bayındırlık Bakanlığında çeşitli kuruluşlar temsilcilerinin katılması

ile yapılan toplantıda; Türkiye'de deprem zararlarının azaltılması ile ilgili temel önemi haiz sorunların açık olarak ortaya konması ve tartışılmasını sağlamak üzere bir Symposium tertip edilmesi uygun görülmüş ve bu konuda gereken hazırlıklara başlanmıştır.

Symposium'a verilecek ve tartışılacak raporlar ile ilgili konular üzerinde bir ön hazırlık olmak üzere bazı düşünceler aşağıda belirtilmiştir. Bu düşüncelerin tahdidi olmadığı ve sadece konular üzerinde fikir vermek ve başka düşünce ve fikirlerin belirtilmesine imkân sağlamak maksadı ile hazırlanmış tabiidir. Symposium'a verilecek raporların konuları, Symposium Yönetim Kurulunun teşkili ve bu kurulca çeşitli kuruluşlar tarafından belirtilen bu memorandum ile düşünce ve fikirlerinin etraflı olarak incelenmesini müteakip Symposium Yönetim Kurulunca tespit edilecek ve Symposium tarih ve programı neşredilerek ilgili kuruluşlara gönderilecektir.

I. Geçmiş depremler üzerinde yapılan çalışma ve araştırmaların meydana çıkardığı en önemli ve temel netice şudur :

I — Depremler çok kere hakikatta meydana getirdikleri zarar ve ıstırapların çok daha fazlasını meydana getirmekle itham edilmişlerdir. Burada ifade edilmek istenilen husus deprem sonucunda meydana gelen zarar ve ıstırapların büyüklük derecesinden deprem kadar insanoğlunun kendisinin de sorumlu olduğu gerçeğidir. Bu gerçeği büyük vatanş kitlesinin anlayış ve takdirine mal etmek her şeyden önce bir eğitim problemidir. Bu problemin çözümü yolunda atılması gereken adımların araştırılması gereklidir.

II. Diğer tabiat âfetleri gibi depremlerin de tabii olduğu bir psiko-sosyal olay insanoğlunun felâket ve ıstıraplarının devamında çok büyük bir âmil olmaktadır.

I — Gerçekten her büyük deprem, karşı tedbirlerin alınması yolunda bazı hareketler ve tepkiler getirmiş fakat bu tepkiler kısa zamanda şiddetinden kaybederek unutulmuş ve büyük insan ve mal kitleleri yine depremin tehdidinde maruz bırakılmakta devam edilmiştir. Çok defa ilgili kanun ve yönetmeliklerin çıkarılması veya tâdil edilmesine ramen bu kanun ve yönetmeliklerin tatbikine gereken ciddiyet ve titizlikle devam edilmemiş ve neticede büyük halk kitlelerinin tepkisi tedricen silinmiştir. Yapılması gereken en önemli iş, sözü geçen olayın gelecekte tekrarına mani olacak tedbirlerin ve deprem zararlarının azaltılması yolunda yapıla-

çalışmaların devamlılığının sağlanması için atılacak adımların araştırılmasıdır. Bu hususa 7269 sayılı kanunun 5 inci maddesinde esasen yer verilmiş bulunmaktadır. Bununla beraber adı geçen kanunun bu maddesi tabii olarak çok genel bir şekilde yazılmıştır. Bu madde kapsamına girecek hususların problemin her safhası ile ilgili geniş ve detaylı çalışma ve araştırmalara konu teşkil etmesi gereklidir. Gerçekten 7269 sayılı kanunun 5 inci maddesi gelecekte yapılması gereken hususlar bakımından büyük bir önem taşımaktadır.

III. 7269 sayılı kanun maddelerinin çok büyük bir kısmı (2, 3, 4, 5, 14, 16, 33, 38 ve 39. maddeler hariç) deprem meydana geldikten sonra yapılması gereken işlemlerle ilgilidir. Depremden önce yapılması öngörülen hususlar, deprem tesirine maruz bölgelerin tespiti ilân ve neşri bakımından 2. maddede, deprem tehdidinde maruz bölgelerde yapılacak, değiştirilecek, büyütülecek veya esaslı tamir görecektir resmi ve özel yapıların tabii olacağı şartlar bakımından 3. maddede âcil yardım teşkilâtı ve programlarının yapılması bakımından 4 maddede, deprem tehdidinde maruz bölgelerde bina ve mesken yapımı tehlikeli ve yasak olan mahallerin tespiti bakımından 14. maddede, âfet bölgelerinde bir topluluğun başka yerlere nakli ile ilgili olarak 16. maddede, bir fon teşkili ve fondan yapılacak yardımlar ile ilgili olarak 33 ve 38. maddelerde belirtilmiştir.

IV. 7269 sayılı kanunun 2. maddesinde de belirtildiği üzere Türkiye'de çeşitli şiddetlerdeki deprem tehdidi altındaki bölgelere ait Bakanlar Kurulunun 5.4.1963 gün ve 6/1613 sayılı yazısı ile yürürlüğe girmiş bir "Türkiye Deprem Bölgeleri Haritası" mevcuttur. Ancak :

1 — Bir deprem bölgeleri haritasına esas teşkil etmesi gereken ve âlet kayıtlarına dayanan sismolojik bilgilerin Türkiye için yeterli olmadığı muhtelif uzmanlar tarafından ifade edilmiştir. Türkiye'de hali hazırda mevcut sismoloji istasyon şebekesinin yeterli olup olmadığının ciddi olarak araştırılması ve gerektiği takdirde ilâve sismoloji istasyonlarının tesis edilmesi lâzımdır. Bazı sismografların kısmen veya tamamen Türkiyede yapılıp yapılamayacağı da incelemeye değer bir konudur.

2 — Sözü geçen deprem bölgeleri haritasının, açıkça belirtilerek sorumlu kılınmış ilgili teşekküllerin ilerideki gözlem tecrübe ve araştırmalarının ışığı altında ve yakın bir işbirliği içinde devamlı bir kritiğe ve gelişmeye tabii tutulmasının temini çok büyük bir önemi haizdir.

V. 7269 sayılı kanunun 2. maddesi gereğince tespit ve ilân olunacak deprem bölgelerine dahil üzerine bina ve mesken inşası, Fen Heyetlerince tehlikeli görülen mahallerin yasak bölgeler sayılacağı aynı kanunun 14. maddesinde belirtilmektedir.

1 — Üzerine bina ve mesken yapılması yasak bölgelerin tespiti kadar, yasak olmayan bölgelerin deprem tesirleri bakımından mukayeseli etüdüleri de önemlidir. En şiddetli depremlere maruz bölgelerde, bilhassa yeniden iskân ve şehir gelişme sahalarının tespitinde, bölgenin coğrafik, jeolojik, sismolojik, sismo-tektonik ve topografik etüdüleri ile yeraltı suyu ve temel zemini araştırmalarına dayanan "Mikro-Bölgeleme" haritalarının yapılması da düşünülmeğe değer bir konudur. Bu hususun hiç olmazsa belirli bir önemi haiz yapılar için sağlanması gereklidir.

2 — Kanunun 14. maddesinde görevli merci olarak Fen Heyetleri gösterilmiştir. Çok aşikâr olan haller dışında Belediye Fen Heyetlerinin böyle ihtisasa dayanan bir işin gereklerine cevap verebilecekleri çok şüphelidir. Bu konuda alternatif çözüm yollarının araştırılması gereklidir.

VI. 7269 sayılı kanunun 2. maddesinde belirtildiği üzere tespit ve ilân edilen deprem bölgelerinde yapılacak, değiştirilecek, büyütülecek veya esaslı tamir görecektir yapıların tabii olacağı şartların bir yönetmelik ile tespit edileceği aynı kanunun 3 maddesinde belirtilmiştir.

1 — 3. maddede belirtildiği üzere yapılmış bir "Âfet Bölgelerinde Yapılacak Yapılar Hakkında Yönetmelik" mevcuttur. Bu yönetmeliğin ilmi ve teknik bakımdan yeterli olup olmadığı tabii ki büyük önem ve ciddiyetle tartışılması gereken bir konudur.

Depremle ilgili yönetmeliklerin gerektiği zaman değiştirilmesi ve devamlı bir kritiğe ve gelişmeye tabii tutulmasının temini lâzımdır. Esasen Âfet Bölgelerinde yapılacak yapılar hakkında mevcut yönetmeliği tâdil eden bir yönetmelik tasarısı hazırlanmıştır. Bu konuda diğer memleketlerin tecrübelerinden faydalanmak tabii ki belirli bir ölçüde gerekecektir. Ancak, deprem zararlarının azaltılması sahasındaki ilerlemeler, büyük ölçüde, deprem sırasında ve depremden sonra yapılacak sistematik ve mukayeseli gözlemler ile, bu gözlemlerin ilmi metotlarla değerlendirilmelerine bağlı olacaktır. Her yıkıcı bir depremden sonra felâketin her safhasını kapsayan ilmi, açık ve çok tafsilâtli raporların tanzım ve neşrinin temin edilmesi mutlak olarak lâzımdır. Bu raporlar temel zemini ve yer altı suyu

durumunu da içine almak üzere jeolojik, sismolojik ve sismotektonik şartların her safhasını kapsamlı depremde zarar görmüş ve görmemiş yapılar teker teker etüt edilmeli, bu yapılar içinde projeleri ve hesapları mevcut olanların maruz kaldığı zararlar tafsilâtli olarak gösterilmelidir. Bu çalışmalar içinde bilhassa deprem yönetmeliğine uygun olarak inşa edilmiş yapılar ile, daha önce depreme maruz kalmış bölgelerde yeniden yapılmış olan yapıların davranışlarının devamlı olarak takibi meselesi de iyi tarif edilmiş bir sisteme bağlanmalıdır.

VII. Deprem sonrası yazılan (bilhassa ilmi olmayan) raporlarda az veya çok bir subjektif karakter ve mübalâğa payı olduğu gerçektir. Bu bakımdan bir deprem vukuunda yapılacak gözlemlerin daha önceden iyi bir şekilde tarif ve organize edilmiş esaslar dahilinde yapılmasında ve gözlem sonuçlarının da yine benzer şekilde esaslar dahilinde kaydedilmesinde büyük faydalar vardır. Bu konuda referans ve yol gösterici olmak üzere hazırlanacak bir el kitabının gözlem sonuçlarındaki mübalâğa ve subjektif karakteri azaltacağı, gözlemler için gerekli zaman ve imkânlardan tasarruf sağlayacağı ve en önemli olarak gözlem sonuçlarının mukayeseli etütlerine imkân vereceği muhakkaktır.

VIII. Halihazırda yürürlükte bulunan Afet Bölgelerinde Yapılacak Yapılar hakkındaki yönetmeliğin 1. bölümünün 2. maddesinde, yönetmelik hükümlerinin Belediye teşkilâtı olan yerlerde Belediyelerin, Belediye teşkilâtı olmayan yerlerde İhtiyar Meclislerinin tatbik etmekle görevli oldukları belirtilmiştir. Bu mercilerin bilhassa deprem mühendisliği bakımından içinde bulunduğu şartlar düşünülürse, sözü geçen yönetmeliğin gerektiği kadar ciddi olarak tatbik edilip edilmediği konusunda tereddüde düşmek mümkün değildir. Yönetmelik hükümlerinin Belediye teşkilâtı olan yerlerde ne dereceye kadar başarılı ile tatbik edilebilmekte olduğunun objektif olarak araştırılması çok ilgi çekici olacaktır. Belediye teşkilâtı olmayan yerlerde, İhtiyar Meclislerinin kendilerine verilen bu derece önemli, bilgi ve ihtisasa dayanan görevi yerine getirme imkânlarına sahip olmadıkları da bir gerçektir.

1 — Deprem zararlarının azaltılması ile ilgili ve hukuki neticelere bağlanmış veya bağlanacak hususlar pratik bakımdan iki ayrı kısımda düşünülebilir.

i) Depreme dayanıklı yapılar hakkında yönetmelik vesaire gibi bağlayıcı teknik ve hukuki kaidelerin yapılması,

ii) Bu kaidelerin bilfiil tatbikinin sağlanması.

(i) ile ilgili hususlardan yukarıda VI. 1 maddesinde bahsedilmiştir.

2 — Bugün için en önemli hususlardan biri deprem ile ilgili yönetmelik hükümlerinin tatbikinin ve yapılarda kullanılan malzeme ve işçilik kalitesinin kontrolünün sağlanması meselesidir. Halihazırda Devlete ait bazı yapılarda dahi malzeme ve işçilik kalitesinin kontrolünde gerekli başarının sağlanamadığı yolunda muhtelif çevrelerden gelen şikâyetler vardır. Depreme dayanıklı yapılar probleminin çözümünde asgari şartlardan birisi olan malzeme ve işçilik kontrolünün yeterli seviyeye çıkarılması, yol ve çarelerinin çok ciddi olarak araştırılması gereklidir.

3 — Bir yapının deprem tesirlerine dayanabilmesi bir çok şartların gerçekleşmesine bağlıdır. Bu şartlar arasında, sorumlu ve bilgili yapı ve proje tekniği, yeter derecede detaylama, uygun vasıflı malzeme, üstün vasıflı işçilik, yeterli ve tesirli kontrol ve nezaret sayılabilir. Sözü geçen şartlardan herhangi birisinin noksanlığı hakikatta başarılı olabilecek neticelerin alınmasına mani olabilir. Üstün vasıflı malzeme ve işçilik ve bunların yeterli ve tesirli bir kontrolle tabi tutulması gerektiğinden, yukarıda bahsedilmiştir. Sorumlu ve bilgili yapı ve proje tekniği ile detaylama bu işlerden sorumlu olan teknik elemanların depreme dayanıklı yapılar konusu ve deprem mühendisliği sahasında sahip oldukları bilgi ve tecrübe derecesi ile çok yakından ilgilidir. Bu günkü durumda, Türkiye'de, projelendirme ve detap işlerinde sorumlu teknik elemanların çok büyük bir kısmının depreme dayanıklı yapılar ve deprem mühendisliği sahasında yeterli bilgi ve tecrübeye sahip oldukları iddia edilemez. Bu teknik elemanları eğiten müesseselerde depreme dayanıklı yapılar ve deprem mühendisliği ile ilgili konularda yeterli dersler mevcut değildir. Türkiye'de Mimarlık ve İnşaat Mühendisliği sahasında sorumluluk taşıyan ve taşıyacak olan teknik elemanların, teknikerlerin ve belki daha ileri bir gelecek için yapı usta ve kalfaları da dahil olmak üzere eğitilme yol ve çarelerinin ciddi olarak araştırılması ve uzun vâdeli programlara bağlanması lâzımdır.

4 — (3.) maddede söz konusu edilen eğitim probleminin çözümü tabii ki bir zaman meselesidir. Bu yolda atılacak adımlarla beraber büyük vatandaş kütlesinin, deprem zararlarının azaltılması için alınması gereken basit fakat son derece tesirli ve önemli tedbirler konusunda eğitilmesi yolunda da lüzumlu çalışmaların yapılması gereklidir. Depreme karşı alınması gereken tedbirler konusunda

eğitici broşür, el kitabı ve bilhassa âfişlerinin hazırlanarak geniş bir dağıtıma tabi tutulması büyük faydalar sağlayabilir. Bu eğitici neşriyatın daha çok konstruktif esasları kaplaması, kolay anlaşılır olması ve genel olarak yapılan hataları doğru çözümleri ile birlikte göstermesi beklenen faydaların sağlanmasını kolaylaştıracaktır.

IX. Deprem bölgelerindeki köy yapıları meselesi Türkiye'de deprem zararlarının azaltılması probleminin çok önemli bir kısmını teşkil etmektedir. Bu problemin çözümünde yukarıda sözü geçen eğitici çalışmaların önemi büyüktür. Bununla beraber köylerimizde mevcut şartlar ve köylü vatandaşların büyük bir kısmının içinde buldukları ekonomik ve malî durum göz önüne alınarak, köylerimizde depreme dayanıklı yapılar probleminin sadece eğitim yolu ile uzak bir gelecekte dahi çözümleneceği kati olarak ifade edilebilir. Bu problem ancak sistemli araştırma ve çalışmalara istinat eden realist ve uzun vâdeli bir program ile çözülebilecektir.

X. Pratik bakımdan deprem zararlarının azaltılması ve depreme dayanıklı yapılar meselesi teknik bir problem olduğu kadar ve belki daha çok malî imkânlar ve siyasi otoritelerin bu problemin çözümü ile ilgili tutumları problemidir. Ekonomik bakımları yeteri kadar gelişmemiş memleketlerde siyasi otoritenin bu problemin çözümünde oynayacağı rol daha büyük olmak zorundadır. Bu güne kadar Türkiyede deprem zararlarının azaltılması yolundaki tatbikat daha çok depremlerin meydana gelmelerinden sonraki işlere inhisar eder görünmektedir. 7269 sayılı kanunun bu görüş ile hazırlanmış görüldüğüne III. maddede de işaret edilmişti. Siyasi otoritenin deprem zararlarının azaltılması probleminin çözümü yolunda yapması gereken ve bilfiil yapabileceği müsbet işlerin neler olabileceği ve bu işlerin gerekli malî kaynakları da kapsamak üzere ne şekilde uzun vâdeli ve tatbiki kabil programlara bağlanabileceği ciddi olarak araştırılması gereken bir konudur. Herhalde büyük vatandaş kitlelerinin deprem felâket ve ıstıraplarına maruz kalmaktan kurtarılması probleminin haiz olduğu ağırlık nispetinde diğer memleket meseleleri ile birlikte düşünülmesi gereklidir.

XI. Bir deprem vukuunda âcil yardım teşkilât ve programları ile ilgili 7269 sayılı kanunun 4. maddesi şudur: "Madde 4. İşleri, İmar ve İskân, Bayındırlık, Sağlık ve Sosyal Yardım ve Tarım Bakanlıklarınca âcil yardım teşkilâtı ve programları hakkında umumî esasları ihtiva eden bir yönetmelik yapılır. Bu yönetmelik esasları dairesinde âfetin

vukuunu müteakip yapılacak kurtarma yaralıları tedavi, barındırma, ölüleri gömme, yangınları söndürme yıkıntıları temizleme ve felâketzedeleri iâşe gibi hususlarda tatbik edilmek üzere vazife ve vazifeleri tâyin, ıqtima mahallerini tespit eden bir program, Valiliklerce tanzim ve icabeden vasıtalar ihzar ve muhafaza olunur. Bu programların tatbiki, Valiliklerce kurulacak kurtarma ve yardım komiteleri marifeti ile sağlanır.

Kaza, nahiyeye ve köylerde tafsilâtli çalışma muhtıraları ve tatbik programları musaddak vilâyet muhtıra ve programlarındaki esaslar dairesinde kazalarda kaymakamlar, nahiyeye ve köylerde nahiyeye müdürleri tarafından düzenlenir. Vilâyet kurtarma ve yardım komitesinin tevkikinden sonra Valilerin tasdiki ile kesinleşir.

Bu konuda 19.8.1966 tarihinde Varto ve civarında meydana gelen depremle ilişkin hizmetlerin yürütülmesi hakkında 7269 sayılı kanuna istinaden tanzim edilmiş 8.9.1966 tarih 6/6990 sayılı bir "Deprem Âfetine İlişkin Hizmetlerin yürütülmesi hakkında yönetmelik" mevcuttur.

Meydana gelen son depremden edinilen tecrübelerin ışığı altında 7269 sayılı kanunun 4. maddesinde belirtilen programların yeterlilik derecesinin ve kabili tatbik olup olmadıklarının çok ciddi olarak araştırılması lâzımdır. Türkiye'nin herhangi bir bölgesinde bir deprem vukuunda gereken yardım ve hizmetlerin o bölgeye sûra'ile ulaştırılması bir çok işlemlerin yurdun, o deprem bölgesinden çok daha geniş bölgelerini kapsayan bir saha içinde plânlı olarak ve zamanında gerçekleştirilmesine bağlı olduğu bir vaki'dir. Gerektiği takdirde, deprem vukuunda gerekli hizmetlerin yürütülmesi için, depremden önce, lüzumlu plân ve programların yapılması için alternatif sistemler ciddi olarak düşünülmelidir.

XII. Hiç olmazsa Belediye teşkilâtı olan yerlerde "Deprem Sigortası" ihdasına fayda olup olmadığı araştırılmaya değer bir konudur. Eğer tatbiki mümkün ise, bu sigorta bir taraftan alçak prim ödemek için yapıların deprem yönetmeliğine uygun olmasını ve bu konuda bilgi sahibi teknik elemanların adedinin artmasını sağlayacak, diğer taraftan, deprem frekansları ve ihtimalleri ve saire gibi sahalardaki çalışmaları teşvik ederek, resmî ve özel sektörün deprem zararlarının azaltılması problemini, ilgisinin artmasında âmil olacaktır.

XIII. Her yıkıcı depremle ilgili gözlem, tecrübe ve araştırmaların deprem zararlarının azaltılması probleminin her safhasını kapsayan ilmî ve teknik tartışmalara konu teşkil etmesi önemlidir. Bu

tartışmaların bir gelenek haline gelmesinin, her büyük depremin çalışmalar için yeterli zaman ve imkânlar verilmek suretiyle, bir "Symposium" a konu teşkil etmesinin ve bu Symposium'a yerilen raporlar ile tartışma kayıtlarının aynen ve kısa zamanda neşrinin temin edilmesi çeşitli bakımlardan büyük faydalar sağlayacaktır.

Toplantı Genel Kuruluna Teklif Olarak Sunulacak Karar Sureti

1 — 15 Eylül 1966 tarihinde Bayındırlık Bakanlığınca tertip edilen toplantıda İmar ve İskân Bakanlığı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, İstanbul Teknik Üniversitesi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, İnşaat Mühendisleri Odası, Mimarlar Odası Delegelerinden meydana gelen Genel Kurulca A. Arısan, A. F. Berkman, A. Terzibaşoğlu, A. Torun, A. Bilgütay, F. Alpay, H. Bayazıt, M. Gökdoğan, Ş. Z. Uzsoy'dan teşekkür etmek üzere seçilen komisyon 16.9.1966 tarihinde toplanmıştır.

2 — 15.9.1966 tarihli toplantıda Orta Doğu Teknik Üniversitesi Mühendislik Fakültesi temsilcisi tarafından getirilen yapılması gerekli temel önemi haiz hususlar hakkındaki çalışmanın Genel Kurul çalışmalarına bir esas olabileceği kabul edilmiş ve bu çalışmanın uygun bir şekle konularak ilgili Bakanlıklara ve Teşekküllere bir memorandum şeklinde takdimi yerinde görülmüştür.

3 — İkinci maddede sözü geçen memorandum'un bilhassa tatbikat bakımından deprem konusu ile ilgili temel problemlerin çözüm yollarındaki çalışmaları teşvik etmek üzere yakın bir tarihte toplanması uygun görülen bir Symposiuma konu teşkil edecek şekilde hazırlanması gerekli bulunmuştur.

4 — 16.9.1966 tarihinde yapılan toplantıda 1959 tarih ve 7269 sayılı kanun ile 8.9.1966 tarih ve 6-6990 sayılı Yönetmelik metinleri okunmuş ve Orta Doğu Teknik Üniversitesi Mühendislik Fakültesi temsilcisi tarafından getirilen çalışmada yer alan birçok esaslara yukarıda adı geçen kanun ve kararnamede yer verilmiş olduğu tesbit edilmiştir.

Bu durumda komisyon aşağıdaki kararların teklif olarak Genel Kurula takdimini gerekli görmüştür.

a) Orta Doğu Teknik Üniversitesi Mühendislik Fakültesince getirilen çalışmanın 7269 sayılı kanun ve 6-6990 sayılı kararnâme ile ilgili olan kısımlarına işaret edilmek suretiyle teklif sahibi tarafından açıklanarak yeniden yazılmasına,

b) Böylece meydana gelecek metnin bir memorandum şeklinde Bayındırlık Bakanlığınca ilgili bütün Bakanlık ve Müesseselere dağıtılmasına,

c) Aşağıda sözü geçen Bakanlık ve Teşekküllerce seçilecek birer elemandan müteşekkil bir "Symposium Yönetim Kurulu'nun" teşkiline :

Bayındırlık Bakanlığı

İmar ve İskân Bakanlığı

Köy İşleri Bakanlığı

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

İstanbul Teknik Üniversitesi

Orta Doğu Teknik Üniversitesi

Karadeniz Teknik Üniversitesi

İstanbul Üniversitesi

Ankara Üniversitesi

Devlet Plânlama Dairesi Müsteşarlığı

Güzel Sanatlar Akademisi

Atatürk Üniversitesi

Yıldız Teknik Okulu

İnşaat Mühendisleri Odası

Mimarlar Odası

Maden Tetkik ve Arama Enstitüsü

Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu

Millî Savunma Bakanlığı ARGE Başkanlığı

Millî Eğitim Bakanlığı

Türk Standartları Enstitüsü

d) Symposium ile ilgili tüm sekreterlik işlerinin Bayındırlık Bakanlığınca yapılmasına

e) (c) fıkrasında sözü geçen symposium Yönetim Kurulunca seçilecek üç kişiden kurulu bir "Symposium Yönetim Kurulu Yürütme Komitesi" kurulmasına

f) (b) fıkrasında sözü geçen memorandum ile ilgili görüşlerin aynı fıkrada sözü geçen Bakanlık ve Teşekküller ve diğer ilgili kuruluşlarla (d) fıkrasında adı geçen Sekreterliğe gönderilmesine

g) Symposium ile ilgili elde edilen bütün bilgilerin bir araya getirilerek Symposium program ve tarihi ile birlikte neşredilerek bütün ilgililere gönderilmesine

h) Ve bu karar suretinin Toplantı Genel Kuruluna teklif olarak sunulmasına oybirliği ile karar verilmiştir.

A. Arısan	Başkan	A. Terzibaşoğlu
B.B.-Y.F.H. Rs. liği	A. F. Berkman	İ. M. O.
	İ. T. Ü.	

A. Torun	A. Bilgütay	F. Alpay
B.B.-Y.F.H. Rs.	ODTÜ Mim. Fak.	B. B. Müs.

H. Bayazıt	M. Gökdoğan	Ş. Z. Uzsoy
B. B. - Yapı ve	İ. T. Ü	ODTÜ-Müh. Fak.
İ. İ. Rs.		

Aslı gibidir
6.1.1966

TÜRKİYE MÜHENDİSLİK HABERLERİ
YAYIN KOMİTESİ 1966 YILI
ÇALIŞMA RAPORU

Odamız yayın organı Türkiye Mühendislik Haberleri dergisi 1966 yılında gerek sayfa adedi, gerekse yer verilen teknik, mesleki ve çeşitli konularla geçen yıllara nazaran biraz daha geliştirilmiştir.

Dergilerimizde görüleceği şekilde, bu yıl hidrolik ve hidrolojik konusunda 8, statik ve mukavemet konusunda 14, zemin mekaniği konusunda 15, barajlar konusunda 9, genel inşaat konusunda 7, ulaşım yapıları konusunda 8, akaryakıt tesisleri konusunda 2, su yapıları konusunda 3, sağlık mühendisliği konusunda 6, köy hizmetleri konusunda 2, şehircilik konusunda 4, mesleki konularda 5, ekonomik konularda 3, enerji yapıları konusunda 4 ve çeşitli aktüel konularda 9 yazar ve mütercim arkadaşımızın TMH'de toplam olarak 418 sayfa ve çeşitli oda çalışmaları, konferanslar ve bildirilere ise 228 renkli sayfada yer verilmiştir.

Geçen yıl bütçesi, genel kurulumuzca dergimizin 48 sayfa üzerinden çıkarılacağına göre onaylanmış fakat yıl içinde -kapak kısımları hariç- 646 sayfalık dergi basılmıştır. Yani, aylık ortalama kapak dahil 58 sayfalık dergiler çıkarılmıştır.

Genel kurulumuz ve yetkili organlarının dilek ve görüşlerine uyularak, teknik yazıların daha somut ve daha aktüel olmasına çalışılmış, dergimize gönderilen çok uzun çeviri ve telif yazılar, ya iki üç defada yayınlanmak üzere alınmış ya da bu çeşit yazılar hakkında ilgili ihtisas encümenlerinin mütalâaları gereğince işlem yapılmıştır.

Yönetim Kurulumuzca oda faaliyetlerinin üyelerimize aksettirilmesi için verilen yazı ve bildiri-
re tabiatıyla öncelik tanınmış ve renkli sayfaların imkân nisbetinde geniş tutulmasına itina gösterilmiştir.

1966 yılı bütçesi tahsisat ve sarfiyat mukayese cetvelleri ile kâr ve zarar cetvellerinin detaylı incelemesinden anlaşılacağı şekilde teknik, personel ve idare giderleri sınırları içinde kalınmış, buna mukabil geçen yıl bütçesinin gelirler kısmında 62.000 lira olarak tasarlanan ilân gelirine karşılık bu yıl yaklaşık olarak 100.000,— liralık bir gelir sağlanmıştır.

İlân gelirimizin artışı gösteren tablo aşağıdadır.

1962 yılındaki gelir	25.000 TL.
1963 " "	26.000 TL.
1964 " "	39.000 TL.
1965 " "	56.000 TL.
1966 " "	100.000 TL.

12 ncı Genel Kurulumuzca onaylanan bütçeye göre üyelerimize bedelsiz olarak gönderilen dergimiz için 100.000 liranın üzerinde bir tahsis bulunduğu halde, bunun 62.000 lirası kullanılmıştır. 1966 yılı içinde dergimizin teknik, personel, idare ve sevk giderleri ise yukarıda bahsini ettiğimiz özel ve resmi ilânlarla sağlanmıştır.

Bu çalışma döneminde -üç kişilik- yayın komitesi 88 toplantı yapmış 86 telif ve çeviri yazı üzerinde tetkiklerde bulunmuştur. Bundan maada oda organlarımız neşriyat müdürümüz ve çeşitli yerlerden gönderilmiş 446 maddelik konu'yu karara bağlamıştır.

Oda yayınlarımızdan Teknik Broşürler ve Türkiye Mühendislik Haberleri dergisi için günün şartlarına uygun yeni yönetmelik tasarıları hazırlanmış olup, Yönetim Kurulumuzca sunulmuştur.

İlerisi için dergimizin her hususta daha da geliştirilmesi maksadıyla öngördüğümüz tedbirler ilgili yönetmeliğinde gösterilen çerçevede olmak üzere yerine ve zamanına göre Yönetim Kurulumuzca veya yetkili organlarına sunulacaktır.

Komitemize T.M.H. mecmuasının yönetiminden maada -geçici olarak- derleme, araştırma ve geliştirme işlerinin nasıl tedvir edileceği hakkında bir çalışma yapılması görevi verilmiştir.

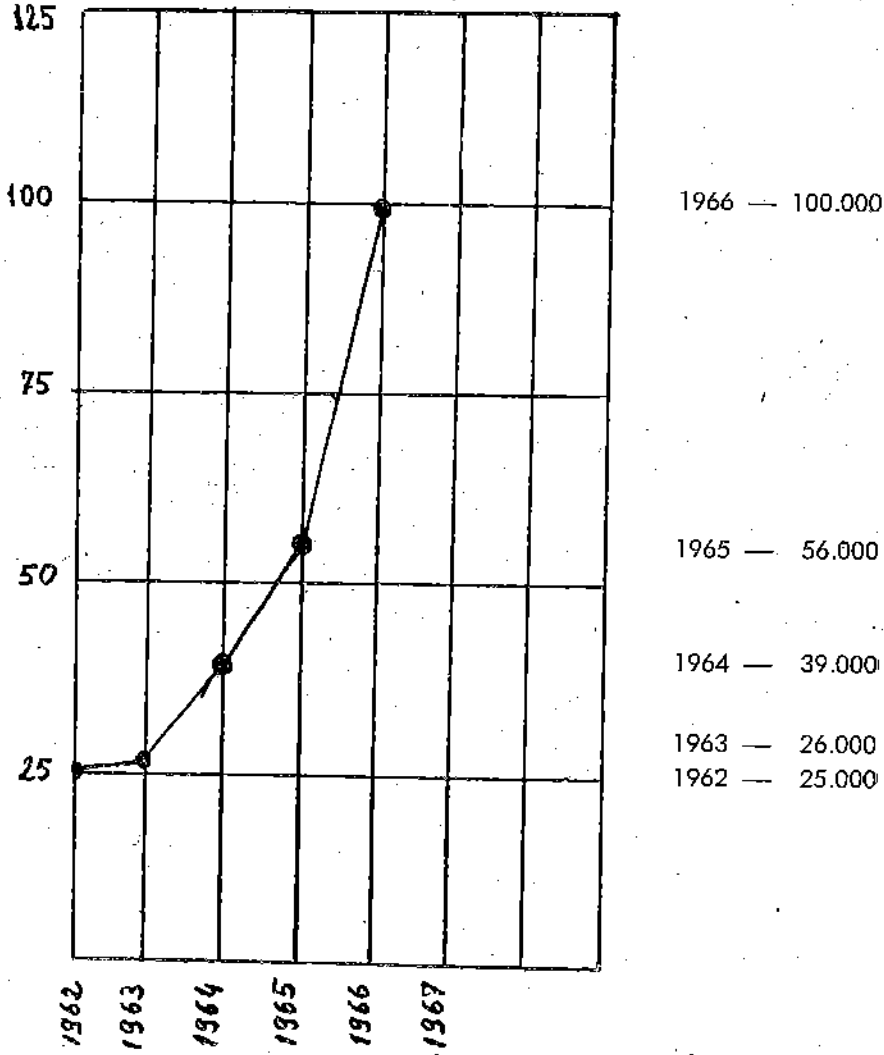
Daha önce aynı konuda çalışmış bulunan sayın Halûk Derman ve Yahya Aydınla işbirliğine gidilerek yeni bir yönetmelik hazırlanması hususunda ilk müşterek çalışmalar yapılmıştır.

1966 yılı gelir gider cetvelleriyle, 1967 yılı bütçe tasarısını bilgi ve tenzihinize arz ederiz.

T.M.H. Yayın Komitesi

İLÂN GELİRLERİ TABLOSU

BİN TL.

ÖZEL İLÂN VE REKLAMLAR

	1965 YILI (Toplam) TL.	1966 YILI (Toplam) TL.
Ocak	2.520,—	3.095,—
Şubat	3.925,—	3.832,—
Mart	2.785,—	5.370,—
Nisan	2.835,—	5.700,—
Mayıs	2.355,—	7.790,—
Haziran	5.755,—	4.865,—
Temmuz	3.150,—	8.010,—
Ağustos	3.980,—	7.710,—
Eylül	2.920,—	9.285,—
Ekim	2.430,—	6.455,—
Kasım	2.510,—	6.640,—
Aralık	3.850,—	7.410,—
	39.015,—	76.162,—

NOT : 76.162
39.015

37.147,— TL. "Bir yıllık özel ilân artışı"

Bu tablolar TMH Yayın Komitesi ve Odamız İcra Komitesi kararlarından geçmiş ilân tahakkuklarına göre tanzim edilmiştir.

BASIN İLÂN KURUMUNCA VERİLEN İLÂNLAR

	1965 YILI (Toplam) TL.	1966 YILI (Toplam) TL.
Ocak	1.330,—	2.460,—
Şubat	700,—	530,—
Mart	440,—	950,—
Nisan	3.385,—	1.640,—
Mayıs	960,—	1.680,—
Haziran	300,—	1.840,—
Temmuz	3.205,—	4.855,—
Ağustos	1.495,—	1.415,—
Eylül	1.865,—	1.965,—
Ekim	1.080,—	3.000,—
Kasım	2.285,—	1.090,—
Aralık	1.675,—	2.280,—
	18.720,—	23.705,—

NOT : 23.705
18.720

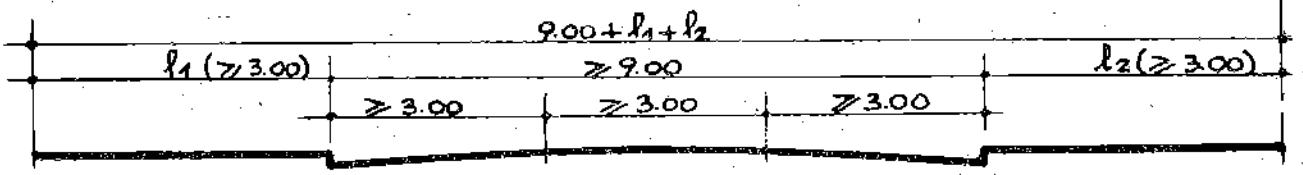
4.985,— TL. "Bir yıllık resmî ilân artışı"

Bu tablolar TMH Yayın Komitesi ve Oda İcra Komitesi kararlarından geçmiş tahakkuklara göre tanzim edilmiştir.

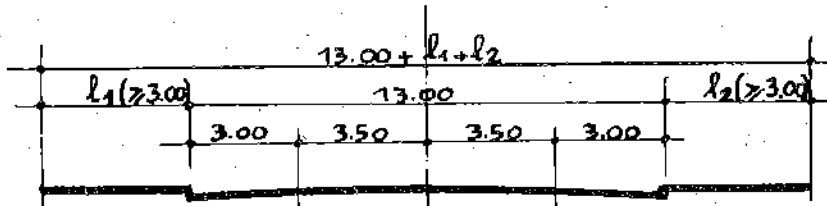

Ek 1

ŞEHİR İÇİ YOLU İÇİN İKİ ENKESİT

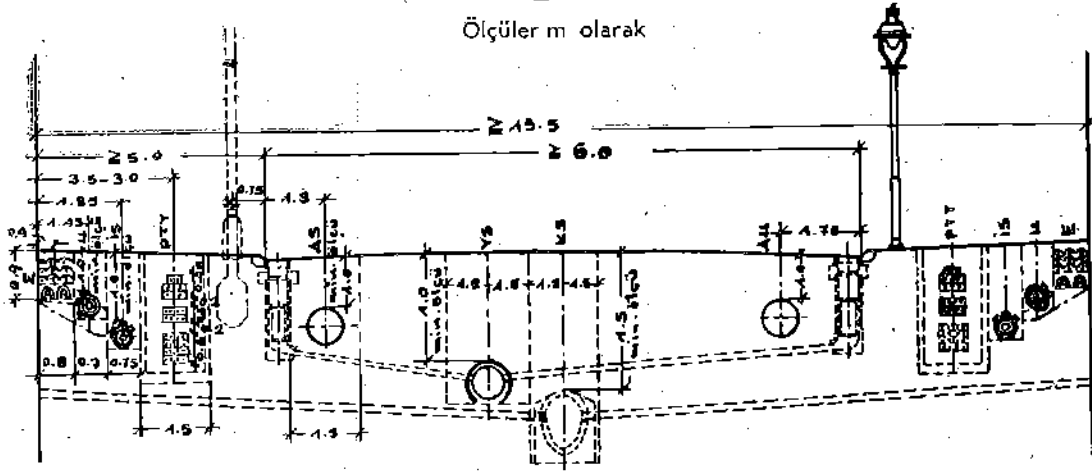
TOPLAYICI YOL (3 İZLİ)

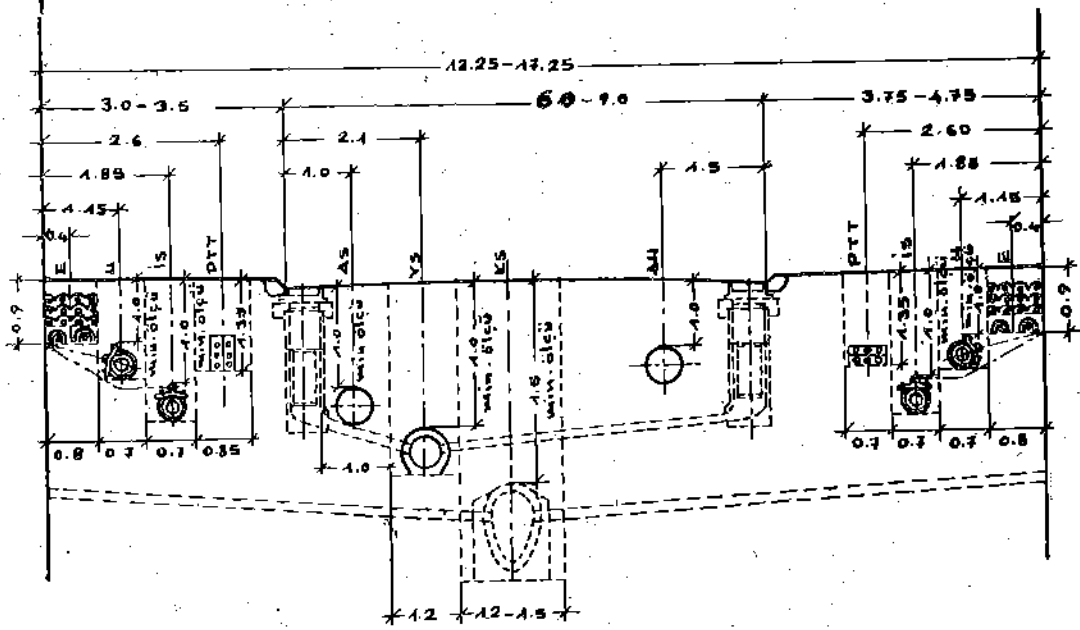
BİR ANA TRAFİK YOLU ENKESİTİ (4 İZLİ)

Ek 2

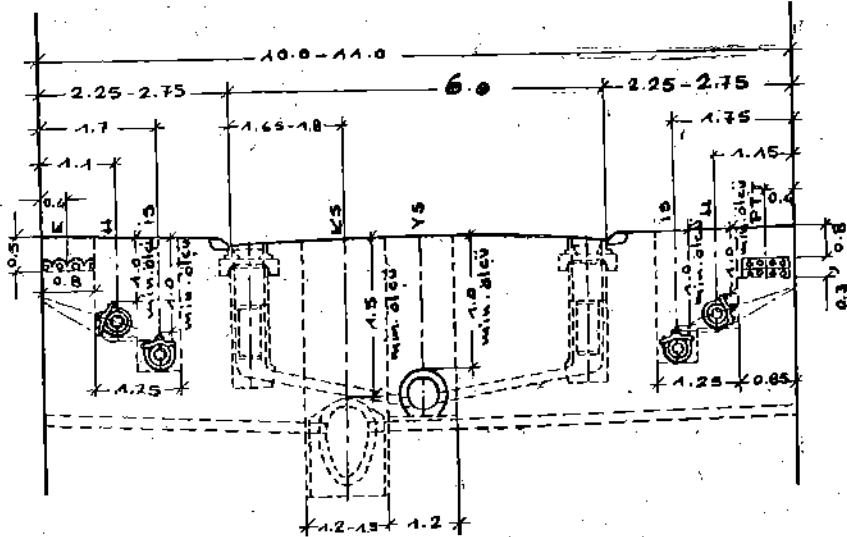
Ölçüler m olarak

Şekil 1 — 5,0 m ve daha geniş trotuarlı yol en kesiti

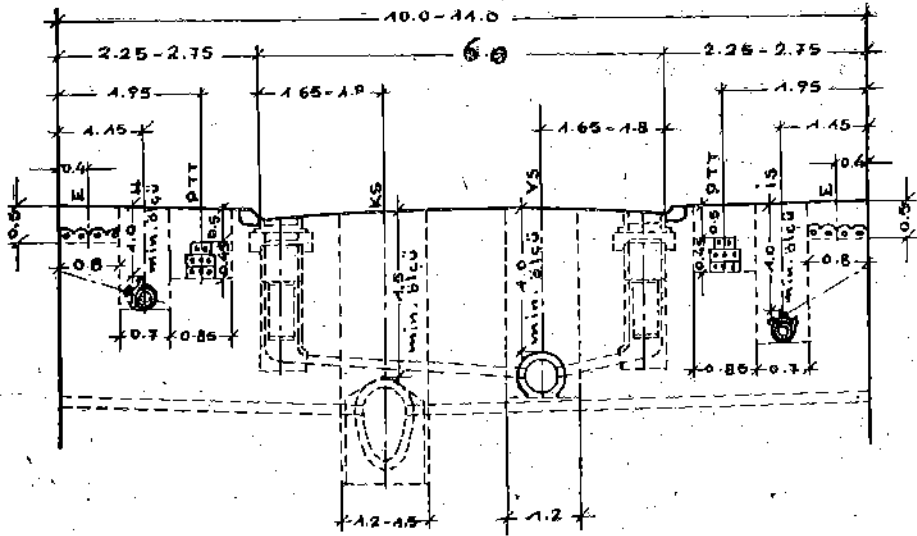
Şekil 2 — 3,0 - 3,5 ve 3,75 - 4,75 m trotuarlı yol en kesiti

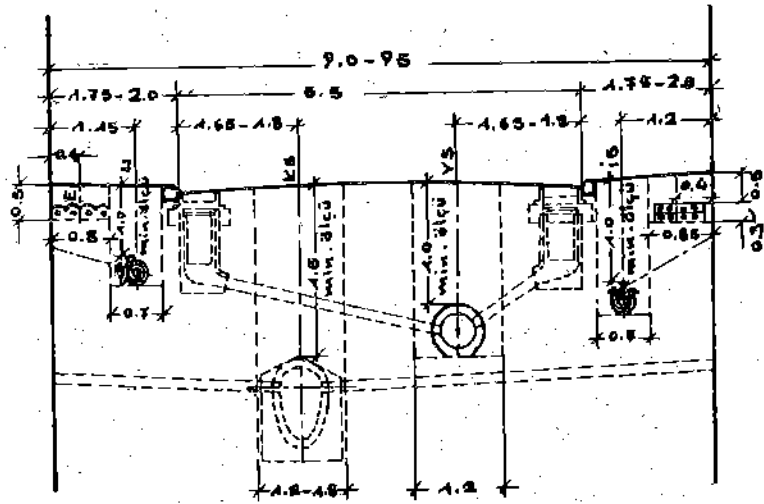
Şekil 3 — 2,25 - 2,75 m trotuarlı yol en kesiti

Ek 2

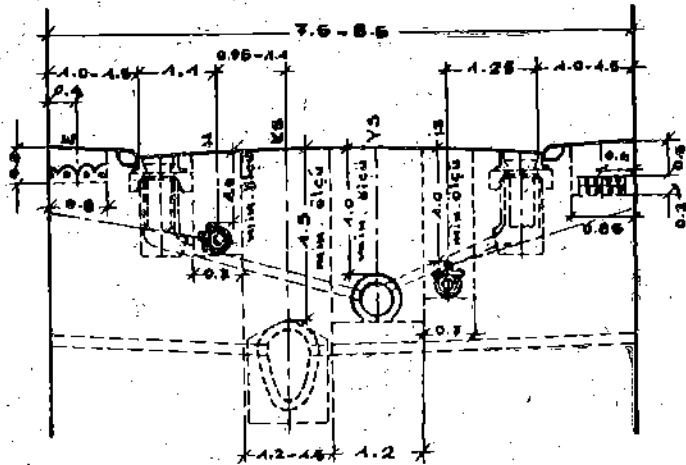
Ölçüler m olarak

Şekil 4 — 2,50 - 2,75 m trotuarlı yol en kesiti

Şekil 5 — 1,75 - 2,00 m trotuarlı yol en kesiti

Şekil 6 — 1,0 - 1,5 m trotuarlı yol en kesiti